

การยางแห่งประเทศไทย
Rubber Authority of Thailand

แผนบริหารการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน

กองจัดการสวนยาง 1

การยางแห่งประเทศไทย

บทนำ

การยางแห่งประเทศไทย(กยท.) เกิดจากการรวม 3 หน่วย ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง องค์การสวนยาง และสถาบันวิจัยยาง โดยมีพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 14 กรกฎาคม 2558 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2558 มีวัตถุประสงค์ให้การยางแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรกลางรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการยางพาราของประเทศทั้งระบบอย่างครบวงจร บริหารจัดการเกี่ยวกับเงินของกองทุน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราโดยจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย พัฒนา เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับยางพาราและดำเนินการให้ระดับราคายางมีเสถียรภาพ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้มีการปลูกแทนและการปลูกใหม่ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางผู้ประกอบการยาง ด้านวิชาการ การเงิน การผลิต การแปรรูป การอุตสาหกรรม การตลาด การประกอบธุรกิจและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บริหารงานโดยคณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย มีผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทยเป็นผู้บริหารสูงสุด

การยางแห่งประเทศไทย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ตามมาตรฐานสากล จึงได้มีนโยบายสร้างสวนยางในพื้นที่กองจัดการสวนยาง 1 การยางแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้และนาร่องสวนยางของการยางแห่งประเทศไทยให้เข้าสู่กระบวนการสร้างสวนยางตามมาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสวนยางพาราให้มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างกำไรจากการทำสวนยางได้อย่างยั่งยืน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
วิสัยทัศน์	1
พันธกิจ	1
วัตถุประสงค์	2
สถานภาพสวนป่า	2
- แผนที่การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน	14
โครงสร้างอัตราค่าสิ่ง	16
การวิเคราะห์สถานภาพสวนป่า (SWOT)	16
แผนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ	17
แผนการดำเนินงานด้านสังคม	18
แผนการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	20
ภาคผนวก	
ระบบวนวัฒน	23
1. การเตรียมพื้นที่	23
2. การวัดระยะหรือการหาแนว	23
3. การขุดหลุม	24
4. วิธีการคัดเลือกพันธุ์ยางพารา	24
5. การปลูก	25
6. วิธีการจัดการสวนยาง	27
7. วิธีการบำรุงรักษา	29

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
8. การใส่ปุ๋ยยางพารา	32
9. การตัดแต่งกิ่งยางพารา	42
10. การป้องกันไฟไหม้ในสวนยางพารา	44
11. โรคยางพาราที่สำคัญและการป้องกันกำจัด	45
12. การกรีดยาง	50
13. วิธีการใช้สารเคมี	56
14. การจัดการขยะมูลฝอย	58
15. การจัดการพื้นที่อนุรักษ์/Buffer zone	58
16. การตัดฟันและการทอนกิ่ง	59
ตารางแสดงปริมาณการผลิตยาง กองจัดการสวนยาง 1 ปี 2563 – 2581	68
แผนการโค่นยาง กองจัดการสวนยาง 1 ประจำปีงบประมาณ 2563 – 2590	69
แผนปลูกยาง กองจัดการสวนยาง 1 ประจำปีงบประมาณ 2563 – 2591	70

วิสัยทัศน์

“ กยท.เป็นองค์กรชั้นนำระดับโลก ในการบริหารจัดการยางพาราทั้งระบบ ”

พันธกิจ

บริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ให้เกิดความคุ้มค่าเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และตอบสนองสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งระบบ

ต่อเกษตรกรสถาบันเกษตรกร ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง สร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง

ต่อผู้ประกอบการยาง ส่งเสริมการค้าให้มีความเป็นธรรม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการยาง

ต่อประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้าและนวัตกรรมด้านอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ยางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างกลไกรักษาเสถียรภาพราคายาง

วัตถุประสงค์

ด้านเศรษฐกิจ

1. พัฒนาและบริหารสวนป่าไม้เศรษฐกิจให้มีผลผลิตที่พอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล
2. ดูแลและบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าตามหลักวิชาการและปรับปรุงกระบวนการบริหารงานตามงบประมาณที่ได้รับ ลดต้นทุนการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
3. พัฒนาบุคลากรสวนป่าให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ

ด้านสังคม

1. การส่งเสริมการสร้างงานแก่สมาชิกหมู่บ้านป่าไม้และราษฎรในบริเวณพื้นที่สวนป่า
2. การสนับสนุนนโยบายของรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการจัดการสวนป่าให้มีคุณภาพรักษาปกป้องสิ่งแวดล้อม มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบริการและอำนวยความสะดวกให้กับชุมชน เช่น ทุนการศึกษา อุปกรณ์กีฬา ช่วยภัยแล้ง และอื่นๆ
4. มีพื้นที่อนุรักษ์ และศูนย์รวมพันธุ์ไม้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ พักผ่อนหย่อนใจ และใช้ประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. บริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า และพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ให้คงอยู่
2. ส่งเสริมให้ประชาชนรอบสวนป่ารู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชน
3. ลด/ละ/เลิก การใช้สารเคมีที่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในสวนป่าป้องกันและอนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์และถูกคุกคาม

สถานภาพสวนป่า

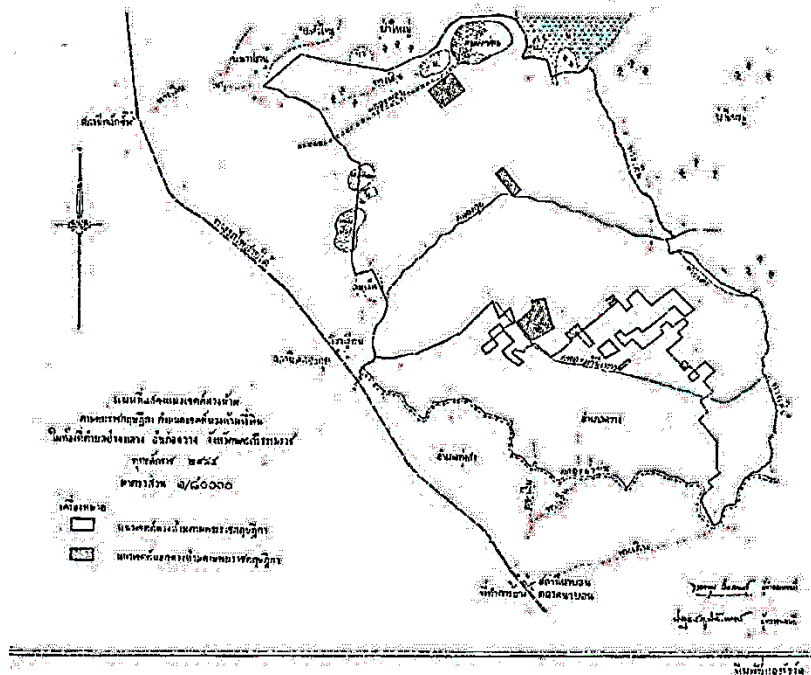
ข้อมูลพื้นฐาน

1. ที่ตั้ง

กองจัดการสวนยาง 1 การยางแห่งประเทศไทยเขตภาคใต้ตอนกลาง ตั้งอยู่เลขที่ 79 หมู่ที่ 16 ถ.จันดี-นาบอนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. อาณาเขตที่ดิน

กองจัดการสวนยาง 1 การยางแห่งประเทศไทย เขตภาคใต้ตอนกลาง ตั้งอยู่บนที่ดินราชพัสดุ ประเภททะเบียน ทัวไป ทะเบียนที่ราชพัสดุ แปลงหมายเลขที่ นศ.1206 ที่ตั้ง ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช อาณาเขต ทิศเหนือ จด ที่ครอบครอง ทิศใต้ จดที่ครอบครอง ทิศตะวันออก จดทางสาธารณประโยชน์ ทิศตะวันตก จด ที่ครอบครองเนื้อที่ประมาณ 12,000 ไร่ (ภาพที่ 2-1 และ 2-2)

ภาพที่ 2-1 แผนที่แสดงแนวเขตหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ตำบลช้างกลาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2484

จังหวัด.....

กรมที่ดิน

พื้นที่.....

ถนน.....

ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....

อาณาเขต

ทิศเหนือ.....

ทิศใต้.....

ทิศตะวันออก.....

ทิศตะวันตก.....

เนื้อที่ประมาณ.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

แผนที่แสดงอาณาเขต

ทะเบียนที่ราชพัสดุ

แปลงหมายเลขที่..... นส.1205

ฉบับจังหวัด

หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน

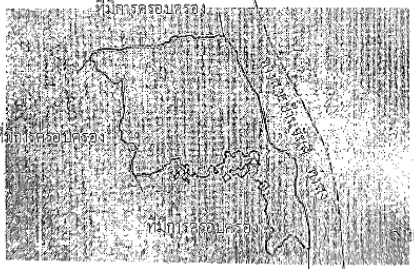
เลขที่.....

เลขที่ดิน.....

หักชำระ.....

ระวาง.....

มาตราส่วน 1: 15000

นาย.....

(นายบรรจง ชุมภูศิริเวระ)

นายช่างสำรวจอาวุโส

(นายบรรจง ชุมภูศิริเวระ) ผู้บันทึก (นายบรรจง ชุมภูศิริเวระ) ผู้เขียนแผนที่

เจ้าพนักงานที่ดินอำเภอ..... 24 ก.พ. 2553 (นายบรรจง ชุมภูศิริเวระ) นายช่างสำรวจชำนาญงาน 24 ก.พ. 2553

(นายบรรจง ชุมภูศิริเวระ) ผู้ตรวจ (นายบรรจง ชุมภูศิริเวระ) ผู้ตรวจแผนที่

นายช่างสำรวจชำนาญงาน 24 ก.พ. 2553 ณ วันที่ 24 ก.พ. 2553 พ.ศ. 24 ก.พ. 2553 นายช่างสำรวจชำนาญงาน 24 ก.พ. 2553

ผู้รับแจ้ง (นายบรรจง ชุมภูศิริเวระ) ผู้เขียนแผนที่

นายช่างสำรวจชำนาญงาน 24 ก.พ. 2553

ภาพที่ 2-2ทะเบียนที่ราชพัสดุ แปลงหมายเลข1206 ที่ตั้ง ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื้อที่ประมาณ 12,000 ไร่

2.13 ลักษณะภูมิประเทศของตำบลช้างกลางอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กองจัดการสวนยาง 1 การยางแห่งประเทศไทย เขตภาคใต้ตอนกลาง ตั้งอยู่ในตำบลช้างกลาง ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบเชิงเขา ประกอบด้วย ป่าไม้และภูเขา มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญหลายสาย เช่น คลองเหมน คลองท่าแพ คลองรังเกียจ คลองแหน คลองทองออก คลองจันดี คลองน้ำขุน คลองกวย เป็นต้น สามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นพื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนนี้ลาดเทจากเทือกเขานครศรีธรรมราช ในส่วนที่มีชื่อเรียก เขาเหมน เขาธง เขาล้าน ราษฎรในพื้นที่นี้จะประกอบอาชีพ ทำสวนผลไม้ สวนทุเรียน เงาะ มังคุด ลางสาด ลองกอง สวนมะพร้าว สวนยาง และเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 2 เป็นพื้นที่ราบเชิงเขาด้านตะวันออก พื้นที่ส่วนนี้ใช้ปลูกสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ ประกอบด้วย พื้นที่หมู่ที่ 15 บ้านน้ำน้อยเหนือ หมู่ที่ 6 บ้านควนसान หมู่ที่ 2 บ้านคลองงา หมู่ที่ 1 บ้านนา หมู่ที่ 14 บ้านท่าแพ หมู่ที่ 10 บ้านหน้าเหมน หมู่ที่ 12 บ้านหน้าเขาเหมน และหมู่ที่ 13 บ้านท้ายเหมือง

2.1.4 ลักษณะภูมิอากาศของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตำบลข้างกลาง มีฤดูกาล 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนพฤษภาคม ฤดูฝน ช่วงเดือนมิถุนายน - เดือนมกราคม ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของตำบลข้างกลาง อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงทำให้มีฝนตกตลอดทั้งปี

2.1.5 ลักษณะของดินของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลักษณะดินในพื้นที่โดยทั่วไปบริเวณที่ราบลุ่มเป็นดินร่วนหรือดินปนทราย เหมาะแก่การปลูกพืชไม้ผล ส่วนบริเวณที่เชิงเขาหรือที่สูง เป็นดินเหนียวหรือดินลูกรัง เหมาะในการปลูกยางพารา และปาล์มน้ำมัน

2.1.6 ลักษณะของแหล่งน้ำของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตำบลข้างกลางตั้งอยู่ตอนกลางของเทือกเขานครศรีธรรมราช มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเชิงภูเขา ประกอบด้วยป่าไม้และภูเขา มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่เพียงพอกับการอุปโภคและบริโภคของประชาชนจึงมีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านตำบลข้างกลาง ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำตาปี อันเป็นแม่น้ำสายหลักและเป็นแม่น้ำที่สำคัญของภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตำบลข้างกลางจึงได้ชื่อว่าเป็นตำบลที่มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันทรงคุณค่าอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีจำนวนแหล่งน้ำต่างๆ ดังนี้ ลำห้วย 9สาย สระน้ำ14สระ หนองน้ำ7 หนอง ลำคลอง 19สาย บ่อบาดาล 21บ่อ ฝาย 4ฝาย น้ำตก 6น้ำตก เหมือง 1เหมือง

2.1.7 ลักษณะของไม้และป่าไม้ของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พื้นที่ตำบลข้างกลาง มีลักษณะป่าไม้เป็นป่าดิบชื้น คือ ป่าไม้ที่มีต้นไม้ซึ่งมีเรือนยอด สูงต่ำต่างกันและใต้ต้นไม้ชั้นบนจะมีไม้เล็ก เช่น ไม้จำพวกปาล์ม เฟิร์น เตย หวาย และเถาวัลย์ชนิดต่างๆ พืชพรรณธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นไม้ไม่ผลัดใบ หรือเป็นป่าเบญจพรรณ

2.1.8 ด้านการเมือง/การปกครองของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.8.1 เขตการปกครอง

ตำบลข้างกลางแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 17 หมู่บ้าน รายละเอียดดังตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 การแบ่งเขตการปกครองของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านนา	680
หมู่ที่ 2 บ้านคลองงา	448
หมู่ที่ 3 บ้านจันดี	378
หมู่ที่ 4 บ้านมะนาวหวาน	638
หมู่ที่ 5 บ้านด่านไผ่งา	275
หมู่ที่ 6 บ้านควนसान	334
หมู่ที่ 7 บ้านนาวา	742
หมู่ที่ 8 บ้านคลองกูดใต้	368
หมู่ที่ 9 บ้านคลองกูดเหนือ	301
หมู่ที่ 10 บ้านหน้าเหมน	237

หมู่ที่ 11 บ้านวังทอง	199
หมู่ที่ 12 บ้านหน้าเขาเหมน	206
หมู่ที่ 13 บ้านท้ายเหมือง	159
หมู่ที่ 14 บ้านท่าแพ	253
หมู่ที่ 15 บ้านน้ำน้อยเหนือ	121
หมู่ที่ 16 บ้านบนควน	388
หมู่ที่ 17 บ้านนางเกาะ	246
รวม	5,973

2.1.8.2 การเลือกตั้ง

ตำบลช้างกลางแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 17 เขตเลือกตั้ง มีหน่วยเลือกตั้งจำนวน 21 หน่วยเลือกตั้ง รายละเอียดดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 การแบ่งเขตการเลือกตั้งของตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เขตเลือกตั้งที่	ชื่อหมู่บ้าน	หน่วยเลือกตั้ง
1	หมู่ที่ 1 บ้านนา	หน่วยที่ 1 ศาลาการเปรียญวัดศิวิรรรณา
		หน่วยที่ 2 ศาลาเอนกประสงค์วัดศิวิรรรณา
2	หมู่ที่ 2 บ้านคลองงา	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้านฝั่งซ้าย
		หน่วยที่ 2 ศาลาประจำหมู่บ้านฝั่งขวา
3	หมู่ที่ 3 บ้านจันดี	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
4	หมู่ที่ 4 บ้านมะนาวหวาน	หน่วยที่ 1 ศาลาทักซิณาวัดมะนาวหวานฝั่งซ้าย
		หน่วยที่ 2 ศาลาทักซิณาวัดมะนาวหวานฝั่งขวา
5	หมู่ที่ 5 บ้านด่านไผ่गा	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
6	หมู่ที่ 6 บ้านควนसान	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
7	หมู่ที่ 7 บ้านนาวา	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้านฝั่งซ้าย
		หน่วยที่ 2 ศาลาประจำหมู่บ้านฝั่งขวา
8	หมู่ที่ 8 บ้านคลองกุยใต้	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
9	หมู่ที่ 9 บ้านคลองกุยเหนือ	หน่วยที่ 1 ศาลาประชาธิปไตย
10	หมู่ที่ 10 บ้านหน้าเหมน	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
11	หมู่ที่ 11 บ้านวังทอง	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
12	หมู่ที่ 12 บ้านหน้าเขาเหมน	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
13	หมู่ที่ 13 บ้านท้ายเหมือง	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
14	หมู่ที่ 14 บ้านท่าแพ	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
15	หมู่ที่ 15 บ้านน้ำน้อยเหนือ	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
16	หมู่ที่ 16 บ้านบนควน	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน
17	หมู่ที่ 17 บ้านนางเกาะ	หน่วยที่ 1 ศาลาประจำหมู่บ้าน

หมายเหตุ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งล่าสุด 11,587 คน (ข้อมูลเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2554)

“นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2554 และได้หมดวาระลงแล้ว เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 ปัจจุบันรักษาการในตำแหน่ง ตามคำสั่งหัวหน้าคสช. ที่ 1/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว และยังไม่มีการกำหนดการเลือกตั้งใหม่”

2.1.9 ประชากรของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.9.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรรายละเอียดดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)	รวม
หมู่ที่ 1 บ้านนา	680	985	1,037	2,022
หมู่ที่ 2 บ้านคลองงา	448	644	679	1,323
หมู่ที่ 3 บ้านจันดี	378	471	509	980
หมู่ที่ 4 บ้านมะนาวหวาน	638	745	762	1,507
หมู่ที่ 5 บ้านด่านไผ่งา	275	390	426	816
หมู่ที่ 6 บ้านควนसान	334	509	503	1,012
หมู่ที่ 7 บ้านนาวา	742	1,393	1,443	2,836
หมู่ที่ 8 บ้านคลองกูดใต้	368	346	334	680
หมู่ที่ 9 บ้านคลองกูดเหนือ	301	360	395	755
หมู่ที่ 10 บ้านหน้าเหมน	237	368	387	755
หมู่ที่ 11 บ้านวังทอง	199	300	318	618
หมู่ที่ 12 บ้านหน้าเขาเหมน	206	283	274	557
หมู่ที่ 13 บ้านท้ายเหมือง	159	233	461	228
หมู่ที่ 14 บ้านท่าแพ	253	402	399	801
หมู่ที่ 15 บ้านน้ำน้อยเหนือ	121	200	203	403
หมู่ที่ 16 บ้านบนควน	388	388	778	390
หมู่ที่ 17 บ้านนางเกาะ	246	416	430	846

2.1.9.2 ช่วงอายุและจำนวนประชากรรายละเอียดดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-4 ช่วงอายุและจำนวนประชากรของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรรวมแยกตามช่วงอายุ	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)	รวม
เยาวชน อายุต่ำกว่า 18 ปี	1,715	1,719	3,434
ประชาชน อายุ 18-60 ปี	5,334	5,332	10,666
ผู้สูงอายุ อายุมากกว่า 60 ปี	1,320	1,599	2,919
รวมทั้งสิ้น	8,369	8,650	17,019

2.1.10. สภาพทางสังคมของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.10.1 การศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรอายุ 15-60 ปีร้อยละ 99.93 อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ เด็กอายุ 6-14 ปี ร้อยละ 100 ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เด็กจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 96.55 และที่ไม่ได้เรียนต่อมีงานทำ ร้อยละ 100 ด้านการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่มีปัญหาคือ ยังไม่สามารถที่จะแข่งขันกับเมืองใหญ่ ๆ ได้ การแก้ปัญหา คือ ได้จัดกิจกรรมให้กับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการสนับสนุนอาหารเสริมนม อาหารกลางวัน ให้กับทางโรงเรียนในเขตพื้นที่และร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ กับทางโรงเรียนโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง มีจำนวน 3 แห่ง ดังนี้

- 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง (โรงเรียนบ้านนา) มีจำนวนครูผู้ดูแลเด็ก 1 คนจำนวนผู้ดูแลเด็ก 1 คน และจำนวนนักเรียน 38 คน
- 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง (โรงเรียนบ้านจันดี) มีจำนวนผู้ดูแลเด็ก 1 คน และจำนวนนักเรียน 21 คน
- 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง (โรงเรียนบ้านคลองกุยเหนือ) มีจำนวนผู้ดูแลเด็ก 2 คน และจำนวนนักเรียน 25 คน

2.1.10.2 สาธารณสุข

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนกรส่วนมากมีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่ตรวจพบ ได้แก่ โรคความดัน เบาหวาน ไขมันในเส้นเลือด เป็นต้น มีสถิติเข้ารับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ปัญหา คือ ประชาชนบางรายไม่ยอมไปคัดกรองหรือตรวจ สุขภาพประจำปี การแก้ไขปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ได้จัดกิจกรรมร่วมมือกันรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญในเรื่องสุขภาพ ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ในส่วนของ การกินอาหารพบว่า ทุกครัวเรือนกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ สะอาดและปลอดภัย การใช้จ่ายเพื่อบำบัด อากาศเจ็บป่วยเบื้องต้นที่เหมาะสม การออกกำลังกายยังไม่สม่ำเสมอสำหรับหน่วยบริการด้านสาธารณสุขมีดังนี้

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 4 โรง
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน (มีเภสัชกรประจำร้าน) จำนวน 3 ร้าน ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.)
จำนวน 17 ศูนย์

2) สถานการณ์/ปัญหาสุขภาพ (อำเภอช้างกลาง) มีรายละเอียดดังตารางที่ 2-5
ตารางที่ 2-5 สถานการณ์/ปัญหาสุขภาพ (โรคที่ต้องเฝ้าระวังทางด้านระบาดวิทยา) ของอำเภอช้างกลาง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	โรคที่ต้องเฝ้าระวังทางด้านระบาดวิทยา	ผู้ป่วย(ราย)	ผู้เสียชีวิต(ราย)
1	โรคอุจจาระร่วง	-	-
2	โรกระบบทางเดินอาหาร อาหารเป็นพิษ	-	-
3	โรคไขเลือดออก	1	-
4	โรคปอดบวม	1	-
5	โรคตาแดง	1	-
6	โรคคางทูม	-	-
7	โรคสงสัยหูดับ	-	-
8	โรคหนองใน	-	-
9	โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ	-	-
10	โรคมือเท้าปาก	-	-
11	โรคอีสุกอีใส	-	-

2.1.10.3 อาชญากรรม

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง ไม่มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น แต่มีเหตุการณ์ลักขโมยทรัพย์สินประชาชน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ดำเนินการป้องกันการเกิดเหตุดังกล่าวจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ส่วนมากครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธีมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่และงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด คือการติดตั้งกล้องวงจรปิดในที่สาธารณะ หรือจุดเสี่ยง รวมทั้งได้ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด จุดบริการ ในช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดหลายวันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

2.1.10.4 ยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จากข้อมูลที่ทางสถานีตำรวจภูธรช้างกลางได้แจ้งให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทราบนั้นพบว่า ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีผู้ที่ติดยาเสพติดแต่เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นถือว่าน้อยและยังไม่พบผู้ค้า เหตุผลเนื่องจากได้รับความร่วมมือ จากผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ช่วยสอดส่องดูแล อยู่เป็นประจำ การแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำได้เฉพาะตามอำนาจหน้าที่ เท่านั้น

การณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเบาะแส การฝึกอบรมให้ความรู้ ในส่วนที่ นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทางอำเภอหรือตำรวจแล้วแต่กรณี จะเป็น ผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ให้ความร่วมมือมาโดยตลอด

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง ได้ดำเนินโครงการสำรวจข้อมูล พื้นฐานใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลางประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 เพื่อนำผลการสำรวจมา พิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้แก่ชุมชน ผลการสำรวจพบว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ข้างกลาง พบว่า ประชากรที่สูบบุหรี่มี จำนวน 1,058 คน ครัวเรือน 1,311 คน ดื่มสุรา 551 ครัวเรือน 720 คน

2.1.10.5 การสังคมสงเคราะห์

องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลางได้ดำเนินการด้านสังคมสงเคราะห์ ดังนี้

- 1) ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์
- 2) รับลงทะเบียนและประสานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
- 3) ประสานการรับจดทะเบียนบัตรผู้พิการ
- 4) ตั้งโครงการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านผู้พิการ/ผู้มีรายได้น้อย/ไร้ที่พึ่ง
- 5) ประสานการรับแจ้งเรื่องที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน/ต้องการความช่วยเหลือ

ด้านต่างๆ

2.1.11 ระบบบริการพื้นฐานของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลางมีระบบบริการพื้นฐานดังนี้

2.1.11.1 การคมนาคมและขนส่ง

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง มีเส้นทางคมนาคมในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลที่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ร้อยละ 70 เป้าหมายคือต้องการให้มีจำนวนมากกว่านี้หรือร้อยละ 100 โดยผู้บริหารมีนโยบายที่จะดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทุกสาย ปัญหาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลางไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากพื้นที่ยังไม่เป็นที่สาธารณะ จะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อต้องเป็นที่สาธารณะ ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมีเส้นทางคมนาคม ดังนี้

1) การคมนาคม การจราจร

เส้นทางคมนาคมที่ใช้ติดต่อในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและพื้นที่ใกล้เคียงมี ดังนี้

(1) ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4015 สายบ้านส้อง-นครศรีธรรมราช(บ้านตาล-บ้านส้อง) หมายเลข 4230 สายควนไม้แดง-มะนาวหวาน

(2) สะพานจำนวน 15 สะพาน

(3) การขนส่งมวลชน ประกอบด้วย

- รถโดยสารประจำทางสายนครศรีธรรมราช-บ้านส้อง

- รถตู้ปรับอากาศ สาย นครศรีธรรมราช-บ้านส้องสาย

นครศรีธรรมราช-กระบี่ และ สายนครศรีธรรมราช-ภูเก็ต

2) ถนน ประกอบด้วย

(1) ถนนในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงจำนวน 2 สาย คือ สภาพถนน เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 27.4 กม.

(2) ถนนในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท จำนวน 2 สาย คือ สภาพถนนเป็นถนนคอนกรีต จำนวน 1 สาย ระยะทาง 1.15 กม. และสภาพถนนเป็นถนนลาดยาง จำนวน 1 สาย ระยะทาง 0.5 กม.

(3) ถนนที่กรมทางหลวงชนบทถ่ายโอนให้ท้องถิ่น จำนวน 6 สาย คือ สภาพถนนเป็นถนนคอนกรีต จำนวน 6 สาย ระยะทาง 8.44 กม.

(4) ถนนของท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง จำนวน 103 สาย ซึ่งในจำนวนนี้มีหลายสายที่มีสภาพถนนต่างกัน เช่น เป็นถนน ลูกรังส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเป็นคอนกรีตหรือเป็นถนนแอสฟัลท์ติก จำนวน 38 สาย สภาพถนนเป็นถนนคอนกรีต จำนวน 76 สายระยะทาง 107.681 กม. สภาพถนนเป็นถนนแอสฟัลท์ติก จำนวน 9 สาย ระยะทาง 24.9 กม. สภาพถนนเป็นถนนลูกรัง จำนวน 52 สาย ระยะทาง 67.53 กม.

2.1.11.2 การไฟฟ้า

ปัจจุบันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ปัญหาคือการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะตามจุดเสี่ยงต่างๆ ยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากในการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างนั้นจะต้องเชื่อมต่อกับไฟฟ้าบ้านและประชาชนต้องชำระค่าไฟฟ้าเอง ทำให้ประชาชนที่มีบ้านพักติดกับบริเวณจุดเสี่ยงไม่ยินยอมให้ดำเนินการ ติดตั้งไฟส่องสว่าง การแก้ปัญหาคือ ประสานความร่วมมือกันหลายๆ ฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลางได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ของการดำเนินการซ่อมแซมไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ปัจจุบันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง มีไฟฟ้าใช้ ดังนี้

- 1) จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 5,973 หลังคาเรือน
- 2) ไฟฟ้าสาธารณะ จำนวน 320 จุด ครอบคลุมถนนทุกสาย โดยเฉพาะตามจุดเสี่ยงต่างๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง

2.1.11.3 การประปา

องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลางมีกิจการประปาเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง ครอบคลุมทั้งพื้นที่ทั้งตำบล สามารถให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง และมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ปัญหา คือ มีข้อร้องเรียนเรื่องน้ำประปาขุ่นในช่วงฤดูฝน สาเหตุเนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนมากและเกิดน้ำหลากพัดพาตะกอนดินลงสู่แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ คลองมะนาวหวานและคลองจันดี การแก้ปัญหาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลจะหยุดการสูบน้ำจากแหล่งน้ำผิวดินชั่วคราวจนกว่าความขุ่นของน้ำจะลดลงแล้ว ใช้วิธีการแกว่งสารส้ม เพื่อให้เกิดการตกตะกอนก่อนการจ่ายน้ำประปาให้แก่ประชาชน แต่ปัญหานี้จะช่วงในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตน้ำประปา โดยประปาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถที่จะผลิตเป็นน้ำประปาสำหรับบริโภคได้ต้องพึ่งงบประมาณสูงมากในการดำเนินการ ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำสามารถที่จะจัดหาน้ำดิบสำหรับผลิตประปาให้ประชาชนได้ การแก้ปัญหาคือ การลงพื้นที่ดำเนินการแก้ไขตามจุดที่เกิดปัญหาในพื้นที่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ปัจจุบันประชาชนมีประปาใช้ ดังนี้

- 1) จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา 1,233 หลังคาเรือน
- 2) กิจการประปาขององค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง 8 แห่ง
- 3) ปริมาณการใช้น้ำประปาเฉลี่ย 700-750 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน
- 4) แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา ได้แก่ แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำผิวดิน

จากคลองมะนาวหวาน คลองจันดี และสระน้ำท้ายเหมือง

2.1.11.4 การโทรศัพท์

- 1) จำนวนโทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ จำนวน 11 หมายเลข
- 2) จำนวนโทรศัพท์ส่วนบุคคล จำนวน 50 หมายเลข
- 3) จำนวนเสารับ-ส่งโทรศัพท์จำนวน 12 แห่ง
- 4) ระบบเสียงตามสายและหอกระจายข่าว จำนวน 15 แห่ง

2.1.11.5 ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุครุภัณฑ์

- 1) มีไปรษณีย์อนุญาตเอกชน จำนวน 1 แห่ง
- 2) เสารับ-ส่งสัญญาณวิทยุ จำนวน 3 แห่ง

2.1.12 ระบบเศรษฐกิจของตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.12.1 การเกษตร

ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 50 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ยางพาราและผลไม้ ดังนี้

- 1) อาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
- 2) อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 15 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
- 3) อาชีพค้าขาย ร้อยละ 7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
- 4) อาชีพรับราชการ ร้อยละ 4 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
- 5) ไม่มีอาชีพ ร้อยละ 4 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
- 6) กำลังศึกษา ร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

2.1.12.2 การประมงเป็นการประกอบการในลักษณะเลี้ยงไว้สำหรับบริโภคภายในครัวเรือน หรือเป็น อาชีพเสริมในครัวเรือน (เหลือกินแบ่งขาย)

2.1.12.3 การปศุสัตว์ เป็นการประกอบการในลักษณะเลี้ยงไว้สำหรับบริโภคภายในครัวเรือน หรือเป็นอาชีพเสริมในครัวเรือน (ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีการปศุสัตว์ขนาดใหญ่)

2.1.12.4 การบริการ

- 1) โรงแรม/รีสอร์ท 2 แห่ง
- 2) ร้านอาหาร 5 แห่ง

2.1.12.5 การท่องเที่ยว

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง แต่อาจยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป ปัจจุบันคณะผู้บริหารได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยวิถีธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเน้นพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ รวมทั้งการจัดงานประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญต่างๆ เพื่ออนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

2.1.12.6 อุตสาหกรรม

จำนวนกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็ก (โรงรมควั่นยางพารา) จำนวน 6 โรง (มีคนงานต่ำกว่า 10 คน หรือมีทรัพย์สินถาวรที่เกิน 1 ล้านบาท)

2.1.12.7 การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

1) การพาณิชย์

- (1) ธนาคาร 1 แห่ง
- (2) บริษัท 3 แห่ง
- (3) ห้างหุ้นส่วนจำกัด 2 แห่ง
- (4) สถานตรวจสภาพรถ 1 แห่ง
- (5) ร้านค้าต่างๆ 246 แห่ง
- (6) สถานีบริการน้ำมัน 5 แห่ง
- (7) ซุปเปอร์มาเก็ต 2 แห่ง
- (8) สถานีบริการแก๊ส 1 แห่ง

2) กลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลช้างกลาง

มีกลุ่มอาชีพที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการและมีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบ จำนวน

4 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ
- (2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสหชีพตำบลช้างกลาง
- (3) กลุ่มแม่บ้านตำบลช้างกลาง
- (4) กลุ่มทุเรียนหมอนทอง

2.1.12.8 แรงงาน

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรที่มีอายุ 15-60 ปี ร้อยละ 96.16 มีอาชีพและมีรายได้ ซึ่งแสดงว่าประชากรในช่วงอายุดังกล่าวเป็นวัยที่ใช้แรงงานประกอบอาชีพ โดยเฉพาะแรงงานด้านการเกษตร ประชากรอายุระหว่าง 25-50 ปี บางส่วนไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ ปัญหาที่พบคือ ประชากรต้องไปทำงานนอกพื้นที่หรือในเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้านใหญ่ ๆ เพราะในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานจำนวนมาก เพราะพื้นที่ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย สวนยางพาราและสวนผลไม้ ปัญหานี้ยังไม่สามารถแก้ไขได้

2.1.13 ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.13.1 การนับถือศาสนา

- 1) ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98 โดยมีวัด 5 แห่ง และสำนักสงฆ์ 1 แห่ง
- 2) ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 2 โดยมีโบสถ์คริสต์ 1 แห่ง

2.1.13.2 ประเพณีและงานประจำปี

- 1) ประเพณีมาฆบูชาแห่ผ้าขึ้นธาตุ ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี
- 2) ประเพณีเดือนสี่วันเพ็ญ ประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี
- 3) ประเพณีวันสงกรานต์และรดน้ำผู้สูงอายุ ประมาณเดือนเมษายนของทุกปี

- 4) ประเพณีสงกรานต์ประเพณีพืชมงคลประเพณีทอดผ้าป่าประเพณีเดือนเมษายนของทุกปี
- 5) ประเพณีหล่อเทียนพรรษา ประเพณีเดือนกรกฎาคมของทุกปี
- 6) ประเพณีสารทเดือนสิบ ประเพณีเดือนตุลาคมของทุกปี
- 7) ประเพณีลอยกระทง ประเพณีเดือนพฤศจิกายน

2.1.13.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

1) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้แก่ การเลี้ยงผึ้งโพรง

2) ภาษาถิ่น ส่วนมากร้อยละ 97 พูดภาษาใต้

2.1.13.4 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลช้างกลางได้มีการนำสมุนไพรที่มีในท้องถิ่นมาผลิตเป็นของกินของใช้ภายในครัวเรือน มีการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านเพื่อผลิตเครื่องแกง

สมุนไพร กลุ่มผลิตดอกไม้จันทน์ ผลิตไม้กวาดดอกหญ้า ผลิตขนมโรตีสอบ ซึ่งเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายภายในหมู่บ้านหรือ ตามแหล่งชุมชนต่างๆ แต่ยังไม่ได้มีการพัฒนาเป็นสินค้าตีประจำตำบล และกลุ่มอาชีพสหกรณ์ร่วมด้วย ช่วยกันองค์การสวนยางนาบอน ตั้งอยู่เลขที่ 79/3 หมู่ที่ 16 ตำบลช้างกลางอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ผลิตสบู่สมุนไพรกาวเครือขาวน้ำผึ้งจำหน่ายในรูปแบบของสินค้าโอท็อปของจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.14 ทรัพยากรธรรมชาติของตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.14.1 น้ำ

น้ำที่ใช้ในการบริโภค เป็นน้ำที่ได้จากน้ำฝนและแหล่งน้ำตามธรรมชาติเช่น น้ำจากน้ำตกผ่านระบบประปาภูเขา จะมีในหมู่บ้านที่อยู่บริเวณเชิงเขา สำหรับน้ำเพื่อการอุปโภคส่วนใหญ่มาจากน้ำดิบจากคลองมะนาวหวาน และคลองจันดี และแหล่งน้ำใต้ดินที่ได้นำขึ้นมาใช้ในการผลิตน้ำประปาในบางจุด ซึ่งจะต้องนำมาผ่านกระบวนการของระบบประปาหมู่บ้านก่อนกระจายสู่ครัวเรือน

2.1.14.2 ป่าไม้

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะป่าไม้เป็นป่าดิบชื้น คือ ป่าไม้ที่มีต้นไม้ ซึ่งมีเรือนยอดสูงต่ำต่างกันและใต้ต้นไม้ชั้นบนจะมีไม้เล็ก เช่น ไม้จำพวกปาล์ม เฟิร์น เตย หวาย และเถาวัลย์ชนิดต่างๆ พืชพรรณธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นไม้ไม่ผลัดใบ หรือเป็นป่าเบญจพรรณ

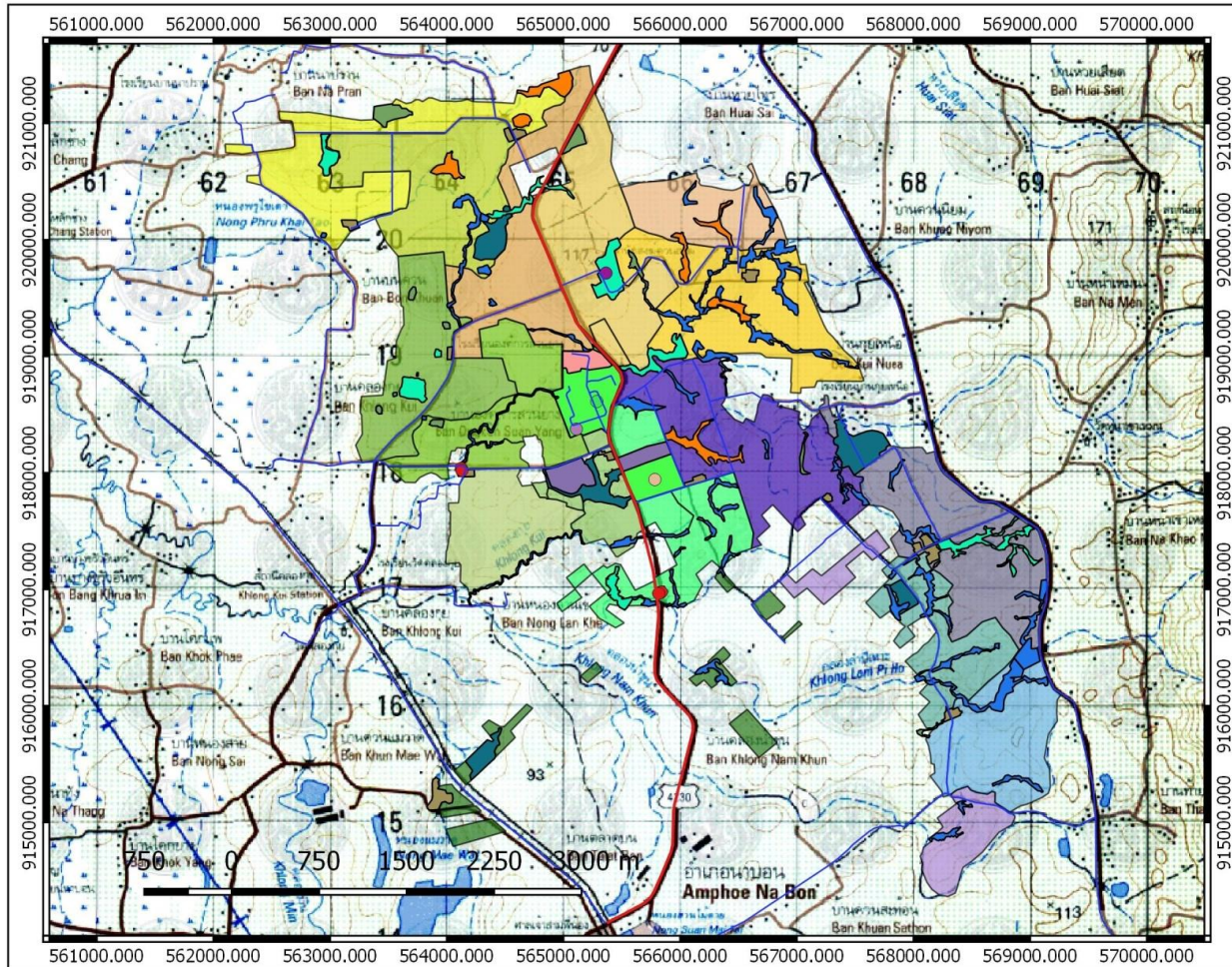
2.1.14.3 ภูเขา

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีเทือกเขาหลวงอยู่ทางทิศตะวันออก เป็นแนวกั้นระหว่างตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลางกับตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.14.4 คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากเป็นพื้นที่สำหรับเพาะปลูก ที่อยู่อาศัยร้านค้า และสถานประกอบการ แต่มีพื้นที่เพียงเล็กน้อยที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ก็ได้แก่ ดิน น้ำ ต้นไม้ อากาศที่ไม่มีมลพิษ มีแหล่งน้ำใช้ในการเกษตรเพียงพอ ไม่มีปัญหาด้านขยะล้นถัง มีโครงการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่างๆ ในพื้นที่ของตนเองและที่ สาธารณะรวมทั้งปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้ร่มรื่นสวยงาม สะอาด เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

แผนที่การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สัญลักษณ์

— ทางหลวง4230	■ แผนก1หมู่2
— ถนน	■ แผนก1หมู่3
● ต้นไม้ใหญ่	■ แผนก1หมู่4
● วัดควนสงฆ์	■ แผนก1หมู่5
● กองจัดการโรงงาน3	■ แผนก1หมู่6
● กองจัดการโรงงาน1	■ แผนก2หมู่1
● ที่ทำการเขต	■ แผนก2หมู่2
■ บ้านพักและไซโล	■ แผนก2หมู่3
■ โรงเรียนองค์การสวนยาง1	■ แผนก2หมู่4
■ HCV	■ แผนก2หมู่5
■ พื้นที่ปลูกปาล์ม	■ แผนก2หมู่6
■ แหล่งน้ำ	■ แผนก3หมู่1
■ สำนักงานและจจร.1,3	■ แผนก3หมู่2
■ พื้นที่ปลูกปาล์ม	■ แผนก3หมู่3
■ พื้นที่ป่า	■ แผนก3หมู่3,4
■ แปลงกิ่งตา	■ แผนก3หมู่5,6
■ แผนก1หมู่1	

จัดทำโดย
 กองจัดการสวนยาง 1
 การยางแห่งประเทศไทย
 เขตภาคใต้ตอนกลาง
 มาตรฐาน 1 : 50,000

พื้นที่กองจัดการสวนยาง 1

1. พื้นที่เข้าร่วมโครงการ

ลำดับที่	พื้นที่/ไร่	พื้นที่เข้าร่วมโครงการ	รวมพื้นที่ไร่
๑	พื้นที่ปลูกยางพาราให้ผลผลิต	๘,๐๕๐.๗๘	} ๘๙๔๓.๗๕
๒	พื้นที่ปลูกยางพาราไม่ให้ผลผลิต	๘๙๓	
๓	ปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิต	๒๔๑	
๔	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน	๒๖๔	
๕	พื้นที่ HCV	๒๒๑.๔๒	
๖	พื้นที่อนุรักษ์	๕๐๕.๓๙	
๗	บ้านพัก/ไซโล	๗๐.๙๑	
๘	ที่ทำการ/ถนน	๖๖๓.๘๑	
	รวม	๑๐,๙๑๐.๒๘	

2. พื้นที่ HCV และพื้นที่อนุรักษ์

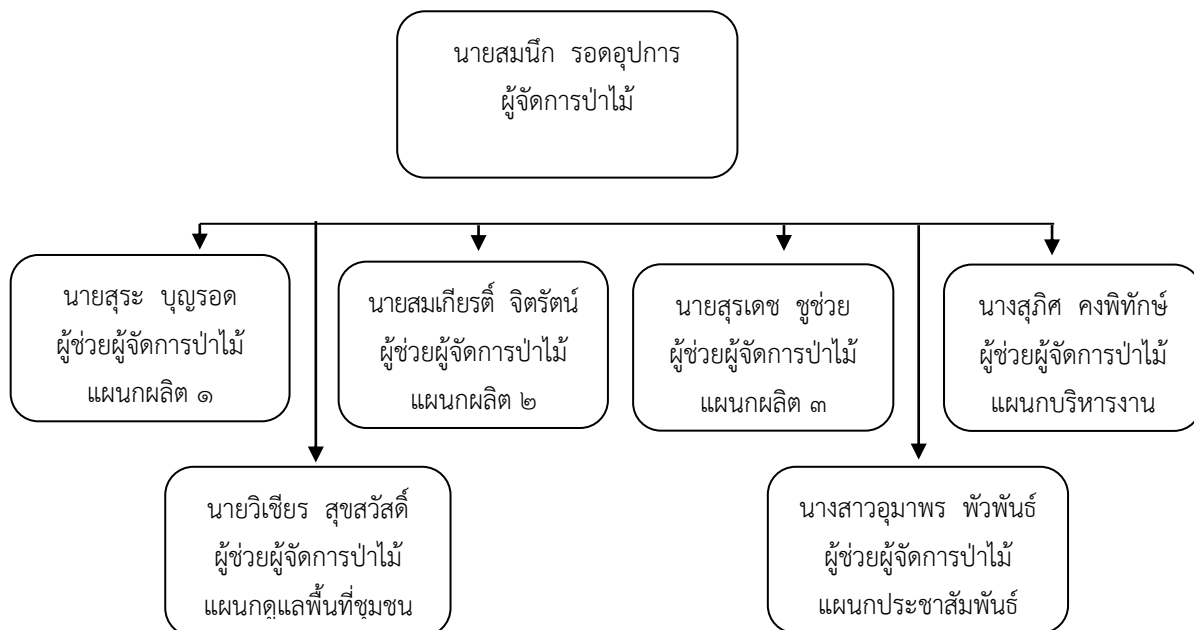
ลำดับที่	พื้นที่/ไร่	จำนวนพื้นที่/ไร่	หมายเหตุ
๑	พื้นที่ HCV	๒๒๑.๔๒	
๒	พื้นที่อนุรักษ์	๕๐๕.๓๙	
	รวม	๗๒๖.๘๑	

3. พื้นที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

ลำดับที่	พื้นที่/ไร่	จำนวนพื้นที่/ไร่	หมายเหตุ
๑	พื้นที่วัด	๒๖	
๒	พื้นที่โรงเรียน อ.ส.ย.	๓๐	
๓	พื้นที่ราษฎรเข้าทำกิน	๑,๑๙๙.๙๑	
	รวม	๑,๒๕๕.๙๑	

โครงสร้างอัตรากำลัง

กองจัดการสวนยาง 1

จำนวนพนักงาน ลูกจ้าง และผู้รับเหมา รวมจำนวนทั้งสิ้น 44 คน ดังนี้

หัวหน้างานสวนป่า	จำนวน	1	อัตรา
ผู้ช่วยหัวหน้างานสวนป่า	จำนวน	5	อัตรา
พนักงาน และลูกจ้าง	จำนวน	24	อัตรา
ผู้รับเหมา	จำนวน	14	

การวิเคราะห์สถานการณ์สวนป่า (SWOT)

จุดแข็ง(Strength)

1. สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่ และภูมิอากาศเหมาะแก่การปลูกสร้างสวนยางพารา
2. บุคลากรสวนป่ามีศักยภาพ มีความรู้ความเข้าใจในการปลูกสร้างและเก็บเกี่ยวผลผลิต
3. ลูกจ้าง/แรงงาน เป็นบุคคลท้องถิ่นในพื้นที่ มีความเป็นระเบียบ สามารถปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ที่สวนป่ากำหนดให้ได้เป็นอย่างดี
4. พื้นที่สวนป่าใกล้เส้นทางคมนาคม มีความสะดวกและคล่องตัวในการติดต่อสื่อสาร
5. ทรัพยากรด้านการผลิต เช่น จุดรวบรวมน้ำยาง (ไซโล) กองจัดการโรงงาน 1 และสำนักตลาดกลางยางพาราจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในสภาพที่ดีและสะอาด
6. มีพื้นที่อนุรักษ์ที่สมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพ
7. การจัดการสวนป่าเป็นไปในรูปแบบส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม

จุดอ่อน (Weakness)

1. ยานพาหนะมีสภาพเก่า ค่าใช้จ่ายในการบำรุง ดูแลรักษาสูง
2. สวัสดิการด้านบ้านพักคนงานกริดยางมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ

โอกาส (Opportunity)

1. มีพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า(High Conservation Value Area; HCVA) และมีความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชนและเยาวชน
2. พื้นที่บริเวณสำนักงานสามารถพัฒนาปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ราษฎรและชุมชนรอบสวนป่ามีความสัมพันธ์ที่ดี และเข้าใจการดำเนินงานของสวนป่า ทำให้เกิดความร่วมมือของราษฎร และชุมชนรอบสวนป่า ในการทำกิจกรรมต่างๆของสวนป่าและชุมชน

ข้อจำกัด (Threat)

1. งบประมาณในการดำเนินโครงการการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน FSC™ มีจำนวนจำกัด
2. ยางพาราซึ่งถือเป็นผลผลิตหลักของสวนป่า มีความผันผวนทางราคาตามกลไกการตลาดสากล

แผนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

ผู้จัดป่าไม้จะทำการส่งเสริมให้สถานะเศรษฐกิจของชุมชนที่ตั้งของสวนยางนั้นสามารถอยู่รอดได้ โดยในการจัดการจะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สังคม ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งต้องมีความมั่นใจว่า การลงทุนนั้นมีความจำเป็นต่อการดูแลรักษาพืชผลระบบนิเวศของสวนยางพารา โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ต้องทำการปลูกแทนด้วยยางพาราทุกครั้งที่มีการตัดฟัน
2. ต้องดูแลและบำรุงรักษาสวนยางพาราตามวิธีการปฏิบัติงานต่างๆตามที่ได้รับคำแนะนำ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีที่คุณภาพและหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรอื่น ๆ
3. จะกริดยางได้เมื่อต้นยางพารามีอายุได้ 7 ปี ขึ้นไปหรือลำต้นมีขนาดเส้นรอบวง 50 เซนติเมตรขึ้นไป
4. หลังจากเปิดกริดยางไปแล้วและต้นยางไม่สามารถให้ผลผลิตที่คุ้มต่อการลงทุน หรือเมื่อต้นยางมีอายุได้ 20 ปี ขึ้นไป ต้องจัดเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกยางรุ่นใหม่ทดแทนจนถึงการกริดยางต้องปฏิบัติตามระเบียบการปลูกแทนของการยางแห่งประเทศไทยเพื่อให้ได้ผลผลิตที่คุ้มต่อการลงทุน
5. การตัดโค่นยางพารา ผู้จัดการป่าไม้จะกำหนดแผนการตัดไม้และวิธีการล้มไม้เพื่อให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้สูงสุดและเป็นการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และผู้ทำไม้ต้องปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยในการทำงานและป้องกันการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

6. ผลผลิตที่ได้จากการจัดการสวนยางพารา

6.1 น้ำยาง (น้ำยางสด หรือซียาง)

6.2 ไม้ยาง

- ไม้บ้องหรือไม้ท่อนใหญ่ที่ได้จากส่วนลำต้นที่ตรงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้วขึ้นไปส่ง
เข้าโรงเลื่อย หรือโรงงานแปรรูปไม้ โรงงานเฟอร์นิเจอร์

- กิ่งไม้ หรือไม้ท่อนที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปลายท่อน 3-5 นิ้ว ส่งเข้าโรงงานผลิต
แผ่นไม้ประกอบ หรือเข้าโรงงานสับชิ้นไม้

- ราก/ตอไม้ หรือกิ่งที่เล็กกว่า ส่งเข้าโรงสับไม้หรือจำหน่ายทำเชื้อเพลิงตามโรงงานอื่น ๆ

- เศษเล็กเศษน้อยที่ไม่สามารถใช้งานอื่นได้ เจ้าของสวนยางจะรวบรวมเป็นกองเล็ก ๆ

แล้วเผาปรนเพื่อฆ่าเชื้อราและทำความสะอาดพื้นที่สำหรับเตรียมปลูกรุ่นใหม่

7. ผู้จัดการป่าไม้จะจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกในการดูแลบำรุงรักษา สวนยางเพื่อ
เพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์จากสวนยางและทรัพยากรอื่น ๆ

8. ผู้จัดการป่าไม้ต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและคุณภาพน้ำ โดยทำการการสุ่ม
ตัวอย่างจากพื้นที่โครงการฯ อย่างน้อยปีละครั้ง โดยเลือกจากพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมีเป็นประจำ

9. ผู้จัดการป่าไม้ต้องจัดให้มีการดูแลป้องกันการรุกรานพื้นที่สำคัญ ๆ ในบริเวณพื้นที่โครงการฯ
โดยการกำหนดเขตแบ่งพื้นที่ และติดป้ายระบุให้ชัดเจน

10. ควบคุมอัตราการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เป็นไปตามหลักวิชาการและการตัดโค่นยางพาราจะ
เลือกกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป หรือเฉพาะส่วนไม่ให้ผลผลิตน้ำยางไม่คุ้มต้นทุนต่อไปอีก และต้องมี
การปลูกทดแทนทุกครั้ง

11. ผู้จัดการป่าไม้ต้องจัดทำแผนการเก็บเกี่ยวผลผลิตและจัดให้มีการตรวจติดตามการเก็บเกี่ยว
ผลผลิตเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขอย่างน้อยปีละครั้ง

แผนการดำเนินงานด้านสังคม

ผู้จัดการป่าไม้ได้กำหนดแผนการจัดการสวนยางตามมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนที่
คำนึงถึงสังคมและชุมชนที่ตั้งของสวนยาง ดังนี้

1. ผู้จัดการป่าไม้ต้องจัดให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เป็นไปตามข้อบังคับของ
กฎหมายในประเทศ ข้อบังคับของท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี กฎหมายระหว่างประเทศที่
ไทยได้ลงนามไว้ รวมทั้งหลักการและหลักเกณฑ์ของมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดหา ปรึกษาเขียน
เผยแพร่ตามความจำเป็นซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องไว้

2. การจ้างงานให้เป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมติการประชุมของ ILO

2.1 ให้มีการว่าจ้างคนในชุมชนหรือในท้องถิ่นใกล้เคียงทำงานในสวนยางพารา หรือคนงาน
ต่างถิ่นหรือภูมิภาคอื่นได้

2.2 การใช้แรงงานต่างด้าว ให้ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานต่างด้าว และดูแลจ่ายค่าจ้าง
แรงงานเหมือนกับแรงงานไทย

2.3 ให้การจ่ายค่าแรงตามค่าแรงขั้นต่ำของจังหวัดที่กฎหมายแรงงานกำหนดไว้

2.4 ต้องไม่ใช่แรงงานเด็ก (ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์)

3. จัดสภาพการทำงานให้ปลอดภัย สอดคล้องกับกฎหมายความปลอดภัยประเภทต่าง ๆ และ
Health and safety in forestry work

3.1 ทำการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
ให้แก่คนงานและผู้เกี่ยวข้องตามความจำเป็นของงาน

3.2 จัดให้มีการตรวจสภาพความปลอดภัยในการทำงานเป็นประจำ เช่น ตรวจสภาพความ
พร้อมใช้งานของเครื่องจักร รถแทรกเตอร์ หรือเครื่องมือตามความจำเป็น

3.3 จัดเตรียมกล่อง/ชุดปฐมพยาบาลไว้ที่หน้างาน ระยะไม่เกิน 20 เมตร

3.4 จัดหาน้ำดื่มสะอาดให้เพียงพอต่อจำนวนคนงาน เช่น การทำงานกลางแจ้งต้องมีน้ำดื่ม
สะอาดอย่างน้อย 1 ลิตร/คน/ชั่วโมง รวมทั้งจัดอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นและอยู่ที่หน้างานเสมอ

4. จัดทำแผนและฝึกอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่คนงานและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.1 ความรู้เกี่ยวกับ FSC/PEFC-FM/COC/มอก.14061 และการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับ
มาตรฐานการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน

4.2 ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ

4.3 สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

4.4 วิธีการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามหลักการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน
เช่น การล้มไม้อย่างถูกวิธีการปฐมพยาบาล ฯลฯ

5. จัดให้มีช่องทางและการจัดการข้อร้องเรียนและปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

6. ผู้จัดการป่าไม้ต้องรักษาสีทธิของชุมชนของชนพื้นเมืองดั้งเดิมในการปกป้องและใช้ประโยชน์
จากสวนยาง ผู้จัดการป่าไม้ต้องจัดให้มีการสำรวจขึ้นทะเบียนชนพื้นเมืองดั้งเดิมที่พบในเขตที่ตั้งหรือใน
รัศมี 50 กม.จากที่ตั้งสวนยาง และขึ้นทะเบียนไว้ และระบุในแผนที่แสดงที่ตั้งโครงการฯ

6.1 ผู้จัดการป่าไม้จะระวังไม่ให้กิจกรรมการจัดการสวนยางฯของโครงการฯ กระทบต่อสิทธิ
ประเพณีและทรัพยากรของชนพื้นเมืองดั้งเดิมเหล่านี้ และจะแจ้งให้ผู้นำชนพื้นเมืองดั้งเดิม หรือตัวแทน
ทราบ กรณีเกิดผลกระทบดังกล่าวพร้อมมาตรการแก้ไขป้องกันหรือการชดเชย

6.2 ผู้จัดการป่าไม้จะต้องแสดงหลักฐานแสดงการยินยอมหรืออนุญาตจากผู้นำหรือตัวแทน
ของชนพื้นเมืองดั้งเดิมโดยอิสระในการใช้สิทธิในที่ดิน หรือประเพณี หรือเทคนิควิธีการต่าง ๆ รวมทั้งภูมิ
ปัญญา หรือทรัพย์สินทางปัญญาของชนพื้นเมืองมาใช้ในการจัดการสวนยาง

6.3 ผู้จัดการป่าไม้จะทำการสำรวจและขึ้นทะเบียนสิ่งที่เป็นวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ นิเวศวิทยา เศรษฐกิจที่สำคัญ และศาสนา รวมทั้งกำหนดแผนพัฒนาและมาตรการป้องกันข้อพิพาทอันอาจเกิดขึ้น

6.4 ผู้จัดการป่าไม้ต้องรักษาสิทธิของชุมชนของชนพื้นเมืองดั้งเดิมในการปกป้องและใช้ประโยชน์จากประเพณีของตน โดย

6.4.1 จ่ายค่าชดเชยหรือค่าตอบแทนในกรณีที่มีการนำความรู้ ภูมิปัญญา ทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชนของชนพื้นเมืองดั้งเดิมมาใช้ประโยชน์

6.4.2 ข้อตกลงที่มีผลผูกพันตามหลักเกณฑ์ข้อ 3.3 ต้องสรุปพร้อมระหว่างโครงการและชุมชนของชนพื้นเมืองดั้งเดิมเพื่อการใช้ประโยชน์ดังกล่าวโดยผ่าน การให้ฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกรับแจ้งล่วงหน้าและเป็นอิสระก่อนการใช้ประโยชน์จะเกิดขึ้นและจะต้องสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

แผนการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับหลักการและหลักเกณฑ์ของมาตรฐานที่ประยุกต์ใช้ รวมทั้งเกิดความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ผู้จัดการป่าไม้ได้กำหนดขั้นตอนการตรวจสอบ ประเมิน รวมทั้งการสำรวจตามความจำเป็นเพื่อกำหนดแผนการจัดการและมาตรการป้องกัน ดังนี้

1. จัดให้มีการตรวจประเมินพื้นที่ โดยในรายการตรวจสอบจะครอบคลุมถึงผลกระทบที่เกิดต่อพื้นที่ แหล่งน้ำ การใช้สารเคมี อัตราการตัดฟัน อย่างน้อยปีละครั้ง โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้ เพื่อประเมินความเสี่ยงและแบ่งลักษณะพื้นที่ของสมาชิกเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 พื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Non-risk Area) หมายถึง พื้นที่ที่ไม่มีโอกาสเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการจัดการสวนยางพารา หรือมีโอกาสเกิดได้น้อยมาก เช่น พื้นที่ที่มีความลาดชันน้อยกว่า 35° พื้นที่อยู่ห่างไกลจากเชิงเขา หรือแหล่งต้นน้ำลำธาร หรือป่าสงวน ป่าอนุรักษ์ หรืออุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

1.2 พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Risk Area) หมายถึง พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการขึ้นตอนปฏิบัติงานในการจัดการสวนยางพาราได้ง่าย เช่น พื้นที่ควนเขา หรือพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 35° พื้นที่ติดเชิงเขา พื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งต้นน้ำลำธาร พื้นที่ที่อยู่ติดเขตป่าสงวน ป่าอนุรักษ์ หรืออุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

2. จัดให้มีการตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงอันอาจเกิดจากการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการสวนยางฯ

3. ทำการสำรวจสายพันธุ์พืชและสัตว์ และระบบนิเวศของพื้นที่สวนยางพารา และหากพบสายพันธุ์ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงหรือเปราะบางต่อการสูญพันธุ์ ให้ดำเนินการตามคู่มือการจัดการสายพันธุ์ที่เป็น RTE

4. กำหนดแนวทางป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

การดำเนินกิจกรรมในสวนยางพารา โดยมุ่งเน้นที่จะไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

4.1 พื้นที่สวนยางพาราที่ติดกับทางน้ำ จะกำหนดพื้นที่เป็นแนวป้องกันการพังทลายของดิน

4.2 ในกรณีพื้นที่ปลูกยางพารามีพืชหรือสัตว์ที่มีคุณค่าต่อการอนุรักษ์ ให้ทำการระบุรายละเอียดไว้ในแปลงปลูก พร้อมกับแจ้งคนงานให้ทราบ เพื่อไม่ให้ตัดโค่นหรือทำร้ายสัตว์ พร้อมทั้งทำการติดตามตรวจสอบเป็นระยะ ๆ และบันทึกผลไว้

4.3 ในการดำเนินการปลูก การตัดโค่นสวนยางพาราและการเก็บเกี่ยวยาง จะต้องดำเนินการตามวิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและไม่ทำลายระบบนิเวศน์ และไม่สร้างผลกระทบต่อต้นยาง

4.4 ไม่นำเอาพืชต่างถิ่นที่ทางราชการกำหนดว่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเข้ามาปลูกในพื้นที่

4.5 ลดการใช้สารเคมีปราบวัชพืชและศัตรูพืช และไม่อนุญาตให้ใช้สารเคมีอันตรายที่ขึ้นทะเบียนตาม FSC และ WHO

5. จัดทำแผนที่แสดงรายละเอียดสวนยางพาราพร้อมพื้นที่อนุรักษ์

5.1 ทำการระบุรายละเอียดของสวนยางพารา ได้แก่ พื้นที่ปลูกยาง พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน แปลงกึ่งตา แหล่งน้ำ ถนน วัด โรงเรียน เป็นต้น

5.2 ทำการระบุรายละเอียดพื้นที่คุ้มครอง พื้นที่อนุรักษ์ ชนิดพันธุ์พืชและสัตว์อนุรักษ์ที่มีอยู่หรืออาศัยในพื้นที่

5.3 ทำการระบุรายละเอียดของสถานที่ ที่มีคุณค่าด้านมรดก วัฒนธรรม (ถ้ามี)

ภาคผนวก

ระบบวนวัฒน์

1. การเตรียมพื้นที่

1.1 ทำความสะอาดพื้นที่โดยการโค่น ทำแนวกันไฟ และทำการเผาทำลายซากที่เหลือในแปลงให้ได้มากที่สุด

1.2 ในกรณีที่มีส่วนที่หลงเหลืออยู่ เช่น ตอไม้ต้องใช้สารเคมีช่วยทำให้ตอไม้ผุพังให้เร็วที่สุด หรือ ขุดออก

1.3 แปลงที่โค่นโดยใช้รถแทรกเตอร์ดินตะขapiaให้ใช้รถไถปรับพื้นที่โดยไถ 2 ครั้งเพื่อเก็บเศษไม้ และรากที่หลงเหลืออยู่แล้วไถพรวนอีกครั้งหนึ่ง

1.4 สำหรับแปลงที่โค่นโดยคนงานต้องใช้จอบขุดตอที่เหลือและเก็บเศษรากออกไป

1.5 สำหรับแปลงที่อยู่ตามควนเขาที่มีความลาดเทมากกว่า 15 ° ควรจัดทำขั้นบันไดเพื่อปลูกตามแนวระดับความกว้างไม่ต่ำกว่า 2 เมตรและทำทางระบายน้ำเป็นระยะสลับกันไปส่วนขั้นบันไดล่างๆ ควรให้มีระยะของขั้นบันไดถี่ๆเพื่อช่วยลดความรุนแรงของกระแสน้ำ

2. การวัดระยะหรือการหาแนว

2.1 การวางแนวในที่ราบ

2.1.1 ระยะปลูกที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา ควรเป็น

- 2.5×8 เมตร ได้จำนวนต้นยาง 80 ต้นต่อไร่

- 3×7 เมตร ได้จำนวนต้นยาง 76 ต้นต่อไร่

- 3×8 เมตร ได้จำนวนต้นยาง 67 ต้นต่อไร่ (ใช้ปลูกในพื้นที่ลาดเท >15 องศา)

2.1.2 ควรปลูกให้อยู่ในแนวทิศตะวันออก-ตกโดยให้ค้ำอิงถึงพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกและทิศทางลม

2.1.3 เล็งแนวปลูกโดยกำหนดให้แถวหลักขวางทางน้ำไหลเพื่อลดการชะล้างหน้าดินและการพังทลายของดินและควรอยู่ห่างจากเขตแนวสวนเก่าไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร

2.2 การวางแนวในที่ลาดเทหรือควนเขา

2.2.1 กำหนดระยะปลูก (ที่นิยม) 8 X 3 เมตร (67 ต้นต่อไร่)

2.2.2 กำหนดความลาดเทปานกลางของพื้นที่เป็นแนวหลักแล้วใช้เชือกโยงจากจุดบนสุดมายังจุดต่ำสุด

2.2.3 วัดระยะจากจุดบนสุดลงมา 1.5 เมตรเพื่อทำเป็นขอบสวน

2.2.4 ปักไม้ชะมบอันแรกแล้ววัดระยะลงมา 8 เมตรจะได้ระยะระหว่างแถวจากนั้นใช้ไม้ทำแนวระดับ (แบบสามเหลี่ยมและแบบไม้ฉาก) ซึ่งขาไม้มีระยะห่าง 3 เมตรเท่ากันประกอบเข้ากับระดับน้ำของช่างไม้

2.2.5 ทำแนวระดับจากไม้ชะมบอันบนสุดให้ขาข้างหนึ่งอยู่บนชะมบและเลื้อยขาอีกข้างหนึ่งจนพองอากาศของระดับน้ำอยู่ตรงกลางปักไม้ชะมบไว้

2.2.6 หมุนขาไม้ทำแนวระดับเพื่อหาจุดต่างๆไปจนสุดแนวเขตสวน

2.2.7 ย้อนกลับมาที่จุดเดิมครั้งแรกแล้วหาแนวระดับไปด้านตรงข้ามจนสุดแนวด้วยวิธีการเดิม

2.2.8 เมื่อหาแนวระดับแถวแรกเสร็จให้เลื้อยลงมาหาแนวที่ 2 และต่อไปด้วยวิธีเดียวกันจนหมดสวน

2.2.9 แนวระดับที่หาได้จะคดอย่างไรก็ให้ใช้แบบนั้นหากแถวชิดกันเกิน 6 เมตรให้ตัดออกหนึ่งแถวแต่ถ้าห่างกันเกิน 12 เมตรให้เพิ่มแถวแซมได้

2.3 การขุดชั้นบันได

2.3.1 ให้เริ่มขุดจากแถวบนสุดเหนือไม้ชะมบขึ้นไป 1 เมตร

2.3.2 นำดินด้านในไม้ชะมบมากลบด้านนอกส่วนที่อยู่ใต้ไม้ชะมบ (จะได้ชั้นบันไดกว้าง 1.5 เมตร)

2.3.3 ขุดดินด้านในของชั้นบันไดต่ำกว่าขอบด้านนอกประมาณ 20 เซนติเมตรหรือ 1 คืบ

2.3.4 ถ้าความเขามิหินควรรนำหินมาวางเรียงไว้ที่ริมขอบนอกของชั้นบันไดจะช่วยให้ชั้นบันไดมีความถาวรมากขึ้นหากใช้ไม้ชนไม้ควรรใช้ดินกลบ

3. การขุดหลุม

เตรียมหลุมปลูกโดยให้ขนาดของหลุมที่ใช้ปลูกมีความกว้าง ยาว และลึก เท่ากับ 50 x 50 x 50 เซนติเมตร การขุดหลุมปลูกให้แยกดินบนและดินล่างไว้คนละส่วน ดาดินทิ้งไว้ 10-15 วัน เมื่อดินแห้งแล้วให้ย่อยดินชั้นบนลงในหลุมสำหรับรองก้นหลุม ส่วนดินชั้นล่างให้ผสมกับปุ๋ยหินฟอสเฟต อัตราหลุมละ 170 กรัม และใส่ปุ๋ยอินทรีย์หลุมละ 3-5 กิโลกรัม แล้วกลบหลุม สำหรับการขุดหลุมปลูกในพื้นที่ลาดชัน เมื่อปักไม้ชะมบเรียบร้อยแล้วควรขุดหลุมเอียงไปตามด้านในของพื้นที่ลาดชันพอประมาณ

4. วิธีการคัดเลือกพันธุ์ยางพารา

1. พันธุ์ยางที่แนะนำให้ปลูกในพื้นที่ภาคใต้และภาคตะวันออก ตามหนังสือคำแนะนำพันธุ์ยาง ปี 2559 โดยสถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

พันธุ์ยางชั้น 1 เป็นยางพันธุ์ดี ที่ผ่านการทดลองและศึกษาลักษณะต่างๆอย่างละเอียด แนะนำให้ปลูกโดยไม่จำกัดเนื้อที่ปลูก แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 เป็นพันธุ์ยางเพื่อผลผลิตน้ำยาง ได้แก่ สถาบันวิจัยยาง 226, สถาบันวิจัยยาง 251, BPM24, RRIM 600

กลุ่ม 2 เป็นพันธุ์ยางเพื่อผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้ ได้แก่ PB 235 และ PB 260

กลุ่ม 3 เป็นพันธุ์ยางเพื่อผลผลิตเนื้อไม้ ได้แก่ AVROS 2037 และ BPM 1

พันธุ์ยางชั้น 2 เป็นยางพันธุ์ดี ที่อยู่ระหว่างการทดลองและศึกษาลักษณะบางประการเพิ่มเติมแนะนำให้ปลูกได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของเนื้อที่ปลูกยางที่ถือครอง หรือปลูกร่วมกับพันธุ์ยางชั้น 3 ได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของเนื้อที่ปลูกยางที่ถือครอง ได้แก่ สถาบันวิจัยยาง 403, สถาบันวิจัยยาง 406, สถาบันวิจัยยาง 408, สถาบันวิจัยยาง 3702, สถาบันวิจัยยาง 3801, สถาบันวิจัยยาง 3802

พันธุ์ยางชั้น 3 เป็นยางพันธุ์ดี ที่อยู่ระหว่างการทดลองและข้อมูลจำกัด แนะนำให้ปลูกได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของเนื้อที่ปลูกยางที่ถือครอง หรือปลูกร่วมกับพันธุ์ยางชั้น 2 ได้แก่สถาบันวิจัยยาง 3902, สถาบันวิจัยยาง 3903, สถาบันวิจัยยาง 3904, สถาบันวิจัยยาง 3905, สถาบันวิจัยยาง 3908, สถาบันวิจัยยาง 3909, IRCA 825, IRCA 871

2. ในการคัดเลือกพันธุ์ยางต้องคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

2.1 ความต้องการของเกษตรกร ที่จะเลือกพันธุ์ยางปลูกว่าต้องการผลผลิตน้ำยางหรือเนื้อไม้ ซึ่งเกษตรกรสามารถใช้ข้อมูลจากคำแนะนำพันธุ์ยางเป็นหลักในการพิจารณาเบื้องต้นได้ เนื่องจากข้อมูลของพันธุ์ยางแต่ละพันธุ์มาจากผลการทดลองในพื้นที่และระยะเวลาที่แตกต่างกัน และแต่ละสายพันธุ์มีลักษณะการให้ผลผลิตที่แตกต่างกัน เช่น บางพันธุ์ให้ผลผลิตสูงในระยะเริ่มเปิดกรีด บางพันธุ์ให้ผลผลิตน้อยหรือปานกลางในระยะเริ่มเปิดกรีดและเพิ่มขึ้นในระยะต่อมา ดังนั้นในการพิจารณาข้อมูลผลผลิตจึงควรคำนึงระยะปีกรีดด้วย

2.2 การระบาดของโรค ให้เกษตรกรหลีกเลี่ยงการปลูกพันธุ์ยางที่อ่อนแอต่อโรคที่ระบาดในเขตพื้นที่ที่ปลูก

2.3 พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ความลึกของหน้าดินตื้น ระดับน้ำใต้ดินสูง ให้พิจารณาตามข้อจำกัดของพันธุ์ที่ระบุไว้ในแต่ละพันธุ์

2.4 ในพื้นที่ปลูกที่มีลมแรงควรเลือกใช้พันธุ์ยางที่ต้านทานลม

5. การปลูก

ต้นยางที่ใช้ปลูกมีหลายชนิดแต่ที่นิยมแพร่หลายมีดังนี้

1. การปลูกด้วยต้นตอตา
2. การปลูกด้วยต้นยางชำถุงหรือต้นติดตาในถุง
3. การปลูกด้วยการติดตาในแปลงปลูก

วิธีปลูกและการเลือกต้นที่จะปลูกทำดังนี้

การปลูกด้วยต้นตอตา

1. การปลูก

- 1.1 ควรปลูกในต้นฤดูฝน
 - 1.2 ใช้เหล็กแหลมหรือไม้ปลายแหลมขนาดเล็กกว่าต้นตอเล็กน้อยแทงบนหลุมปลูกความลึกเกือบเท่าความยาวของราก
 - 1.3 เสียบต้นตอตาตามร่องที่แทงให้แผ่ในแนวทิศเหนือ-ใต้ใช้เหล็กหรือไม้อัดดินให้แน่น ไม่มีโพรงอากาศบริเวณราก
 - 1.4 กลบดินพูนโคนให้สูงป้องกันน้ำขัง
 - 1.5 ใช้เศษฟางข้าวหรือวัสดุคลุมดินที่หาง่ายในท้องถิ่นคลุมโคน
 - 1.6 ในกรณีที่ฝนไม่ตกติดต่อกันนานหลายวันให้ใช้น้ำช่วยต้นละ 1 แกลลอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง
- #### 2. การเลือกต้นตอตาที่จะนำมาปลูกมีดังนี้
- 2.1 รากแก้วสมบูรณ์เหยียดตรงไม่ถลอกคดงอหรือเปี้ยว
 - 2.2 ความยาววัดจากโคนคอดินจะต้องไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร
 - 2.3 ลำต้นตรงสมบูรณ์มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางวัดตรงตาที่ติดไว้จะต้องไม่น้อยกว่า 1.2 เซนติเมตรและไม่เกิน 2.5 เซนติเมตร
 - 2.4 ระยะจากตาถึงโคนคอดินจะต้องไม่เกิน 8 เซนติเมตรและวัดจากรอยตัดจะต้องไม่น้อยกว่า 8 เซนติเมตร
 - 2.5 แผ่นตามีขนาดกว้างต้องไม่เกิน 1.2 เซนติเมตรและยาวไม่น้อยกว่า 5 เซนติเมตรติดอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องเช่นไม่กลับหัวขล
 - 2.6 ต้นตอตาต้องอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ปราศจากโรคและศัตรูพืช

การปลูกด้วยต้นยางชำถุงหรือต้นติดตาในถุง

1. การปลูก

- 1.1 ให้ปลูกในแหล่งเดิมเมื่อนำดินชั้นบนที่มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าดินชั้นล่างไปไว้ก้นหลุม
- 1.2 นำต้นยางชำที่ตัดก้นถุงประมาณ 2.5 เซนติเมตรออกแล้ววางลงในหลุม
- 1.3 ใช้มีดกรีดบริเวณข้างถุงออกจากก้นถุงจนถึงปากถุงให้ขาดออกจากกัน
- 1.4 กลบดินชั้นล่างที่ผสมปุ๋ยหรือคอปอสเฟตเรียบร้อยแล้ว
- 1.5 ค่อยๆ ดึงถุงพลาสติกออกระวังอย่าให้ดินในถุงแตกออก
- 1.6 กลบดินให้เต็มหลุมเหยียบดินให้แน่นในขณะปลูก
- 1.7 สำหรับในท้องที่แห้งแล้งควรปฏิบัติดังนี้
 - 1.7.1 ใช้ต้นยางชำถุงขนาด 1-2 ฉัตร (วิธีการคล้ายกับแหล่งปลูกยางเดิม)
 - 1.7.2 นำต้นยางชำถุงที่ตัดก้นถุงแล้ววางลงในหลุมปลูก
 - 1.7.3 ใช้มีดกรีดบริเวณข้างถุงออกจากก้นถุงจนถึงปากถุงให้ขาดออกจากกัน
 - 1.7.4 ใส่ดินที่ขุดขึ้นมา (ไม่ต้องแยกดินชั้นบนกับดินชั้นล่าง) ผสมปุ๋ยหรือคอปอสเฟตหรือผสมปุ๋ยหรือคอปอสเฟตกับปุ๋ยหมักแล้วลงไปครึ่งหลุม
 - 1.7.5 ดึงถุงพลาสติกออกพร้อมทั้งเหยียบดินให้แน่น
 - 1.7.6 ใส่ดินที่เหลือจนเต็มหลุมแล้วเหยียบให้แน่นอีกครั้ง

2. การเลือกต้นยางชำถุง

- 2.1 ต้นยางชำถุงเป็นวัสดุปลูกประเภทที่มีดินห่อหุ้มรากจะมองไม่เห็นรากยกเว้นส่วนที่โผล่พ้นดิน
- 2.2 ต้นยางชำขนาดเล็กจะมีขนาดของถุง 4.5 นิ้ว X 15 นิ้ว

การปลูกด้วยการติดตาในแปลง

1. เพาะเมล็ดงอกเรียงลงในหลุมปลูกหลุมละ 3 เมล็ดถ้าปลูกด้วยเมล็ดสดควรใช้หลุมละ 9 เมล็ด
2. วางเรียงเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าห่างกันประมาณ 15 เซนติเมตรโดยให้ด้านแบนของเมล็ดคว่ำลง
3. กลบดินให้มิด
4. เมื่อต้นกล้าเจริญเติบโตขนาดที่เหมาะสมควรมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.2-1.5 เซนติเมตร
5. วัดระดับที่สูงจากพื้นดิน 10 เซนติเมตรหรืออายุประมาณ 6-8 เดือนให้ทำการติดตาต้นกล้ายางที่สมบูรณ์ (ที่ไม่สมบูรณ์หรือรากคดงอให้ถอนทิ้ง)
6. หลังจากติดตาแล้ว 3 สัปดาห์ควรตัดต้นกล้าในระดับสูงจากแผ่นดินประมาณ 5 เซนติเมตรโดยตัดให้ลาดเอียงลงทางด้านตรงข้ามกับแผ่นดิน
7. ไม่ควรตัดยอดในฤดูแล้งเพราะทำให้อัตราการตายของต้นยางสูง
8. คัดเลือกต้นยางที่สมบูรณ์ที่สุดไว้ในแปลงเพียงหนึ่งต้นที่เหลือสามารถขุดถอนไปปลูกซ่อมหรือปลูกขยายแปลงอื่น

การปลูกซ่อม

1. วัสดุที่ใช้จะต้องมีขนาดความเจริญเติบโตเหมาะสมกับวัสดุปลูกเดิมและง่ายต่อการปลูก
2. เวลาปลูกซ่อมจะต้องตรงตามฤดูกาลปลูกและต้องรีบปลูกซ่อมทันที
3. จะต้องวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า เพราะวัสดุปลูกซ่อมบางชนิดไม่สามารถจัดซื้อหาได้

ทั่วไปต้องจัดเตรียมเอง

4. ควรปลูกซ่อมให้เสร็จสิ้นภายในปีแรกของการปลูกสร้างสวนยาง

6. วิธีการจัดการสวนยาง

การปลูกพืชคลุม

1. ประโยชน์ของพืชคลุม

- 1.1 ป้องกันการชะหน้าดินและลดการพังทลายของดิน
- 1.2 รักษาความชุ่มชื้นของดิน
- 1.3 ป้องกันและกำจัดวัชพืช
- 1.4 เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
- 1.5 เพิ่มธาตุไนโตรเจนในดินและหมุนเวียนธาตุอาหาร
- 1.6 ลดระยะเวลาข้างอ่อนให้สั้นลง
- 1.7 ผลของอิทธิพลตกค้างของพืชคลุมทำให้ผลผลิตยางเพิ่มขึ้น

2. ชนิดของพืชคลุมที่ใช้ปลูกมีดังนี้

2.1 คาโลโปโกเนียม เป็นพืชคลุมที่เจริญเติบโตได้รวดเร็ว สามารถคลุมพื้นที่ทั้งหมดภายหลังปลูกภายใน 2-3 เดือน แต่จะตายภายใน 18-24 เดือน มีเมล็ดเล็ก แบน สีน้ำตาลอ่อนเกือบเหลือง มีเมล็ดประมาณ 65,000 เมล็ด/กิโลกรัม

2.2 เพอราเรีย เป็นพืชคลุมที่เจริญเติบโตค่อนข้างเร็ว สามารถคลุมพื้นที่ทั้งหมดหลังปลูกภายใน 5-6 เดือน คลุมดินได้ดีเมื่ออายุเกิน 2 ปี ควบคุมวัชพืชได้ดีกว่าพืชคลุมอื่นอยู่ภายใต้ร่มเงาได้ดี ใบใหญ่หนา เมล็ดเล็กค่อนข้างกลม ยาว สีน้ำตาลแก่ มีเมล็ดประมาณ 76,000 เมล็ด/กิโลกรัม

2.3 เซนโตรซิมา เป็นพืชคลุมที่เจริญเติบโตช้า แต่หนาทึบ และอยู่ได้นาน ขึ้นได้ดีภายใต้ร่มเงา ใบเล็ก เมล็ดเล็ก แบน มีลาย และมีเมล็ดประมาณ 40,000 เมล็ด/กิโลกรัม

2.4 ชิรูเลียม เป็นพืชคลุมที่เจริญเติบโตในระยะแรกช้า สามารถคลุมพื้นที่ได้หนาแน่นภายใน 4-6 เดือน ทนทานต่อร่มเงาได้ดี ไม่ตายในหน้าแล้ง ใบสีเขียวเข้มค่อนข้างหนาและเป็นมัน แผ่นใบมีขน เมล็ดมีสีเขียวอ่อนจนถึงน้ำตาลแก่ ผิวเมล็ดเรียบเป็นมันวาว มีเมล็ดประมาณ 26,200 เมล็ด/กิโลกรัม

การเตรียมเมล็ดพืชคลุมเพื่อนำไปปลูก

เมล็ดพืชคลุมที่ใช้ปลูกควรมีความงอกร้อยละ 80 ขึ้นไป เนื่องจากเมล็ดพืชคลุมมีเปลือกหุ้มเมล็ดแข็ง ทำให้น้ำซึมผ่านเข้าไปในเมล็ดยาก เมื่อนำไปปลูกเมล็ดจะงอกน้อย จึงควรกระตุ้นให้เมล็ดงอกดีขึ้นโดยปฏิบัติดังนี้

1. แช่น้ำอุ่น ใช้ปฏิบัติกับเมล็ดพืชคลุมคาโลโปโกเนียม เซนโตรซิมา และเพอราเรีย นำไปแช่น้ำอุ่น (น้ำเดือด : น้ำเย็น อัตรา 2 : 1) นาน 2 ชั่วโมง นำเมล็ดไปผึ่งให้แห้งหมาด ๆ แล้วนำไปคลุกกับหินฟอสเฟต เพื่อนำไปปลูกต่อไป เมล็ดพืชคลุมที่เตรียมไว้แล้วควรปลูกให้หมดในแต่ละครั้ง การเก็บไว้นานเกินไปจะทำความงอกลดลง

2. แขน้ำกรด ใช้ปฏิบัติกับเมล็ดซีรูลีเยม โดยแช่ในกรดกำมะถัน (กรดซัลฟิวริก) เข้มข้น นาน 10 นาที นำไปล้างน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

การปลูกและดูแลรักษาพืชคลุม

ช่วงเวลาในการปลูกพืชคลุมมีหลายปัจจัยเกี่ยวข้อง เช่น ฤดูกาล อายุของต้นยาง การปลูกพืชคลุมให้ประสบความสำเร็จมีข้อควรพิจารณา ดังนี้

1. ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน เพื่อให้มีความชื้นที่เพียงพอให้จะสามารถเจริญเติบโตได้รวดเร็วเป็นการควบคุมวัชพืช

2. การเตรียมเมล็ดพืชคลุม

- ใช้เมล็ดพืชคลุม อัตราไร่ละ 1 กิโลกรัม
- แช่เมล็ดในน้ำเย็นหรือน้ำอุ่น (น้ำเดือด : น้ำเย็น อัตรา 2 : 1) นาน 12 ชั่วโมง
- ผสมปุ๋ยหินฟอสเฟตในอัตราส่วน 1.5 เท่าของน้ำหนักเมล็ด คลุกเมล็ดพืชคลุมก่อนปลูก

3. การปลูกพืชคลุมดิน

ก.) ปลูกแบบเป็นแถว ปลูกห่างกัน 2 เมตร 3 แถว เหมาะกับสวนที่ปลูกพืชแซมและสวนที่อยู่บนที่ลาดเท

ข.) ปลูกแบบหลุม ระยะ 30 x 100 เซนติเมตร จำนวน 5 แถว ต่อ 1 ร่องยาง เหมาะสำหรับสวนที่มีวัชพืชไม่หนาแน่น

4. การบำรุงรักษาพืชคลุม

เพื่อให้พืชคลุมเจริญเติบโตคลุมพื้นที่ได้เร็ว และเพื่อเพิ่มปริมาณเศษซากพืช พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ควรใส่ปุ๋ยที่ใช้กับยางที่ปลูกสูตร 20-8-20 หรือ 20-10-12 ประมาณ 10 กิโลกรัม/ไร่ ไม่ควรใส่ในช่วงที่พืชคลุมเป็นต้นอ่อนเพราะอาจทำให้ตายได้

การปลูกพืชแซม

หมายถึง พืชที่ปลูกแซมระหว่างแถวยางพาราอ่อนเสริมรายได้ในช่วง 3 ปีแรก พื้นที่ระหว่างแถวยางสามารถปลูกพืชล้มลุกและพืชอายุสั้นที่ต้องการแสงแดด ระหว่างแถวยาง เป็นการหารายได้ โดยพิจารณาตลาดและสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหลัก ดังนี้

1. พืชไร่ ให้ปลูกห่างจากแถวยางอย่างน้อย 1 เมตร
2. หญ้ารูซี่ ให้ปลูกห่างจากแถวยางอย่างน้อย 1.5 เมตร
3. กัญชง มะละกอ ปลูกแถวเดียวกึ่งกลางระหว่างแถวยาง และปลูกพืชอายุสั้นในระบบผสมผสานได้

4. ไม่แนะนำให้ปลูกมันสำปะหลัง อ้อย ละหุ่ง

5. บำรุงรักษาพืชแซมตามคำแนะนำของพืชชนิดนั้น ๆ

6. ควรทิ้งเศษซากพืชแซมไว้ในที่เดิม หรือนำไปคลุมโคนยาง ให้ห่างโคนยางเล็กน้อย

7. ให้ปลูกพืชคลุมตระกูลถั่วทดแทนพื้นที่ที่เลิกปลูกพืชแซม

- เตรียมหลุมระยะ 30X100 เซนติเมตรจำนวน 5 แถวในพื้นที่ระหว่างแถวยาง
- กลบเมล็ดให้ลึกประมาณ 1-2 เซนติเมตร

การปลูกพืชร่วมยาง

หมายถึง พืชที่ปลูกร่วมยางระหว่างแถวยางพาราเปิดกรีดเสริมรายได้หลังช่วง 3 ปีแรก พื้นที่ระหว่างแถวยางสามารถปลูกพืชที่ขึ้นได้ดีในที่ร่มเงาระหว่างแถวยาง เป็นการหารายได้โดยพิจารณาตลาด และสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหลัก ดังนี้

- ▶ ปลูกพืชที่ตลาดมีความต้องการ เช่น ไม้ตัดดอก ไม้ตัดใบ พืชสมุนไพร
- ▶ บำรุงรักษาพืชแซมตามคำแนะนำของพืชชนิด นั้น ๆ

7. วิธีการบำรุงรักษา

7.1 ต้นยางอายุ 6เดือน-1ปีครึ่ง

1.การปราบวัชพืช

1.1 ในแถวยางจากแนวโคนต้นยางออกไปข้างละไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยวิธีถากหรือใช้สารเคมีตามความจำเป็น และเป็นไปตามหลักวิชาการ

1.2 ระหว่างแถวยาง ดูแลพืชแซมและพืชคลุมไม่ให้มีวัชพืชรบกวน จัดหาปุ๋ยบำรุงใส่พืชแซมและพืชคลุมตามความเหมาะสม ถ้าไม่ปลูกพืชคลุม/พืชแซมให้หว่านขี้ดิน

1.3 ถ้ามีหญ้าคาให้หว่านหรือใช้สารเคมีทำลายตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ

2. ปลูกซ่อมต้นยางที่ตายด้วยยางชำถุง

3. ตัดแต่งกิ่งแขนงดังนี้

3.1 ต้นฤดูฝนให้ตัดแต่งกิ่งแขนงข้างที่ต่ำกว่า 1 เมตรจากพื้นดิน ส่วนที่แตกสูงกว่า 1 เมตรให้ตัดออกเมื่อมีการแตกกิ่งแขนงที่ระดับ 1.90 – 2.30 เมตรแล้ว

3.2 ปลายฤดูฝนให้ตัดแต่งกิ่งแขนงข้างทุกกิ่งที่ต่ำกว่า 1.90 เมตรจากพื้นดิน และตัดแต่งกิ่งหลักในทรงพุ่ม โดยไว้กิ่งแขนงข้าง 2-3 กิ่งที่ระดับ 1.90 – 2.30 เมตรด้วย กิ่งที่สูงกว่านี้ไม่ต้องตัดแต่ง

4. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยบำรุงต้นยางตามอัตราการใช้ปุ๋ยที่ กยท. กำหนด โดยวิธีหว่านรอบต้น หรือโรยเป็นแถบ 2 ข้างต้นยางบริเวณทรงพุ่มใบ แล้วคราดกลบ สำหรับพื้นที่ลาดเอียงใส่ปุ๋ยโดยวิธีการขุดหลุม 2 หลุม บริเวณทรงพุ่มแล้วกลบ เพื่อลดการชะล้างและก่อนการใส่ปุ๋ยต้องปราบวัชพืช

5. กำหนดเวลาการใส่ปุ๋ย

เมื่อต้นยางอายุ 12 เดือน

เมื่อต้นยางอายุ 15 เดือน

เมื่อต้นยางอายุ 18 เดือน

6. กรณีปลูกพืชแซมไว้ ให้จัดหาปุ๋ยบำรุงสำหรับพืชแซมนั้นๆ หรือปลูกพืชที่เป็นปุ๋ยพืชสดเมื่อได้ขนาดให้ไถกลบ

7. ก่อนเข้าฤดูแล้งควรใช้เศษพืช เช่น หญ้าคา ฟางข้าว ต้นถั่ว เป็นต้น คลุมบริเวณรอบโคนต้นยาง ห่างจากต้นยางประมาณ 10 ซม. เพื่อช่วยป้องกันการสูญเสียน้ำในดิน และทำแนวป้องกันไฟรอบๆสวนยางเป็นแนวกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร ตลอดจนในระหว่างแถวยางทุกๆ 100 เมตร

7.2 ต้นยางอายุ 1ปีครึ่ง ถึง 2 ปีครึ่ง

1. การปราบวัชพืช

1.1 ในแถวจากแนวโค่นต้นยางออกไปข้างละไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยวิธีถาก หรือใช้สารเคมีตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ

1.2 ระหว่างแถว ควบคุมวัชพืชและพืชคลุมไม่ให้มีวัชพืชรบกวน จัดหาปุ๋ยบำรุงใส่พืชแซม และพืชคลุมตามความเหมาะสม ถ้าไม่ปลูกพืชคลุม/พืชแซมให้หว่านขี้ดิน

1.3 ถ้ามีหญ้าคาให้ขุดหรือใช้สารเคมีทำลายตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ

2. ตัดกิ่งแขนงที่มีอยู่ระดับต่ำกว่า 2.50 เมตรออก

3. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยบำรุงต้นยางตามอัตราการใช้ปุ๋ยที่ กยท. กำหนด โดยใส่ในระหว่างแถว ตามแนวทรงพุ่มของต้นยาง และก่อนการใส่ปุ๋ยต้องปราบวัชพืชให้เรียบร้อย

4. กำหนดเวลาการใส่ปุ๋ย

เมื่อต้นยางอายุ 24 เดือน

เมื่อต้นยางอายุ 30 เดือน

5. ควรปลูกพืชที่เป็นปุ๋ยพืชสดเมื่อได้ขนาดให้โคกลบ

6. ในฤดูแล้งให้น้ำวัสดุที่หาง่าย ย่อยสลายได้ เช่น หญ้าคา ฟางข้าว ต้นถั่ว หรือกระดาด เป็นต้น มาคลุมดินบริเวณโค่นต้นยาง เพื่อช่วยป้องกันการสูญเสียน้ำในดิน และทำแนวป้องกันไฟรอบๆสวนยาง เป็นแนวกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร ตลอดจนในระหว่างแถวทุก ๆ 100 เมตร

7.3 ต้นยางอายุ 2 ปีครึ่ง ถึง 3 ปีครึ่ง

1. การปราบวัชพืช

1.1 ในแถวจากแนวโค่นต้นยางออกไปข้างละไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยวิธีถาก หรือใช้สารเคมีตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ

1.2 ระหว่างแถว ควบคุมวัชพืชและพืชคลุมไม่ให้มีวัชพืชรบกวน จัดหาปุ๋ยบำรุงใส่พืชแซม และพืชคลุมตามความเหมาะสม ถ้าไม่ปลูกพืชคลุม/พืชแซมให้หว่านขี้ดิน

1.3 ถ้ามีหญ้าคาให้ขุด หรือใช้สารเคมีทำลายตามความจำเป็น และเป็นไปตามหลักวิชาการ

2. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยบำรุงต้นยางตามอัตราการใช้ปุ๋ยที่ กยท. กำหนด โดยใส่ในระหว่างแถว ตามแนวทรงพุ่มของต้นยาง และก่อนการใส่ปุ๋ยต้องปราบวัชพืชให้เรียบร้อย

3. กำหนดเวลาการใส่ปุ๋ย

เมื่อต้นยางอายุ 36 เดือน

เมื่อต้นยางอายุ 42 เดือน

4. ทำแนวป้องกันไฟในฤดูแล้ง

7.4 ต้นยางอายุ 3 ปีครึ่ง ถึง 4 ปีครึ่ง

1. การปราบวัชพืช

1.1 ในแถวจากแนวโค่นต้นยางออกไปข้างละไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยวิธีถาก หรือใช้สารเคมีตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ

1.2 ระหว่างแถว ควบคุมวัชพืชและพืชคลุมไม่ให้มีวัชพืชรบกวน จัดหาปุ๋ยบำรุงใส่พืชแซม และพืชคลุมตามความเหมาะสม ถ้าไม่ปลูกพืชคลุม/พืชแซมให้หว่านขี้ดิน

- 1.3 ถ้ามีหญ้าคาให้ขุดหรือใช้สารเคมีทำลายตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ
2. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยบำรุงต้นยางตามอัตราการใช้ปุ๋ยบำรุงที่ กยท. กำหนดโดยใส่ในระหว่างแถวยาง ตามแนวทรงพุ่มของต้นยาง และก่อนการใส่ปุ๋ยต้องปราบวัชพืชให้เรียบร้อย
3. กำหนดเวลาการใส่ปุ๋ย
 - เมื่อต้นยางอายุ 48 เดือน
 - เมื่อต้นยางอายุ 54 เดือน
4. กรณีที่ปลูกพืชแซมหากผลผลิตลดลง ควรเอาพืชแซมออก หรืองดปลูกพืชแซมต่อไป
5. ทำแนวป้องกันไฟในฤดูแล้งด้วย

7.5 ต้นยางอายุ 4 ปีครึ่ง ถึง 5 ปีครึ่ง

1. การปราบวัชพืช
 - 1.1 ในแถวยางจากแนวโค่นต้นยางออกไปข้างละไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยวิธีถาก หรือใช้สารเคมีตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ
 - 1.2 ระหว่างแถวยาง ดูแลพืชคลุมไม้ให้มีวัชพืชรบกวน จัดหาปุ๋ยบำรุงใส่พืชคลุมตามความเหมาะสม ถ้าไม่ปลูกพืชคลุมให้หว่านขี้ดดิน
 - 1.3 ถ้ามีหญ้าคาให้ขุดหรือใช้สารเคมีทำลายตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ
2. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยบำรุงต้นยางตามอัตราการใช้ปุ๋ยที่ กยท. กำหนด โดยใส่ในระหว่างแถวยาง ตามแนวทรงพุ่มของต้นยาง และก่อนการใส่ปุ๋ยต้องปราบวัชพืชให้เรียบร้อย
3. กำหนดเวลาการใส่ปุ๋ย
 - เมื่อต้นยางอายุ 60 เดือน
 - เมื่อต้นยางอายุ 66 เดือน
4. พืชแซมควรเอาออกให้หมดและไม่ควรปลูกพืชแซมอีก
5. ทำแนวป้องกันไฟในฤดูแล้งด้วย

7.6 ต้นยางอายุ 5 ปีครึ่ง ถึง 6ปีครึ่ง

1. การปราบวัชพืช
 - 1.1 ในแถวยางจากแนวโค่นต้นยางออกไปข้างละไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยวิธีถาก หรือใช้สารเคมีตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ
 - 1.2 ระหว่างแถวยาง ดูแลพืชคลุมไม้ให้มีวัชพืชรบกวน จัดหาปุ๋ยบำรุงใส่พืชคลุมตามความเหมาะสม ถ้าไม่ปลูกพืชคลุมให้หว่านขี้ดดิน
 - 1.3 ถ้ามีหญ้าคาให้ขุดหรือใช้สารเคมีทำลายตามความจำเป็นและเป็นไปตามหลักวิชาการ
2. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยบำรุงต้นยางตามอัตราการใช้ปุ๋ยที่ กยท. กำหนด โดยใส่ในระหว่างแถวยาง ตามแนวทรงพุ่มของต้นยาง และก่อนการใส่ปุ๋ยต้องปราบวัชพืชให้เรียบร้อย
3. กำหนดเวลาการใส่ปุ๋ย
 - เมื่อต้นยางอายุ 72 เดือน
 - เมื่อต้นยางอายุ 78 เดือน
4. ทำแนวป้องกันไฟในฤดูแล้ง

8. การใส่ปุ๋ยยางพารา

สูตรปุ๋ย และอัตราปุ๋ยที่แนะนำสำหรับยางพารา เป็นสูตรปุ๋ยทั่วไปเหมาะสมสำหรับดินที่เป็นตัวแทนส่วนใหญ่ของประเทศ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย

ยางพาราก่อนเปิดกรีด ปุ๋ยบำรุง ปุ๋ยเคมีที่แนะนำให้ใช้ในสวนยางก่อนเปิดกรีดมี 3 สูตรตามเขตปลูกยาง คือ

สูตร 20-8-20	สำหรับดินร่วนเหนียวและดินร่วนทรายในเขตปลูกยางเดิม
สูตร 20-10-12	สำหรับดินร่วนเหนียวในเขตปลูกยางใหม่
สูตร 20-10-17	สำหรับดินร่วนทรายในเขตปลูกยางใหม่

หมายเหตุ - เขตปลูกยางเดิม คือ เขตพื้นที่ปลูกยางภาคใต้และภาคตะวันออก 3 จังหวัด คือ ระยอง จันทบุรี และตราด

- เขตปลูกยางใหม่ ได้แก่ พื้นที่ปลูกยางในเขตภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก (นอกเหนือจาก 3 จังหวัด) และภาคกลาง

อัตราปุ๋ยที่แนะนำให้ใส่แตกต่างกันตามชนิดของเนื้อดิน และอายุของต้นยาง (ตารางที่ 2) ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วยในพื้นที่ที่มีปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำอัตราอย่างน้อย 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี โดยคลุกเคล้ากับดินก่อนใส่ปุ๋ยเคมี 15-20 วัน

วิธีการใส่ปุ๋ยยางเล็ก ใส่เป็นวงกลมรอบ ๆ ลำต้นตามบริเวณทรงพุ่ม เมื่อต้นยางมีอายุ 2 ปีขึ้นไป ให้ใส่ปุ๋ยโดยโรยเป็นแถบ 2 ข้างแถวตามบริเวณทรงพุ่มของต้น แล้วเกลี่ยดินกลบให้ปุ๋ยอยู่ใต้ผิวดิน ในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ที่มีฝนตกชุกติดต่อกันเป็นเวลานาน ควรใส่โดยขุดหลุมลึกประมาณ 5-10 เซนติเมตร จำนวน 2 หลุมต่อต้น เพื่อลดการชะล้างปุ๋ย การใส่ปุ๋ยบริเวณรอบทรงพุ่ม เนื่องจากบริเวณปลายรากจะอยู่บริเวณทรงพุ่ม เป็นรากใหม่ๆ และรากฝอยซึ่งเป็นรากที่สำคัญในการดูดน้ำ และสารอาหารจากดินจะมีอยู่มากในบริเวณนั้น

ตารางแสดง สูตรและอัตราปุ๋ยที่แนะนำให้ใช้กับต้นยางก่อนเปิดกรีด

ปีที่	อายุต้นยาง (เดือน)	เขตปลูกยางเดิม (กรัม/ต้น)		เขตปลูกยางใหม่ (กรัม/ต้น)	
		ดินร่วนเหนียว	ดินร่วนทราย	ดินร่วนเหนียว	ดินร่วนทราย
		20-8-20	20-8-20	20-10-12	20-10-17
1	2	70	100	60	70
	5	100	140	80	110
	11	130	170	100	120
2	14	150	200	110	130
	16	150	210	120	130
	23	150	210	180	140
3	28	230	320	180	210
	36	230	320	180	210
4	42	240	330	180	210
	48	240	330	200	280
5	52	260	360	200	280
	60	260	360	200	280
6	64	270	370	200	330
	72	270	370	200	330
7	76	-	-	200	330
	84	-	-	200	330

ยางพาราหลังเปิดกรีด ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 30-5-18 ในกรณีผสมปุ๋ยใช้เอง หรือปุ๋ยเคมีสูตรสำเร็จ 29-5-18 โดยแบ่งใส่ปีละ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่ต้นฤดูฝนช่วงใบเพสลาด และครั้งที่สองใส่ปลายฤดูฝน อัตรา 500 กรัมต่อต้นต่อครั้ง ในช่วงที่ดินมีความชื้นหรือฝนตกติดต่อกัน โดยหว่านระหว่างแถวหรือโรยบริเวณกึ่งกลางแถว ควรเกลี่ยใบยางให้เป็นแนวก่อนใส่ปุ๋ยแล้วคราดกลบ ในกรณีที่ระหว่างแถวยางเป็นร่องระบายน้ำให้ใส่ปุ๋ยห่างจากโคนต้นยางประมาณ 2-3 เมตร ถ้าพื้นที่ลาดเอียง หรือสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลอนลาด ควรขุดหลุมแล้วฝังกลบเพื่อป้องกันปุ๋ยถูกชะล้าง ไม่ควรใส่ปุ๋ยบริเวณโคนต้นยาง เนื่องจากรากฝอยบริเวณใกล้ ๆ ลำต้นส่วนใหญ่เป็นรากแก่มีศักยภาพในการดูดธาตุน้ำอาหารต่ำมาก

การผสมปุ๋ยสูตร 30-5-18 มีสัดส่วนการผสมอย่างง่าย ดังนี้ 6:1:3 หมายถึง ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) จำนวน 6 กระสอบ ปุ๋ยไดแอมโมเนียมฟอสเฟต (18-46-0) จำนวน 1 กระสอบ และปุ๋ยโพแทสเซียม (0-0-60) จำนวน 3 กระสอบ สูตรนี้ผสมได้ครั้งละ 500 กิโลกรัม หรือ 10 กระสอบ ใส่ต้นยางได้ 1,000 ต้น อัตราต้นละ 500 กรัม

ในกรณีที่ไม่ต้องการผสมปุ๋ยใช้เอง และไม่สามารถหาปุ๋ยสูตร 29-5-18 จากร้านค้าได้เกษตรกรอาจเลือกใช้ปุ๋ยสูตร 15-7-18 แทนโดยใส่ครั้งละ 0.5 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยสูตร 46-0-0 ถ้าใส่แบบหว่านใช้อัตราครั้งละ 300-350 กรัมต่อต้น ถ้าใส่แบบขุดหลุมแล้วฝังกลบใช้อัตราครั้งละ 150-175 กรัมต่อต้น โดยใส่ปีละ 2 ครั้ง

สำหรับการใส่ปุ๋ยดอกและปุ๋ยอินทรีย์ ควรใส่โดยผสมคลุกเคล้ากับดิน หรืออาจใช้วิธีโรยเป็นจุดๆ ห่างจากแถวยาง 2-3 เมตร หรือใส่กึ่งกลางระหว่างแถวยาง ไม่ควรวางปุ๋ยดอกทั้งกระสอบ ถึงแม้ว่าจะกรีดกระสอบให้ขาดก็ตาม เพราะไม่มีผลในการปรับสภาพดิน

วิธีการผสมปุ๋ยและการเก็บรักษาปุ๋ยผสม

การผสมปุ๋ยเป็นวิธีการง่าย ๆ ที่เกษตรกรสามารถทำเองได้ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผสมปุ๋ยมีดังนี้

- เครื่องชั่งอย่างหยาบ
- จอบ พลั่ว
- ลานพื้นซีเมนต์ หรือลานดินที่แน่นเรียบ

1.1 ปุ๋ยที่นำมาผสมควรมีขนาดสม่ำเสมอใกล้เคียงกัน

1.2 เมื่อชั่งปุ๋ยตามที่ต้องการแล้ว ทำการคลุกเคล้าปุ๋ยให้เข้ากัน โดยใช้พลั่วหรือจอบตักปุ๋ยที่ทับกันเป็นชั้น ๆ มารวมเป็นกองสูง แล้วใช้จอบเกลี่ยให้กระจายเป็นกองแบน ๆ อีก ทำเช่นนี้ 3-4 ครั้ง ปุ๋ยทุกส่วนก็จะผสมกันอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ถ้าหากต้องการใส่ปุ๋ยแมกนีเซียมในปุ๋ยผสมเพื่อเพิ่มธาตุแมกนีเซียมแก่ต้นยางหลังเปิดกรีด ในกรณีที่ดินนั้นขาดธาตุแมกนีเซียม ก็สามารถทำได้โดยใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยคอกที่ใส่ให้ธาตุแมกนีเซียม ผสมคลุกเคล้ากับปุ๋ยที่ใช้จำนวนน้อยให้เข้ากันก่อน แล้วจึงทำการผสมปุ๋ยชนิดอื่นตามปกติ ทั้งนี้เพื่อให้ธาตุแมกนีเซียมที่ใช้ในปริมาณน้อยมากมีโอกาสกระจายอย่างสม่ำเสมอทั่วกองปุ๋ยผสมนั้น

1.4 ควรผสมปุ๋ยในจำนวนที่ต้องการใช้เท่านั้นโดยคำนวณจากอัตราปุ๋ยที่ใส่ต่อต้น และควรนำไปใส่ให้แก่ต้นยางทันที

1.5 ไม่ควรเก็บไว้นานเกิน 2 สัปดาห์ เพราะปุ๋ยอาจขึ้นและจับตัวเป็นก้อนทำให้ปุ๋ยเสื่อมคุณภาพ และปริมาณธาตุอาหารในปุ๋ยลดลง

ข้อดีของการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง

1. ราคาปุ๋ยผสมใช้เองถูกกว่าปุ๋ยสูตรสำเร็จต้นละประมาณ 1000-1500 บาท
2. เกษตรกรได้ใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องตามความต้องการของยางพารา
3. ลดปัญหาเรื่องปุ๋ยเคมีปลอมหรือปุ๋ยด้อยคุณภาพ เพราะแม่ปุ๋ยปลอมยาก
4. เกษตรกรมีปุ๋ยสูตรที่ต้องการใช้ในเวลาที่ปุ๋ยสูตรสำเร็จไม่มีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป
5. เป็นการสนับสนุนการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกหลักเศรษฐกิจ
6. เป็นการรองรับอุตสาหกรรมผลิตปุ๋ยเคมีภายในประเทศ
7. เป็นการลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกหลักเศรษฐกิจ
8. ทำให้ตลาดปุ๋ยมีการแข่งขันกันมากขึ้น
9. เป็นทางเลือกแก่เกษตรกรในการใช้ปุ๋ย

ข้อแนะนำในการซื้อปุ๋ยเคมี

1. ควรรวมกลุ่มกันสั่งซื้อปุ๋ยเคมีที่ต้องการครั้งละมาก ๆ ซึ่งจะได้ราคาถูกกว่า และสะดวกยิ่งขึ้น
2. ควรซื้อจากตัวแทน หรือร้านค้าปุ๋ยที่น่าเชื่อถือได้
3. ปุ๋ยเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายทุกชนิดต้องขึ้นทะเบียนยกเว้น ปุ๋ยเคมีมาตรฐาน ซึ่ง จะไม่มีเลขทะเบียนที่ข้างกระสอบ เช่นยูเรีย (46-0-0) และโพแทสเซียมคลอไรด์ (0-0-60) เป็นต้น
4. ปุ๋ยเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง ต้องมีเลขทะเบียนของกรมวิชาการเกษตรที่ข้างกระสอบ
5. ไม่ควรซื้อปุ๋ยเคมีที่แบ่งบรรจุ
6. ไม่ควรซื้อปุ๋ยผสมจากคนกลางหรือพ่อค้าผสมปุ๋ยขายเพราะอาจจะได้ปุ๋ยที่มีธาตุอาหาร ไม่ถูกต้องตามสูตรปุ๋ย

ยางพาราสูตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 2 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย (กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย (กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	0.9	2.3	1.8	1.3	2.7	2.4
2	1.8	4.6	3.6	2.6	5.4	4.8
3	2.7	6.9	5.4	3.9	8.1	7.2
4	3.6	9.2	7.2	5.2	10.8	9.6
5	4.5	11.5	9.0	6.5	13.5	12.0
6	5.4	13.8	10.8	7.8	16.2	14.4
7	6.3	16.1	12.6	9.1	18.9	16.8
8	7.2	18.4	14.4	10.4	21.6	19.2
9	8.1	20.7	16.2	11.7	24.3	21.6
10	9.0	23.0	18.0	13.0	27.0	24.0
15	13.5	34.5	27.0	19.5	40.5	36.0
20	18.0	46.0	36.0	26.0	54.0	48.0
25	22.5	57.5	45.0	32.5	67.5	60.0
30	27.0	69.0	54.0	39.0	81.0	72.0
ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 60 กรัม/ต้น				ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 60 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยางพาราสูตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 5 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	1.3	2.7	2.4	1.8	3.8	3.5
2	2.6	5.4	4.8	3.6	7.6	7.0
3	3.9	8.1	7.2	5.4	11.4	10.5
4	5.2	10.8	9.6	7.2	15.2	14.0
5	6.5	13.5	12.0	9.0	19.0	17.5
6	7.8	16.2	14.4	10.8	22.8	21.0
7	9.1	18.9	16.8	12.6	26.6	24.5
8	10.4	21.6	19.2	14.4	30.4	28.0
9	11.7	24.3	21.6	16.2	34.2	31.5
10	13.0	27.0	24.0	18.0	38.0	35.0
15	19.5	40.5	36.0	27.0	57.0	52.5
20	26.0	54.0	48.0	36.0	76.0	70.0
25	32.5	67.5	60.0	45.0	95.0	87.5
30	39.0	81.0	72.0	54.0	114.0	105.0

ปุ๋ยยาราสสูตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 11 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	1.8	3.5	3.1	2.2	4.6	4.1
2	3.6	7.0	6.2	4.4	9.2	8.2
3	5.4	10.5	9.3	6.6	13.8	12.3
4	7.2	14.0	12.4	8.8	18.4	16.4
5	9.0	17.5	15.5	11.0	23.0	20.5
6	10.8	21.0	18.6	13.2	27.6	24.6
7	12.6	24.5	21.7	15.4	32.2	28.7
8	14.4	28.0	24.8	17.6	36.8	32.8
9	16.2	31.5	27.9	19.8	41.4	36.9
10	18.0	35.0	31.0	22.0	46.0	41.0
15	27.0	52.5	46.5	33.0	69.0	61.5
20	36.0	70.0	62.0	44.0	92.0	82.0
25	45.0	87.5	77.5	55.0	115.0	102.5
30	54.0	105.0	93.0	66.0	138.0	123.0
ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 90 กรัม/ต้น				ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 130 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยาราสสูตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 14 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	2.0	4.2	3.8	2.6	5.4	4.8
2	4.0	8.4	7.6	5.2	10.8	9.6
3	6.0	12.6	11.4	7.8	16.2	14.4
4	8.0	16.8	15.2	10.4	21.6	19.2
5	10.0	21.0	19.0	13.0	27.0	24.0
6	12.0	25.2	22.8	15.6	32.4	28.8
7	14.0	29.4	26.6	18.2	37.8	33.6
8	16.0	33.6	30.4	20.8	43.2	38.4
9	18.0	37.8	34.2	23.4	48.6	43.2
10	20.0	42.0	38.0	26.0	54.0	48.0
15	30.0	63.0	57.0	39.0	81.0	72.0
20	40.0	84.0	76.0	52.0	108.0	96.0
25	50.0	105.0	95.0	65.0	135.0	120.0
30	60.0	126.0	114.0	78.0	162.0	144.0
ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 140 กรัม/ต้น				ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 190 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยาราสสูตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 16 เดือน และอายุ 23 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	2.0	4.2	3.8	2.7	5.6	5.0
2	4.0	8.4	7.6	5.4	11.2	10.0
3	6.0	12.6	11.4	8.1	16.8	15.0
4	8.0	16.8	15.2	10.8	22.4	20.0
5	10.0	21.0	19.0	13.5	28.0	25.0
6	12.0	25.2	22.8	16.2	33.6	30.0
7	14.0	29.4	26.6	18.9	39.2	35.0
8	16.0	33.6	30.4	21.6	44.8	40.0
9	18.0	37.8	34.2	24.3	50.4	45.0
10	20.0	42.0	38.0	27.0	56.0	50.0
15	30.0	63.0	57.0	40.5	84.0	75.0
20	40.0	84.0	76.0	54.0	112.0	100.0
25	50.0	105.0	95.0	67.5	140.0	125.0
30	60.0	126.0	114.0	81.0	168.0	150.0
ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 140 กรัม/ต้น				ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 190 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยาราสสูตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 28 เดือน และอายุ 36 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	3.0	6.2	5.5	4.1	8.6	7.7
2	6.0	12.4	11.0	8.2	17.2	15.4
3	9.0	18.6	16.5	12.3	25.8	23.1
4	12.0	24.8	22.0	16.4	34.3	30.8
5	15.0	31.0	27.5	20.5	43.0	38.5
6	18.0	37.2	33.0	24.6	51.6	46.2
7	21.0	43.4	38.5	28.7	60.2	53.9
8	24.0	49.6	44.0	32.8	68.8	61.6
9	27.0	55.8	49.5	36.9	77.4	69.3
10	30.0	62.0	55.0	41.0	86.0	77.0
15	45.0	93.0	82.5	61.5	129.0	115.5
20	60.0	124.0	110.0	82.0	172.0	154.0
25	75.0	155.0	137.5	102.5	215.0	192.5
30	90.0	186.0	165.0	123.0	258.0	231.0
ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 210 กรัม/ต้น				ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 290 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยาราสตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 40 เดือน และอายุ 47 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	3.2	6.4	5.8	4.2	8.8	8.0
2	6.4	12.8	11.6	8.4	17.6	16.0
3	9.6	19.2	17.4	12.6	26.4	24.0
4	12.8	25.6	23.2	16.8	35.2	32.0
5	16.0	32.0	29.0	21.0	44.0	40.0
6	19.2	38.4	34.8	25.2	52.8	48.0
7	22.4	44.8	40.6	29.4	61.6	56.0
8	25.6	51.2	46.4	33.6	70.4	64.0
9	28.8	57.6	52.2	37.8	79.2	72.0
10	32.0	64.0	58.0	42.0	88.0	80.0
15	48.0	96.0	87.0	63.0	132.0	120.0
20	64.0	128.0	116.0	84.0	176.0	160.0
25	80.0	160.0	145.0	105.0	220.0	200.0
30	96.0	192.0	174.0	126.0	264.0	240.0
ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 220 กรัม/ต้น				ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 300 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยาราสตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 52 เดือน และอายุ 59 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	3.4	7.2	6.2	4.6	9.6	8.6
2	6.8	14.4	12.4	9.2	19.2	17.2
3	10.2	21.6	18.6	13.8	28.8	25.8
4	13.6	28.8	24.8	18.4	38.4	34.4
5	17.0	36.0	31.0	23.0	48.0	43.0
6	20.4	43.2	37.2	27.6	57.6	51.6
7	23.8	50.4	43.4	32.2	67.2	60.2
8	27.2	57.6	49.6	36.8	76.8	68.8
9	30.6	64.8	55.8	41.4	86.4	77.4
10	34.0	72.0	62.0	46.0	96.0	86.0
15	51.0	108.0	93.0	69.0	144.0	129.0
20	68.0	144.0	124.0	92.0	192.0	172.0
25	85.0	180.0	155.0	115.0	240.0	215.0
30	102.0	216.0	186.0	138.0	288.0	258.0
ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 240 กรัม/ต้น				ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 330 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยางพาราสูตร 20-8-20

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางเดิมอายุ 64 เดือน และอายุ 71 เดือน

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	3.6	7.4	6.5	4.8	10.0	9.0
2	7.2	14.8	13.0	9.6	20.0	18.0
3	10.8	22.2	19.5	14.4	30.0	27.0
4	14.4	29.6	26.0	19.2	40.0	36.0
5	18.0	37.0	32.5	24.0	50.0	45.0
6	21.6	44.4	39.0	28.8	60.0	54.0
7	25.2	51.8	45.5	33.6	70.0	63.0
8	28.8	59.2	52.0	38.4	80.0	72.0
9	32.4	66.6	58.5	43.2	90.0	81.0
10	36.0	74.0	65.0	48.0	100.0	90.0
15	54.0	111.0	97.5	72.0	150.0	135.0
20	72.0	148.0	130.0	96.0	200.0	180.0
25	90.0	185.0	162.5	120.0	250.0	225.0
30	108.0	222.0	195.0	144.0	300.0	270.0
ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 250 กรัม/ต้น				ต้นยาง 70 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 340 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยางพาราสูตร 20-10-12

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางใหม่

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	1.2	1.9	1.2	1.7	2.7	1.6
2	2.4	3.8	2.4	3.4	5.4	3.2
3	3.6	5.7	3.6	5.1	8.1	4.8
4	4.8	7.6	4.8	6.8	10.8	6.4
5	6.0	9.5	6.0	8.5	13.5	8.0
6	7.2	11.4	7.2	10.2	16.2	9.6
7	8.4	13.3	8.4	11.9	18.9	11.2
8	9.6	15.2	9.6	13.6	21.6	12.8
9	10.8	17.1	10.8	15.3	24.3	14.4
10	12.0	19.0	12.0	17.0	27.0	16.0
15	18.0	28.5	18.0	25.5	40.5	24.0
20	24.0	38.0	24.0	34.0	54.0	32.0
25	30.0	47.5	30.0	42.5	67.5	40.0
30	36.0	57.0	36.0	51.0	81.0	48.0

ปุ๋ยยาราสตร 20-10-12

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางใหม่

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	2.0	3.2	1.7	2.2	3.5	2.0
2	4.0	6.4	3.4	4.4	7.0	4.0
3	6.0	9.6	5.1	6.6	10.5	6.0
4	8.0	12.8	6.8	8.8	14.0	8.0
5	10.0	16.0	8.5	11.0	17.5	10.0
6	12.0	19.2	10.2	13.2	21.0	12.0
7	14.0	22.4	11.9	15.4	24.5	14.0
8	16.0	25.6	13.6	17.6	28.0	16.0
9	18.0	28.8	15.3	19.8	31.5	18.0
10	20.0	32.0	17.0	22.0	35.0	20.0
15	30.0	48.0	25.5	33.0	52.5	30.0
20	40.0	64.0	34.0	44.0	70.0	40.0
25	50.0	80.0	42.5	55.0	87.5	50.0
30	60.0	96.0	51.0	66.0	105.0	60.0
ต้นยาง 85 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 80 กรัม/ต้น				ต้นยาง 85 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 90 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยาราสตร 20-10-12

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางใหม่

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	2.2	3.5	2.0	2.5	3.8	2.2
2	4.4	7.0	4.0	5.0	7.6	4.4
3	6.6	10.5	6.0	7.5	11.4	6.6
4	8.8	14.0	8.0	10.0	15.2	8.8
5	11.0	17.5	10.0	12.5	19.0	11.0
6	13.2	21.0	12.0	15.0	22.8	13.2
7	15.4	24.5	14.0	17.5	26.6	15.4
8	17.6	28.0	16.0	20.0	30.4	17.6
9	19.8	31.5	18.0	22.0	34.2	19.8
10	22.0	35.0	20.0	25.0	38.0	22.0
15	33.0	52.5	30.0	37.5	57.0	33.0
20	44.0	70.0	40.0	50.0	76.0	44.0
25	55.0	87.5	50.0	62.5	95.0	55.0
30	66.0	105.0	60.0	75.0	114.0	66.0
ต้นยาง 85 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 90 กรัม/ต้น				ต้นยาง 85 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 100 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยาราสสูตร 20-10-12

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางที่ปลูกในแหล่งปลูกยางใหม่

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	3.5	5.6	3.1	3.9	6.2	3.6
2	7.0	11.2	6.2	7.8	12.4	7.2
3	10.5	16.8	9.3	11.7	18.6	10.8
4	14.0	22.4	12.4	15.6	24.8	14.4
5	17.5	28.0	15.5	19.5	31.0	18.0
6	21.0	33.6	18.6	23.4	37.2	21.6
7	24.5	39.2	21.7	27.3	43.4	25.2
8	28.0	44.8	24.8	31.2	49.6	28.8
9	31.5	50.4	27.9	35.1	55.8	32.4
10	35.0	56.0	31.0	39.0	62.0	36.0
15	52.5	84.0	46.5	58.5	93.0	54.0
20	70.0	112.0	62.0	78.0	124.0	72.0
25	87.5	140.0	77.5	97.5	155.0	90.0
30	105.0	168.0	93.0	117.0	186.0	108.0
ต้นยาง 85 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 140 กรัม/ต้น				ต้นยาง 85 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 160 กรัม/ต้น		

ปุ๋ยยาราสสูตร 30-5-18

น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ในการผสมปุ๋ยใช้เองตามจำนวนไร่ที่ปลูกยางสำหรับต้นยางหลังเปิดกรีดยในดินทุกชนิดใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 500 กรัม/ต้น

จำนวน(ไร่)	ดินร่วนเหนียว			ดินร่วนทราย		
	น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)			น้ำหนักแม่ปุ๋ย(กิโลกรัม)		
	18-46-0	46-0-0	0-0-60	18-46-0	46-0-0	0-0-60
1	3.5	21.0	10.5	4.3	25.4	12.8
2	7.0	42.0	21.0	8.6	50.8	25.6
3	10.5	63.0	31.5	12.9	76.2	38.4
4	14.0	84.0	42.0	17.2	101.6	51.2
5	17.5	105.0	52.5	21.5	127.0	64.0
6	21.0	126.0	63.0	25.8	152.4	76.8
7	24.5	147.0	73.5	30.1	177.8	89.6
8	28.0	168.0	84.0	34.4	203.2	102.4
9	31.5	189.0	94.5	38.7	228.6	115.2
10	35.0	210.0	105.0	43.0	254.0	128.0
15	52.5	315.0	157.0	64.5	381.0	192.0
20	70.0	420.0	210.0	86.0	508.0	256.0
25	87.5	525.0	262.5	107.5	635.0	320.0
30	105.0	630.0	315.0	129.0	762.0	384.0
ต้นยาง 85 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 500 กรัม/ต้น				ต้นยาง 85 ต้น/ไร่ : ใช้อัตรา 500 กรัม/ต้น		

9. การตัดแต่งกิ่งยางพารา

วิธีการตัดแต่งกิ่งเพื่อสร้างทรงพุ่มให้เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อช่วยให้ต้นยางมีทรงพุ่มแข็งแรง เจริญเติบโตเร็ว ลดปัญหาความเสียหายที่เกิดจากลมและโรคยาง ตลอดจนเป็นการเตรียมพื้นที่บริเวณลำต้นให้เหมาะสมต่อการกรีดยาง ต้นยางมีความสมบูรณ์สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้สูงอย่างต่อเนื่องยาวนาน ในช่วงหลังเปิดกรีด

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ตัดแต่งกิ่ง

- กรรไกรตัดแต่งกิ่ง
- มีด / เลื่อยแต่งกิ่ง
- ปูนแดง หรือปูนขาว หรือสีน้ำมัน พร้อมแปรง

ระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการตัดแต่งกิ่ง

ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการตัดแต่งกิ่งยาง คือ ช่วงปลายฤดูฝน ก่อนเข้าสู่ฤดูแล้ง ซึ่งมีสภาพอากาศและสภาพดินชื้นอยู่บ้าง

วิธีการตัดแต่งกิ่งมี 3 ลักษณะ

การเลือกใช้ชีวิตตัดแต่งกิ่ง ขึ้นอยู่กับอายุยาง สภาพทรงพุ่ม และจุดมุ่งหมายของการตัดแต่ง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ 1. การตัดแต่งกิ่งยางอ่อน 2. การตัดแต่งเพื่อควบคุมทรงพุ่มให้มีพื้นที่ใบเหมาะสม 3. การตัดแต่งกิ่งเพื่อป้องกันความเสียหายจากลม และ 4. การตัดแต่งกิ่งต้นยางที่เกิดความเสียหายจากลม

1. การตัดแต่งกิ่งยางอ่อน

กระทำหลังจากปลูกลงได้ 2 เดือน ควรหมั่นตัดแต่งกิ่งเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เปลือกลำต้นเรียบสะดวกต่อการเปิดกรีดทั้งระบบกรีดปกติ และระบบเปิดกรีดยางหน้าสูง ตลอดจนมีทรงพุ่มที่เหมาะสม

ลักษณะทรงพุ่มที่ดี ควรมีทรงพุ่มโปร่งเป็นรูปตัววี หรือทรงกรวยหงาย ด้วยการเลียงกิ่งกระโดงให้สมบูรณ์แข็งแรง เลือกแต่งกิ่งให้เหลือกิ่งแขนงที่ทำมุมกว้างกับลำต้น และมีกิ่งรองน้อยแผ่รอบทรงพุ่มอย่างสมดุล ตามขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 ต้นฤดูฝนแรก

ช่วงต้นฤดูฝนแรก ให้ตัดแต่งกิ่งแขนงข้างที่แตกต่ำกว่า 30 เซนติเมตร จากพื้นดินและหมั่นเดินตรวจดูต้นยางอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามียิ่งแขนงแตกออกมาใหม่ให้รีบปลิดหรือใช้กรรไกรตัดออก ส่วนกิ่งแขนงข้างที่สูงกว่า 30 เซนติเมตร คัดเลือกเลียงกิ่งที่สมบูรณ์ไว้เพียง 2-3 กิ่ง ในตำแหน่งที่ได้สมดุลเพื่อช่วยให้มีพื้นที่ใบเหมาะสม

ระยะที่ 2 ต้นฤดูฝนปีที่ 2

ตัดแต่งกิ่งแขนงข้างทุกกิ่งที่แตกต่ำกว่า 1 เมตร จากพื้นดิน และหมั่นเดินตรวจดูต้นยางอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามียิ่งแขนงเริ่มแตกออกมาใหม่ให้รีบปลิดหรือใช้กรรไกรตัดออก ส่วนที่สูงกว่า 1

เมตร ควรตัดออกต่อเมื่อมีกิ่งที่ระดับ 1.90-2.30 เมตรออกมาแล้ว หรือกิ่งแขนงที่เลี้ยงไว้เจริญเติบโตมากกว่า 3 ฉัตร เพื่อเลี้ยงทรงพุ่มในระยะที่ 3 ให้เร็วที่สุด

ระยะที่ 3 ปลายฤดูฝนปีที่ 2

กิ่งแขนงข้างทุกกิ่งที่แตกสูงเกินกว่าช่วง 2.30 เมตร ไม่ต้องตัดแต่งอีก ต้นยางอ่อนที่มีกระโดงยอดเดิมแคระแกร็นไม่เจริญเติบโตและมีกิ่งแขนงข้างแตกออกมาใหม่ 2-3 กิ่ง เจริญเติบโตสมบูรณ์ไม่แตกต่างกัน จำเป็นต้องตัดทอนยอดของกิ่งแขนงข้าง เพื่อชะลอการเติบโตให้เหลือกิ่งที่มีแนวโน้มเจริญเติบโตเป็นกิ่งกระโดงยอดที่ดีเพียงกิ่งเดียว ด้วยการตัดกิ่งบริเวณใต้ข้อฉัตร ให้เหลือใบของฉัตรนั้น ๆ ไว้ 4-5 ใบ เพื่อช่วยปรุงอาหารและป้องกันการแตกตาใหม่มากเกินไป

บางกรณีแม้มีกิ่งแขนงข้างแตกออกมาเพียงกิ่งเดียว แต่มีความสมบูรณ์และแข็งแรงมากกว่ายอดเดิมที่แสดงอาการแคระแกร็นอย่างเด่นชัด ก็จำเป็นต้องตัดกระโดงยอดเดิมทิ้ง แล้วเลี้ยงกิ่งแขนงข้างเป็นกระโดงยอดแทน ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกัน

2. การตัดแต่งเพื่อควบคุมทรงพุ่มให้มีพื้นที่ใบเหมาะสม

การตัดแต่งยางอ่อนในเขตพื้นที่แห้งแล้ง จำเป็นต้องควบคุมทรงพุ่มให้มีการแตกกิ่งที่เหมาะสม มีพุ่มใบสมบูรณ์ และเจริญออกไปในทิศทางที่ได้สมดุล เพื่อให้ต้นยางอ่อนสร้างอาหารได้ดี ป้องกันการแตกกิ่งเป็นพุ่ม

ภายหลังตัดแต่งเลี้ยงกิ่งให้เจริญเติบโตเป็นทรงพุ่มที่ 1.90-2.30 เมตร ควรตัดแต่งกิ่งแขนงให้เหลือเพียง 2-3 กิ่ง เก็บไว้เป็นกิ่งหลักและให้กิ่งเหล่านี้เจริญต่อไปอีก 2-3 ฉัตร เท่านั้น

3. การตัดแต่งกิ่งเพื่อป้องกันความเสียหายจากลม

ภายหลังตัดแต่งกิ่งยางอ่อนแล้ว ไม่ควรตัดแต่งอีก ยกเว้นกรณีที่ดินยางนั้นมีทรงพุ่มแน่นทึบแตกกิ่งก้านไม่สมดุล จึงทำการตัดแต่งใหม่อีกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่มีกระแสลมรุนแรงพัดเป็นประจำ ควรตัดกิ่งที่อยู่ภายในทรงพุ่มและกิ่งที่ไม่สมบูรณ์แข็งแรง หรือมีทิศทางไม่สมดุลออก เพื่อช่วยให้ลมพัดผ่านได้สะดวก ป้องกันมิให้กิ่งก้านและทรงพุ่มฉีกขาด หรือโค่นล้ม

4. การตัดแต่งกิ่งต้นยางที่เกิดความเสียหายจากลม

ต้นยางที่ได้รับความเสียหายจากลม ควรรีบตัดแต่งกิ่งที่ฉีกขาด หรือแตกออกจากลำต้นให้หมดทันที เพื่อมิให้ความเสียหายลุกลามต่อไป จากนั้นต้องตัดแต่งกิ่งที่เหลืออยู่แต่มีทิศทางไม่สมดุลกับกิ่งบางส่วนออก เพื่อมิให้ทรงพุ่มหนักไปข้างใดข้างหนึ่ง

สำหรับต้นยางที่ได้รับความเสียหายเพียงแค่ทรงพุ่มเอนไปข้างหนึ่งข้างใดมาก หรือลำต้นโค้ง ให้ตัดแต่งกิ่งด้านที่หนักไม่สมดุลออก เพื่อป้องกันมิให้ต้นยางโค่นล้ม หรือถอนราก เนื่องจากกระแสลมอีกต่อไป

ข้อควรปฏิบัติในการตัดแต่งกิ่ง

1. ควรตัดแต่งกิ่งในช่วงต้นและปลายฤดูฝนเท่านั้น
2. เครื่องมือและอุปกรณ์ตัดแต่งกิ่งต้องคมและสะอาด เพื่อป้องกันเปลือกกิ่งขาดเป็นรอยแผลขนาดใหญ่ และเชื้อราเข้าทำลายทางบาดแผล
3. กรณีกิ่งแขนงแตกใหม่ยังอ่อนมาก ต้องตัดให้ชิดลำต้นมากที่สุด
4. กรณีกิ่งแขนงขนาดใหญ่ ควรแบ่งตัดอย่างน้อย 2 ครั้ง ครั้งแรกใช้เลื่อยตัดให้ห่างจากบริเวณลำต้นพอสมควร โดยเลื่อยด้านล่างของกิ่งให้ลึกพอสมควรก่อน จึงกลับมาเลื่อยด้านบนจนขาด ทั้งนี้เพื่อป้องกันกิ่งฉีก จากนั้นจึงเลื่อยครั้งที่สองเป็นการตัดชิดลำต้น
5. สำหรับการตัดกิ่งแขนงที่อยู่สูง ห้ามโน้มต้นยางลงมาตัด เพราะจะทำให้ไส้ของต้นยางในเนื้อไม้แตก ต้นยางอาจตายได้
6. หลังตัดแต่งใช้ปูนขาว หรือปูนแดง หรือสีน้ำมันทาบริเวณแผลที่ตัด ป้องกันเชื้อโรคเข้าทำลาย

สวนยางที่ปฏิบัติดูแลรักษาเป็นอย่างดี มีการตัดแต่งกิ่งถูกต้องตามหลักการดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้ต้นยางเจริญเติบโตดีขึ้น มีรูปทรงได้สมดุลดี ทรงพุ่มโปร่ง ลำต้นกลม เปลือกเรียบ ง่ายต่อการกรีดเอาน้ำยางสามารถลดปัญหาที่อาจเกิดความเสียหายเนื่องจากลม หรือจากโรคต่าง ๆ ได้

10. การป้องกันไฟไหม้ในสวนยางพารา

สาเหตุที่สวนยางเกิดไฟไหม้ อาจเกิดจากก้นบuret ที่มีผู้ทิ้งไว้ หรือเกิดจากสวนข้างเคียงเกิดไฟไหม้ แล้วลุกลามเข้ามาในสวนยาง หรือจากไฟป่าตามธรรมชาติ ประกอบกับในช่วงหน้าแล้งมีเชื้อไฟจากวัชพืชที่แห้งตาย วัสดุคลุมโคนต้นยางและใบยางร่วง ทำให้ไฟไหม้ขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว

การป้องกัน

1. ทำแนวกันไฟ เพื่อป้องกันไฟที่ลุกลามมาจากบริเวณข้างเคียง โดยการขุด ถากวัชพืช และเก็บเศษซากพืช หรือไถบริเวณรอบสวนยาง ออกเป็นแนวกว้างประมาณ 3-5 เมตร สำหรับสวนยางขนาดใหญ่ ควรทำแนวกับไฟภายในสวนระหว่างแถวทุก ๆ 100 เมตร
2. การกำจัดวัชพืช ควรกำจัดวัชพืชบริเวณแถวข้างออกให้หมดข้างละ 1 เมตร ใช้วิธีถาก หรือตัดออก แล้วนำเศษมาคลุมโคนต้น ควรหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชในหน้าแล้ง เพราะวัชพืชที่ขึ้นแห้งตายอาจเป็นเชื้อไฟได้อย่างดี

การแก้ไขเมื่อต้นยางถูกไฟไหม้

ในกรณีที่ถูกไฟไหม้ไม่รุนแรงนัก ควรใช้ปูนขาวผสมน้ำอัตรา 1:1 ทิ้งไว้ค้างคืน แล้วทาลำต้น เพื่อป้องกันความร้อนจากแสงแดด และป้องกันต้นยางสูญเสียน้ำ รวมทั้งโรคและแมลงอาจเข้าทำลาย หากเปลือกต้นยางบริเวณที่ถูกไฟไหม้แตกออก ให้ใช้มิดคัม ๆ ปาดเอาส่วนที่เสียหายออก แล้วใช้สีน้ำมันทา

ปิดทับ เพื่อช่วยให้รอยแผลหายได้เร็วขึ้น หากต้นยางได้รับความเสียหายมากจนไม่อาจรักษาหน้ายางได้ เกินร้อยละ 40 ของทั้งสวน ควรทำการปลูกใหม่

11. โรคยางพาราที่สำคัญและการป้องกันกำจัด

โรคราก

โรครากของยางพาราที่สำคัญในประเทศไทยมี 3 ชนิดคือ โรครากขาว โรครากน้ำตาล และโรครากแดง สาเหตุเกิดจากเชื้อเห็ดราชั้นสูง เชื้อราเข้าทำลายระบบราก ทำให้ต้นยางที่เป็นโรคมียืนต้นตาย โรคจะลุกลามไปสู่ต้นยางรอบรัศมีของต้นที่เป็นโรคทั้งในแถวและระหว่างแถว หากปล่อยไว้โรคจะขยายลุกลามทำให้ต้นยางตายเพิ่มขึ้นและรายได้ลดลงตลอดอายุการให้ผลผลิตของสวนยาง

การป้องกันกำจัดโรครากให้ประสบผลสำเร็จต้องใช้วิธีการจัดการแบบผสมผสาน ทั้งการปฏิบัติทางเกษตรกรรม การทำความสะอาดแปลงปลูก การใช้สารเคมี และการเพิ่มประสิทธิภาพของจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมแปลงปลูกจนถึงระยะเก็บเกี่ยวและโค่น ได้แก่ เตรียมพื้นที่ปลูกในช่วงแล้ง โดยกำจัดตอไม้หรือรากไม้เดิมออกจากแปลง ให้ไถพลิกดินตากแดดอย่างน้อย 2 ครั้ง แต่ละครึ่งห่างกัน 10-20 วัน ในแปลงยางปลูกแทนที่มีประวัติเป็นโรคราก ไม่ควรปลูกยางในช่วง 1-2 ปีแรก แต่ให้ปลูกพืชล้มลุกอายุสั้นทดแทนก่อน เช่น พืชไร่ตระกูลถั่ว พืชคลุม พืชตระกูลแตง ข้าวโพดหรือข้าวไร้ เพื่อตัดวงจรชีวิตเชื้อราโรครากที่มีชีวิตอยู่ในเศษรากไม้ในดิน

ป้องกันต้นยางปลูกใหม่ติดเชื้อราโรครากขาวในแปลงยางที่มีประวัติการเป็นโรคมามาก่อน ใส่กำมะถันผง หรือปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) อัตรา 100-200 กรัม ผสมกับดินในหลุมทิ้งไว้ 15 วันก่อนปลูกยาง หรือใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต 200-300 กรัม ผสมกับดินและกลบปลูกต้นยางได้โดยไม่ต้องทิ้งช่วง จากนั้นใส่ซ้ำอัตราเดิมทุก 4 เดือนในช่วงที่ดินมีความชื้น โดยโรยและกลบตามแนวรอบทรงพุ่มในช่วงแรก ปลูกถึง 2 ปี ไม่ควรโรยให้ชิดต้น เนื่องจากทำให้เกิดอันตรายกับต้นยาง และยูเรียไม่ควรใส่ในช่วงที่ยางใบอ่อน

การควบคุมโรคหลังปลูก ตรวจสอบการเป็นโรคโดยการสังเกตลักษณะใบ ลักษณะโคนต้นและราก หากพบต้นยางเป็นโรครุนแรง ให้ขุดออก ต้นยางที่เริ่มแสดงอาการทางใบ ให้ใช้สารเคมีรักษาและป้องกันต้นข้างเคียง โดยขุดดินออกจากโคนต้นให้เป็นร่องรอบโคนกว้าง 30-45 เซนติเมตร และราดสารเคมีที่ผสมน้ำลงไปรอบโคนต้นปริมาณ 1-4 ลิตรขึ้นกับขนาดของต้นยาง โดยไม่ต้องกลบดิน และใช้สารเคมีซ้ำทุก 4-6 เดือนอย่างน้อย 2 ครั้ง และให้ตรวจสอบต้นยางสม่ำเสมอ หากพบต้นยางเป็นโรคในช่วง 3 ปีแรก แสดงว่าบริเวณหลุมปลูกหรือบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งเชื้ออยู่ ให้ขุดทำลาย ร่วมกับการขุดร่องเพื่อป้องกันการลุกลามของโรค กว้าง 30 เซนติเมตร ลึก 60 เซนติเมตร ระหว่างต้นถัดจากต้นยางแสดงอาการทางใบในแถวเดียวกันข้างละ 2 ต้น และกึ่งกลางระหว่างแถวข้างเคียงของแถวยางที่พบโรคกับแถวถัดไปทั้งสองข้าง

โรคราสีชมพู

โรคราสีชมพูระบาดในช่วงฤดูฝนเป็นโรคที่ทำความเสียหายกับต้นยางอายุ 3-7 ปี ทำให้กิ่งแห้ง ต้นทรุดโทรม แคระแกร็น ไม่สามารถเปิดกรีดได้ตามกำหนด หากเป็นโรครุนแรงทำให้ต้นยางยืนต้นตายได้ ส่วนต้นยางที่มีอายุมากแล้วได้รับความเสียหายเพราะโรคนี้น้อย

การป้องกันและการกำจัดโรค ช่วงฤดูฝนหมั่นตรวจสอบต้นยางอย่างสม่ำเสมอ หากพบโรคในระยะเริ่มแรก สามารถควบคุมได้ โดยใช้มิดิเอินหรือขูดเปลือกบริเวณที่เป็นโรคและใช้สารเคมีทาทับ

รอยแผล (ตารางที่ 4) ต้นยางอายุ 3-4 ปี หากมีกิ่งหรือลำต้นตายลงมาทั้งทรงพุ่ม ให้ตัดส่วนที่เป็นโรค ออก ต่ำกว่าบริเวณที่เป็นโรค 3 นิ้ว ทาสารเคมีเคลือบรอยตัด ปล่อยให้กิ่งแขนงที่งอกออกมาใหม่ ทดแทน

โรคใบร่วงไฟทอบทอรา

ทำความเสียหายแก่ต้นยางทั้งยางเล็กและยางใหญ่ โดยเข้าทำลายได้ทั้ง แผ่นใบ ก้านใบ กิ่ง ก้านที่เป็นสีเขียว ฝักยางและน้ำกรีด ผลผลิตยางจะลดลงเมื่อใบยางร่วงมากกว่าร้อยละ 20 และจะลดลงมากขึ้นตามความรุนแรงของโรคหากร่วงมากกว่าร้อยละ 75 จะทำให้ผลผลิตลดลงร้อยละ 30-50

การป้องกันและกำจัดโรคโดยการบำรุงรักษาสวนยางให้สมบูรณ์ ด้วยการใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ เพื่อสร้างความทนทานต่อภาวะวิกฤติการระบาดของโรค จัดการสวนยางให้โล่งมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก เพื่อลดความเสี่ยงเชื้อราทำให้เกิดโรคบริเวณน้ำกรีด หากมีใบยางร่วงมากกว่าร้อยละ 50 ควรหยุด กรีด หรือลดความถี่ในการกรีดลงเนื่องจากผลผลิตลดลงมากและเพื่อป้องกันอาการเปลือกแห้ง ช่วง ปลายฤดูฝน ควรเร่งใส่ปุ๋ยบำรุง หากสวนยางมีภาวะน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน ควรงดการใส่ปุ๋ยทุกชนิด จนกว่าต้นยางฟื้นตัว ต้นยางเล็กที่เริ่มแสดงอาการตายจากยอด ให้ตัดยอดต่ำกว่ารอยแผลประมาณ 5 เซนติเมตร

โรคราแป้ง

โรคราแป้งของยางพาราระบาดภายหลังจากการผลัดใบประจำปี ทำให้ใบยางและดอกยางร่วง มีผลกระทบต่อกรเจริญเติบโต ผลผลิตลดลง และขาดแคลนเมล็ดยาง ความรุนแรงของโรคขึ้นกับอายุ ใบ สภาพอากาศช่วงที่ต้นยางแตกใบใหม่ และความต้านทานโรคของพันธุ์ยาง

การป้องกันและกำจัดโรค บำรุงรักษาสวนยางให้สมบูรณ์ ด้วยการใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ เพื่อ สร้างความทนทานต่อภาวะวิกฤติการระบาดของโรค ช่วงปลายฤดูฝนควรใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนสูง เพื่อให้ต้นสมบูรณ์ใบที่ ผลิใหม่สมบูรณ์และแก่เร็วขึ้น หลังฤดูการระบาดของโรค ให้ใส่ปุ๋ยช่วงต้นฝนเพื่อ ฟื้นฟูต้นยาง เร่งการต่อยอดและบำรุงต้นยางให้สมบูรณ์อยู่เสมอ ลดอาการเปลือกแห้งและเพิ่มผลผลิต น้ำยาง

โรคใบจุดก้างปลา

โรคใบจุดก้างปลาระบาดทั่วไปในแปลงต้นกล้ายาง ยางชำถุงแปลงกิ่งตาและแปลงยางใหญ่ สามารถพบได้ตั้งแต่เดือนเมษายนจนถึงใบยางก่อนผลัดใบประจำปี ทำให้ใบยางที่เป็นโรคร่วงได้ทุกระยะ ทั้งใบยางแก่และใบยางอ่อน สามารถทำให้เกิดอาการตายจากยอด ต้นยางชะงักการเจริญเติบโต ในยาง พันธุ์ที่อ่อนแอมากสามารถทำให้ต้นยางยืนต้นตายได้

การป้องกันและกำจัดโรค ควรหลีกเลี่ยงปลูกยางพันธุ์ที่ค่อนข้างอ่อนแอซึ่งมีความเสี่ยงต่อการ ระบาดของโรคเมื่อเกิดสภาวะอากาศที่เหมาะสม เช่น RRIM 600 BPM 24 ฉะเชิงเทรา 50 ใน แปลงปลูกหากพบใบร่วงจากโรคมากกว่าร้อยละ 30 ให้ฉีดพ่นทรงพุ่มด้วยสารเคมี

โรคเส้นดำ

โรคเส้นดำเป็นโรคที่เกิดบนหน้ากริด ทำให้หน้ากริดเสียหาย ระบาดในพื้นที่ที่มีความชื้นสูงฝนตกชุก และเป็นพื้นที่ที่มีโรคไบริ่งและฝักเน่าระบาดเป็นประจำ

การป้องกันและกำจัดโรค แหล่งปลูกที่มีการระบาดของโรคไบริ่งและฝักเน่าเป็นประจำไม่ควรปลูกยางพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรค เช่น RRIM 600 กำจัดวัชพืชและจัดการสวนยางให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกเพื่อลดความชื้นในสวนยางในฤดูฝน ช่วงฤดูฝนป้องกันโรคด้วยการใช้สารเคมี

โรคเปลือกเน่า

เป็นโรคที่ทำลายหน้ากริดในสวนยางที่มีความชื้นสูง หรือสวนที่มีลักษณะทึบ ปลูกถี่ หรือสวนที่ปลูกพืชร่วมอากาศถ่ายเทไม่สะดวก ระบาดในช่วงฤดูฝน ทำให้เปลือกยางที่ออกมาใหม่เน่าเสียหาย เปลือกไม่งอกใหม่ทำให้สูญเสียหน้ากริด

การป้องกันและกำจัดโรค กำจัดวัชพืชและจัดการสวนยางให้โล่งเตียน มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก เพื่อลดความชื้นในสวนยาง เมื่อพบต้นยางเป็นโรค ให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราและรักษาหน้ากริดโดยทาหรือฉีดพ่นด้วยสารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่งทุก 7 วันอย่างน้อย 4 ครั้งหรือจนกว่าหน้ากริดจะแห้งปกติ

ตารางที่ 3 การใช้สารป้องกันกำจัดโรควางพารา

โรค	สารป้องกันกำจัด	อัตราการใช้	วิธีการใช้	หมายเหตุ
โรคราก	กำมะถันผง	100-200 กรัม	ช่วงปลูก : ผสมดินปลูกต่อหลุม ปลูกขนาด 50x50x50 ซม. โดยผสมกับดินที่ขุดบริเวณปากหลุม ผสมกับดินที่ขุดบริเวณปากหลุมและกลบปลูกต้นยาง	กำมะถันผง และยูเรียผสมกับดินแล้วทิ้งไว้อย่างน้อย 15 วันก่อนกลบปลูกต้นยาง
	ปุ๋ยยูเรีย	100-200 กรัม		
	ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต	200-300 กรัม		
	ไซโปรโคนาโซล (cyproconazole, 10% SL)	5-10 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 2 ลิตร	หลังปลูก-2.5 ปี : ใส่ซัวร์อบโคนต้นในแนวรัศมีพุ่มใบอัตราเดิมทุก 4 เดือนในช่วงที่ดินมีความชื้น	รักษาและป้องกัน: ขุดดินออกจากโคนต้นให้เป็นร่องรอบโคนกว้าง 30-45 เซนติเมตร และราดสารเคมีที่ผสมน้ำลงไปรอบโคนต้นปริมาณ 1-
	เฮกซาโคนาโซล (hexaconazole, 5% EC)	10-20 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 2 ลิตร		
	มายโคลบิวทานิล	4-8 มิลลิลิตรต่อน้ำ		

โรค	สารป้องกันกำจัด	อัตราการใช้	วิธีการใช้	หมายเหตุ
	(myclobutanil, 12.5% EC)	2 ลิตร		
	โพรปีโคนาโซล (propiconazole, 25% EC)	4-8 มิลลิลิตรต่อน้ำ 2 ลิตร	4 ลิตรขึ้นกับขนาดของต้นยาง โดยไม่ต้องกลบดิน และใช้สารเคมี	
	ไตรอะดีมิฟอน (triadimifon, 20% EC)	5-10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 2 ลิตร	ซ้ำทุก 4-6 เดือน อย่างน้อย 2 ครั้ง	
	ไดฟีโนโคนาโซล (difenoconazole, 25% EC)	10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร		
	เฟนิโคลนิล (feniclonil, 40% FS)	1.5-3 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร		
	ไตรดีมอร์ฟ (tridemorph, 75% EC)	5-10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร		
โรคราสีชมพู	เบนอิมิล (benomyl 50% WP)	5-10 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร	ใช้มีดเฉือนหรือขูดเปลือกบริเวณที่เป็นโรค และใช้สารเคมีทาทับริอยแผล	
	ไตรดีมอร์ฟ (tridemorph 75% EC)	6-12 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร		
	บอร์โดมิกซ์เจอร์ (bordeaux mixture)	จุนสี:ปูนขาว อัตรา 120:240 ต่อน้ำ 10 ลิตร		-หากเป็นปูนเผาใหม่ใช้ 150 กรัม -ไม่ใช้กับต้นยางที่เปิดกรีด
โรคใบร่วงไฟทอบثورา	เมทาแลกซิล (metalaxyl 25% WP) หรือ metalaxyl 35% SD)	40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร	*ใช้กับต้นยางที่มีอายุน้อยกว่า 2 ปี หรือแปลงขยายพันธุ์ ฉีดพ่นพุ่มใบยางเมื่อเริ่มพบการระบาดทุก 5-7 วัน	-ใบยางร่วงมากกว่า 50% ควรหยุดกรีดหรือให้ลดความถี่ในการกรีด -ปลายฤดูฝน เร่งใส่ปุ๋ยบำรุง -หากมีสภาวะน้ำ
	ฟอสเอทิล อลูมิเนียม (fosetyl-Al 80% WP)			

โรค	สารป้องกันกำจัด	อัตราการใช้	วิธีการใช้	หมายเหตุ
				ท่วมขังร่วมเป็น เวลานานในหึ่งดีใส่ ปุ๋ยทุกชนิดจนกว่า ต้นยางฟื้นตัว
โรคราแป้ง	เบนโนมิล (benomyl 50% WP), คาร์เบนดาซิม (carbendazim 50% WP) กำมะถัน(sulfur 80% WP)	20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร	-ใช้ในต้นยางชำถุง แปลงกิ่งตา หรือต้น ยางที่มีอายุน้อยกว่า 2 ปี -ฉีดพ่นบนพุ่มใบยางที่ เริ่มผลิใหม่และใบยาง อ่อนทุก 4-7 วัน เมื่อ พบการระบาดของโรค	-หลังฤดูการ ระบาดของโรค เร่งใส่ปุ๋ยช่วงต้น ฝน -ช่วงปลายฤดูฝน ควรใส่ปุ๋ยที่มีธาตุ ไนโตรเจนสูง
	ไตรดีมอร์ฟ (tridemorph 75% EC)	10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร		
โรคเส้นดำ	เมตาแลกซิล (metalaxyl 25% WP)	14 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร	ทาหรือฉีดพ่นสารเคมี บริเวณหน้ากรีดภายใน 12 ชั่วโมงหลังการกรีด ทุก 7-14 วัน	
	ฟอสเอทิล อลูมิเนียม (fosetyl-aluminium 80% WP)	14 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร		
โรคเปลือก เน่า	เบนโนมิล (benomyl 50% WP) - เมตาแลกซิล (metalaxyl 25% WP)	อัตรา 20 กรัมต่อ น้ำ 1 ลิตร	โดยทาหรือฉีดพ่นด้วย สารเคมีชนิดใดชนิด หนึ่งทุก 5-7 วันอย่าง น้อย 4 ครั้งหรือ จนกว่าหน้ากรีดจะแห้ง ปกติ	
	ไรอะเบนดาโซล (thiabendazole 40% WP)	20 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร		

โรค	สารป้องกันกำจัด	อัตราการใช้	วิธีการใช้	หมายเหตุ
	ออกซาไดซิล+แมนโคเซบ เซบ (oxadixyl+mancozeb 10+56% WP)	20 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร		
โรคใบจุด ก้ำปลา	เบนโนมิล (benomyl 50% WP) แมนโคเซบ (mancozeb 80% WP) คลอโรธาโลนิล (chlorothalonil 75% WP) คาร์เบนดาซิม (carbendazim 50% WP)	40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร	ในสภาพแปลงปลูก ใบ ร่วงมากกว่าร้อยละ 30 ควรใช้สารเคมีเพื่อ ป้องกันกำจัดเชื้อราชนิด พ่นในช่วงยางต่อยอด อ่อนต้นฤดูฝน และหลัง ฤดูฝนเนื่องจากมี สภาวะอากาศที่ ค่อนข้างร้อนและชื้น	

12. การกรีดยาง

การกรีดยาง หมายถึงการนำผลผลิตน้ำยางออกมาจากต้นยาง โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพสูงสุด และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อต้นยาง โดยต้องระมัดระวังรักษาเปลือก ให้กรีดซ้ำได้นานไม่น้อยกว่า 30 ปี ผลกระทบของการกรีดยางไม่ถูกวิธีมีดังนี้ ทำให้เปลือกงอกใหม่เป็นปุ่มปม กรีดซ้ำหน้าเดิมไม่ได้ และต้นยางทรุดโทรม ให้ผลผลิตน้อยลง หรืออาจไม่ให้เลย

นอกจากนี้ยังต้องกรีดให้ถูกต้องและเหมาะสมกับพันธุ์ยางที่ปลูก หากกรีดไม่ถูกต้องจะไม่สามารถได้ผลผลิตที่คุ้มค่า ถึงแม้ว่าจะมีการดูแลรักษาสวนยางที่ดีตั้งแต่ต้นก็ตาม ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลผลิตน้ำยางที่สูงและได้คุณภาพตามมาตรฐาน มีหลักที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

การเปิดกรีด การเปิดกรีดควรพิจารณาถึงขนาดของต้นยางมากกว่าอายุ คือ มีขนาดของเส้นรอบลำต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ที่ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน จำนวนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนต้นยางทั้งหมด ไม่ควรเปิดกรีดโดยใช้อายุของต้นยางเป็นเกณฑ์ในการเปิดกรีด เนื่องจากการเจริญเติบโตของต้นยางมีความแตกต่างกันขึ้นกับพันธุ์ยาง การจัดการสวนยาง และสภาพแวดล้อม

ข้อควรระวัง การกรีดต้นยางที่ขนาดลำต้นต่ำกว่า 50 เซนติเมตร เช่น ที่ขนาด 45 และ 40 เซนติเมตร ผลผลิตจะลดลงร้อยละ 24 และ 35 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับต้นยางที่ได้ขนาด นอกจากนี้ยังส่งผลให้ปริมาณเนื้อยางแห้งลดลง และต้นยางเกิดอาการเปลือกแห้งได้ง่าย

ความสูงของรอยเปิดกริด สำหรับหน้ากริดแรก แนะนำให้เปิดกริดที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน แต่อนุโลมให้เปิดกริดได้ที่ระดับความสูง 120-150 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับความชำนาญของคนกริดยาง แต่เมื่อเปิดกริดหน้ากริดต่อไป ควรเปิดกริดที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน เพราะการเปิดกริดหน้ากริดที่ 2 หรือ 3 หากเปิดกริดที่ระดับความสูงมากกว่า 150 เซนติเมตร เช่น เปิดกริดที่ความสูง 170-200 เซนติเมตร เมื่อกริดลงมาถึงที่ระดับใกล้เคียง 150 เซนติเมตรของหน้ากริดแรก ผลผลิตจะลดลง เนื่องจากเปลือกที่อยู่รอบ ๆ รอยกริดถูกตัดไปแล้ว เป็นการตัดท่อน้ำยาส่งผลให้ผลผลิตบริเวณนั้นลดลงร้อยละ 20-30

ระบบกริดยาง สถาบันวิจัยยางแนะนำระบบการกริดยางไว้ 5 ระบบ แต่ระบบกริดยางที่เป็นข้อปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมเพื่อการผลิตยางที่มีคุณภาพ มี 4 ระบบ ดังนี้

1. กริดครั้งลำต้น กริด 1 วัน หยุด 2 วัน (S/2 d3) เหมาะสมกับพันธุ์ยางทั่วไป โดยเฉพาะพันธุ์ที่อ่อนแอต่ออาการเปลือกแห้ง เช่นพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางสูง
2. กริดครั้งลำต้น กริด 1 วัน หยุด 1 วัน (S/2 d2) ใช้ได้กับพันธุ์ยางทั่วไป
3. กริดครั้งลำต้น กริดติดต่อกัน 2 วัน หยุด 1 วัน (S/2 d1 2d3) ไม่ควรกริดเกิน 160 วันต่อปี และไม่ควรรีใช้กับพันธุ์ยางที่อ่อนแอต่ออาการเปลือกแห้ง
4. กริด 1 ใน 3 ของลำต้น กริดติดต่อกัน 2 วัน หยุด 1 วัน (S/3 d1 2d3) ไม่ควรกริดเกิน 160 วันต่อปี และไม่ควรรีใช้กับพันธุ์ยางที่อ่อนแอต่ออาการเปลือกแห้ง

โดยเฉพาะพันธุ์ RRIT 251 RRIT 408 PB 235 BPM 24 หรือพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ควรใช้ระบบกริดที่ 1 หรือ 2 เท่านั้น

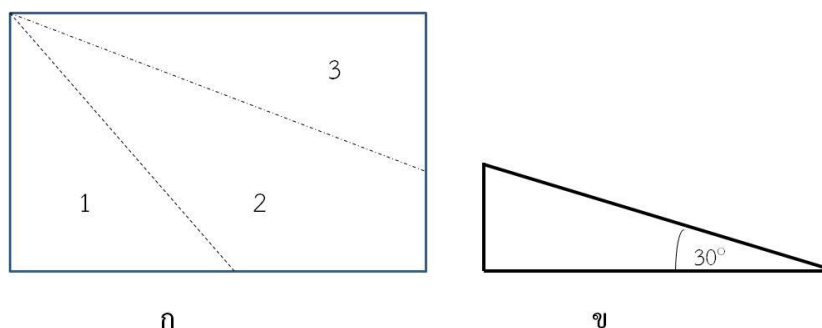
ความถี่ในการกริดยางมีความสัมพันธ์กับการสังเคราะห์น้ำยาง ต้นยางที่ถูกกริดจะมีการสร้างน้ำยางขึ้นมาเพื่อชดเชยปริมาณน้ำยางที่ออกไป ซึ่งระยะเวลาในการสร้างทดแทนที่เหมาะสมกับการกริดต้องใช้เวลาประมาณ 48-72 ชั่วโมง หรือ 2-3 วัน หลังจากกริดจึงจะได้น้ำยางมากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ยาง และความสมบูรณ์ของต้นยาง

การใช้ระบบกริดที่ดีทำให้อายุกริดของต้นยางสั้นลง ต้นยางสามารถกริดได้นาน 25-30 ปี หากกริดถี่จะทำการกริดได้เพียง 11-16 ปี ทำให้เกษตรกรสูญเสียรายได้ ถ้ารวมทั้งประเทศแล้วนับเป็นการสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมาก

การแบ่งหน้ากริด โดยปกติจำนวนท่อน้ำยางจะกระจายไปทั่วลำต้น ดังนั้นความยาวของรอยกริดมีความสัมพันธ์กับผลผลิต รอยกริดที่ยาวจะให้ผลผลิตมากกว่ารอยกริดที่สั้น เนื่องจากตัดท่อน้ำยางมากกว่า

มุมของรอยกริด รอยกริดควรทำมุม 30-35 องศากับแนวระนาบ เนื่องจากท่อน้ำยางจะเรียงตัวกันเป็นวงรอบลำต้น ตามแนวตั้งเป็นชั้น ๆ ในลักษณะเอียงไปทางขวาประมาณ 2-7 องศา การกริดจึงควรกริดจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง เพื่อให้ตัดจำนวนวงท่อน้ำยางมากที่สุด และน้ำยางไหลได้สะดวกไม่ออกนอกรอยกริด ทำให้ได้ผลผลิตเต็มที่ และควรรักษาระดับความลาดชันตามที่กำหนดไว้ การกริดทำมุมที่ 45 องศา จะทำให้ความยาวรอยกริดเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 เกิดการสิ้นเปลืองเปลือก และใช้เวลาในการกริดมากขึ้น ในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2-3 และมุมของรอยกริดที่ชัน จะทำให้อัตราการไหลของน้ำยางเร็วเกินไป ส่งผลให้ท่อน้ำยางอุดตันเร็วขึ้น ส่วนการกริดที่มุมกริดน้อยกว่า 30 องศา จะทำให้น้ำยางไหลออกนอกรอยกริด และสูญเสียผลผลิต

สำหรับอุปกรณ์ง่าย ๆ ที่ใช้ตรวจวัดมุมกริดให้ได้ขนาด ทำได้โดยการพับมุมของแผ่นกระดาษให้เป็น 3 ส่วน ก็จะได้มุม 30 องศา ดังนี้

ภาพที่ 6 การพับแผ่นกระดาษออกเป็น 3 ส่วน (ภาพ ก) เพื่อทำมุม 30 องศา ตามภาพ (ข)

การทำเส้นแบ่งแนวหน้าหลัง เป็นการติกรอบของรอยกริด ควรทำรอยแบ่งกริดเส้นหน้า-หลังให้ชัดเจนในแต่ละปีกริด ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร เพื่อกำหนดความสิ้นเปลืองเปลือกในแต่ละปีและป้องกันไม่ให้กริดล้าเข้าไปในหน้าเปลือกอื่นที่ยังไม่ได้กริด

ความลึกของการกริด ความตื้นลึกของการกริดเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเพิ่มผลผลิตน้ำยาง เนื่องจากความหนาแน่นของจำนวนท่อน้ำยางมีมากบริเวณเปลือกชั้นใน และมีมากที่สุดบริเวณใกล้เยื่อเจริญ การกริดจึงควรกริดให้ลึกใกล้เนื้อเยื่อเจริญมากที่สุด การกริดยางโดยเหลือส่วนของเปลือกชั้นในสุด 1.3 มิลลิเมตร จะเหลือวงท่อน้ำยางที่ไม่ได้กริดถึงร้อยละ 50 และเป็นท่อน้ำยางที่สมบูรณ์ที่สุด ถ้ากริดเหลือ 0.5 มิลลิเมตร จะตัดวงท่อน้ำยางได้ถึงร้อยละ 80 ดังนั้น การกริดให้ได้น้ำยางมากจึงควรกริดให้ใกล้เยื่อเจริญมากที่สุดไม่กริดทำลายเยื่อเจริญหรือกริดลึกเกินไปน้ำยางจะเป็นแผล เปลือกงอกใหม่ ไม่สามารถกริดต่อไปได้ ในขณะที่การกริดตื้นเกินไป ทำให้ได้ผลผลิตน้อย

การวางมิดกริดยาง การกริดยางให้ได้ผลผลิตมากและไม่ทำลายหน้ายาง ให้วางมิดกริดยางโดยใช้เดือยมิดวางตรงเส้นแบ่งด้านหลัง และจิกเปลือก 1-2 ครั้ง ให้เดือยมิดลงลึกถึงเยื่อเจริญ แล้วกริดจนหมดความยาวรอยกริด ควรใช้วิธีการวางแบบกระตุกข้อมือ ในขณะที่เดียวกันก็ย่อตัวและสลับเท้าไปตามรอยกริดของต้นยาง ไม่ควรกริดโดยใช้ท่อนแขนลากหรือกริดโดยกระชากมิด จะทำให้มีโอกาสรัดบาดถึงเนื้อไม้ได้ง่าย

ความคมของมิด มิดกริดยางควรคมอยู่เสมอ เพราะจะทำให้ตัดท่อน้ำยางได้ดี และสิ้นเปลืองเปลือกน้อยกว่า

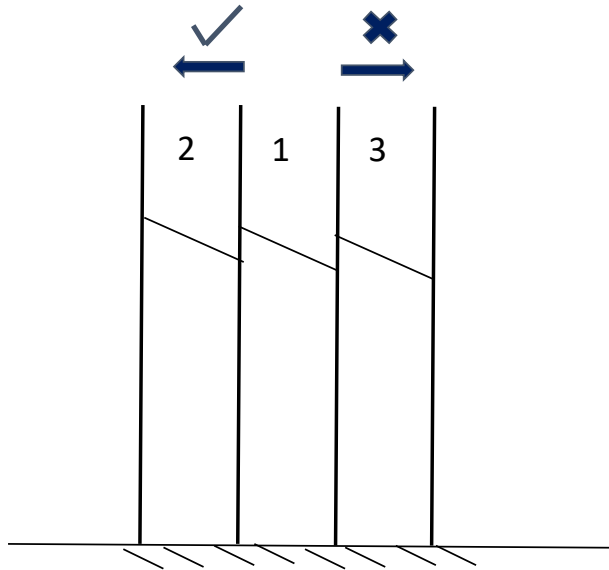
การเอียงมุมมิดในการกริด ในการกริดยางจะต้องกริดเลือกให้เป็นร่องเพื่อให้หน้ายางไหลไปลงที่ถ้วยรองรับได้สะดวก ดังนั้นการวางมุมมิดก็มีความสำคัญถ้าร่องกริดเป็นมุมป้านมากจะทำให้หน้ายางไหลไม่สะดวกและจะไหลบ่าจากหน้ากริดไม่ลงถ้วยรองรับ

ความสิ้นเปลืองเปลือก ในการกริดแต่ละครั้ง ให้กริดเลือกหนาไม่เกิน 2 มิลลิเมตรหรือความหนาขนาดเท่าขอบเหรียญห้าบาท การกริดเลือกหนาหรือบางไม่มีผลกระทบต่อผลผลิตหรือทำให้ผลผลิตสูงขึ้น อย่างไรก็ตามความถี่ของการกริดทำให้สิ้นเปลืองเปลือกแตกต่างกัน โดยการกริดถี่ทำให้สิ้นเปลือกมากกว่า ดังตาราง ดังนี้

ตารางแสดง การใช้ความถี่ในการกริดยาง มีผลต่อความสิ้นเปลืองเปลือกแตกต่างกัน

ความถี่ในการกริดยาง	จำนวนวันกริด (วัน/ปี)	ความสิ้นเปลืองเปลือก (เซนติเมตรต่อปี)
การกริด 1 วัน หยุด 1 วัน (d2)	120	25-30
การกริด 1 วัน หยุด 2 วัน (d3)	90	15-20
การกริด 1 วัน หยุด 3 วัน (d4)	65	12-15
การกริด 2 วัน หยุด 1 วัน (2d3)	150	40-45
การกริด 3 วัน หยุด 1 วัน (3d4)	170	50-55
การกริดทุกวัน (d1)	180	60-65

การเวียนหน้ากริดยาง ในกรณีที่แบ่งรอยกริด 3 หน้า ไม่ว่าจะกริดหน้าล่างหรือกริดยางหน้าสูง ให้เวียนหน้ากริดตามเข็มนาฬิกา เมื่อกริดยางจนหมดหน้ากริดแล้วให้เปลี่ยนไปกริดยางหน้าใหม่ทางซ้ายมือของรอยกริดเดิม เพื่อหลีกเลี่ยงการตัดท่อน้ำยางของหน้ากริดเดิม เนื่องจากท่อน้ำยางมีลักษณะเวียนจากขวาบนมาซ้ายล่าง ดังนั้นการเวียนกริดด้านซ้ายมือในบางพันธุ์ให้ผลผลิตสูงกว่าร้อยละ 20 เมื่อเปรียบเทียบกับกริดด้านขวามือของหน้ากริดเดิม

ภาพแสดง การเวียนหน้ากริดกรณีแบ่งรอยกริด 3 หน้า ให้เวียนหน้ากริดตามเข็มนาฬิกา หรือกริด ด้านซ้ายมือของหน้ากริดเดิม

การวางลิ้นรองรับน้ำยาง ถ้วยน้ำยาง ลวดรองรับถ้วยน้ำยาง ตำแหน่งการวางลิ้นรองรับน้ำยางสัมพันธ์กับความสิ้นเปลืองเปลือก และการทำเส้นแบ่งแนวหน้า-หลังของรอยกริด ให้วางลิ้นรองรับน้ำยางห่างจากรอยกริด 30 เซนติเมตร เพื่อเป็นการกำหนดความสิ้นเปลืองเปลือกในแต่ละปี และไม่ต้องขยับลิ้นรองรับน้ำยางบ่อย ๆ เมื่อรอยกริดต่ำลงมา ทั้งนี้ในเขตที่มีลมแรงอาจจะติดตั้งใกล้รอยกริดก็ได้ ส่วนการติดตั้งลวดรองรับถ้วยน้ำยางจะติดตั้งต่ำกว่าลิ้นรองรับน้ำยางประมาณ 10 เซนติเมตร

เวลาที่เหมาะสมสำหรับกริดยาง สำหรับการผลิตยางแผ่นดิบ ช่วงเวลาดังแต่กริด เก็บน้ำยาง และส่งโรง ทำยางไม่ควรเกิน 7 ชั่วโมง ดังนั้นเวลาที่เหมาะสมสำหรับการกริด คือ เวลาหลังเที่ยงคืน เพื่อรักษาสภาพของน้ำยางสดไม่ให้บูดและน้ำยางไม่จับตัว

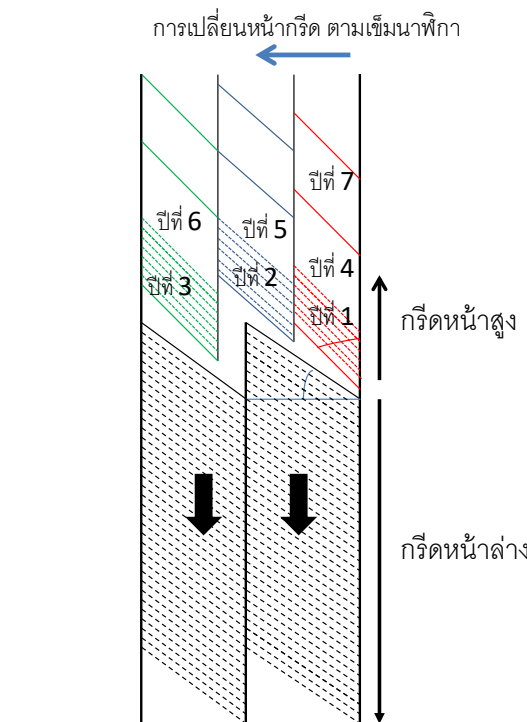
การกริดยางหน้าสูง เหมาะสำหรับยางอายุมาก หรือยางที่มีหน้ากริดล่างเสียหาย การกริดยางบริเวณนี้จะให้ผลผลิตสูง เนื่องจากมีแป้งและน้ำตาลสะสมบริเวณเหนือรอยกริดเดิม หน้าล่างและเปลือกมีความหนามากกว่า 8 มิลลิเมตร มีท่อน้ำยางจำนวนมากว่า เปลือกบาง สามารถยืดอายุการกริดได้ถึง 10 ปีก่อนโค่นปลูกใหม่

การกริดยางหน้าสูง แนะนำให้แบ่งหน้ากริดเป็น 3 หน้า กริดเหนือรอยกริดเดิม 3 เซนติเมตร โดยกริดขึ้น ระบบกริดที่ใช้ มีดังนี้

1) กริดหนึ่งในสามของลำต้น กริดขึ้น กริด 1 วัน หยุด 1 วัน ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น 2.5% จำนวน 4 ครั้ง/ปี กริดเวียนหน้ากริดทุกปี

2) กริดหนึ่งในสามของลำต้น กริดขึ้น กริด 1 วัน หยุด 2 วัน ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำอย่าง ความเข้มข้น 2.5% จำนวน 6 ครั้ง/ปี กริดเวียนหน้ากริดทุกปี

ทิศทางการกริดยาง กริดขึ้น สามารถใช้ได้ทั้งมิดเกล้าซหรือมิดเจ้บง กริดเหนือรอยกริดเดิมเมื่อ กริดครบปี ให้เปลี่ยนไปกริดที่หน้ากริดถัดไป โดยเวียนหน้ากริดตามเข็มนาฬิกา คือ ไปทางซ้ายของหน้า กริดเดิม ดังนี้

ภาพแสดง การกริดยางหน้าสูง แบ่งรอยกริดเป็น 3 หน้ากริด กริดเหนือรอยกริดเดิม 3 เซนติเมตร เมื่อกริดหมดปีที่ 1 ให้เปลี่ยนไปกริดหน้ากริดที่ 2-3 โดยเวียนไป ทางซ้าย กริดรอบลำต้น 3 ปี เปลี่ยนขึ้นไปกริดรอบที่ 2 เหนือรอยกริดเดิม หน้าแรก

การเก็บรวบรวมน้ำยางสด

1. เก็บรวบรวมในภาชนะที่สะอาด และต้องกรองน้ำยางด้วยตะแกรงเบอร์ 40 (ด้านบน) และ 60 (ด้านล่าง) ทุกครั้ง
2. ภาชนะที่ใช้เก็บรวบรวมน้ำยางสดต้องมีป้ายหรือสัญลักษณ์ชี้บ่งว่าเป็น FSC หรือ PEFC อย่าง ชัดเจน และใช้เฉพาะการเก็บรวบรวมน้ำยางที่ผ่านการรับรองเท่านั้น
3. พนักงาน/คนงาน หรือผู้รับผิดชอบ ต้องบันทึกปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในบันทึกการเก็บ ข้อมูลยางพารา FSC/PEFC/มอก.14061

4. ในกรณีที่เกษตรกรมีพื้นที่สวนยางมากกว่าที่เข้าร่วมโครงการ ต้องแยกภาชนะเก็บรวบรวมผลผลิตที่ผ่านการรับรองจากผลผลิตทั่วไป

5. เพื่อป้องกันการปนเปื้อนในการเก็บรวบรวมน้ำยาง ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้จริงแต่ละวันจะต้องไม่เกินค่าเฉลี่ยของผลผลิตที่เก็บเกี่ยวของแปลงนั้น ($\pm 2\%$)

13. วิธีการใช้สารเคมี

การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชเป็นวิธีที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง ผู้ปฏิบัติควรเข้าใจเกี่ยวกับชนิด ขนาด อายุของวัชพืช อายุของต้นยาง สภาพแวดล้อม ชนิดและอัตราของสารเคมีที่ใช้ ตลอดจนวิธีใช้ที่ปลอดภัย ผลตกค้างในดินและน้ำ ปัจจุบันสารเคมีกำจัดวัชพืชที่แนะนำให้ใช้ในสวนยาง รวมถึงอัตราการใช้ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชในสวนยางพารา

ประเภทวัชพืช	สารกำจัดวัชพืช	อัตราการใช้/ไร่
หญ้าคา	ไกลโฟเสท (Glyphosate 48% SL)	750-1,000 มิลลิลิตรต่อน้ำ 100 ลิตร
วัชพืชอื่น ๆ	พาราควอต (Paraquat 27.6% SL)	400 มิลลิลิตรต่อน้ำ 200 ลิตร
	ไกลโฟเสท (Glyphosate 48% SL)	200 มิลลิลิตรต่อน้ำ 50 ลิตร

การกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีทั้ง 2 ชนิด เกษตรกรต้องปฏิบัติตามอัตราที่แนะนำและปฏิบัติการพื้นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ไม่ส่งผลกระทบต่อต้นยาง โดยมีหลักการพิจารณาใช้สารเคมี และความปลอดภัยในการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ดังนี้

หลักการพิจารณาใช้สารเคมี

- เกษตรกร ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ผ่านการอบรมการใช้สารเคมี เพื่อนำไปแสดงเป็นหลักฐานในการซื้อสารเคมี ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ และวัชพืชที่ต้องการกำจัดตามอัตราที่แนะนำตามหลักวิชาการ

- ผู้รับจ้างพ่นสารเคมีต้องผ่านการอบรมการใช้สารเคมี และมีบัตรแสดงตัวผู้รับจ้างพ่นวัตถุอันตรายจำกัดการใช้

- ในแถวยางต้องปราบวัชพืชเป็นแนวกว้าง 2 เมตร

- ใช้สารเคมีปราบวัชพืชได้ปลอดภัยเมื่อโคนต้นยางมีส่วนที่เป็นสีน้ำตาล สูงกว่า 75 เซนติเมตร จากพื้นดิน

- พิจารณาเลือกใช้สารเคมีให้เหมาะสมกับชนิดวัชพืชและอายุต้นยาง

- สารเคมีที่แนะนำให้ใช้ในการกำจัดวัชพืชมีอยู่ 2 ประเภท คือ สารเคมีกำจัดวัชพืชทั่วไปในสวนยาง (ยกเว้นหญ้าคา) และสารเคมีกำจัดหญ้าคาในสวนยาง

ความปลอดภัยในการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

1. อ่านฉลากก่อนใช้ยา
2. แต่งกายให้มิดชิดและรัดกุม
3. ภาชนะบรรจุยาเมื่อใช้แล้วควรทำลายเสีย
4. ขณะพ่นยาต้องอยู่เหนือลมเสมอ
5. ทำความสะอาดถังพ่นยาและอุปกรณ์ทุกครั้งหลังการใช้งาน (ห้ามล้างในแม่น้ำลำคลอง)
6. ห้ามสูบบุหรี่ รับประทานอาหารขณะพ่นยา
7. อาบน้ำชำระร่างกายและซักเสื้อผ้าหลังการพ่นยาทุกครั้ง
8. ระวังอย่าให้สารเคมีเข้าปาก ตา จมูก หรือถูกผิวหนังและเสื้อผ้า

ข้อควรปฏิบัติในการพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช

ในการฉีดพ่นสารเคมีทุกครั้ง ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมอุปกรณ์ป้องกัน เช่น ผ้าปิดจมูก แวนตาใส่เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว

สวมถุงมือยาง และรองเท้าบูท ทุกครั้ง และให้ปฏิบัติดังนี้

1. ใช้ชนิดและปริมาณของสารกำจัดวัชพืชที่ถูกต้อง
2. ต้องทราบความสามารถของเครื่องพ่น
3. เลือกช่วงจังหวะการพ่นให้เหมาะสม
4. ให้ละอองสารกำจัดวัชพืชกระจายคลุมเป้าหมายอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ
5. หลีกเลี่ยงการพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชในขณะที่มีลมแรง กรณีที่มีลมพัดแรงปานกลางสามารถ

ทำการพ่นสารกำจัดวัชพืชได้ โดยผู้พ่นจะต้องอยู่เหนือลม

6. ควรใช้หัวพ่นชนิดละอองหยาบและอัดลมไม่แรงเกินไป
7. การใช้เครื่องพ่นสารกำจัดวัชพืชไม่ว่าจะใช้ในแปลงปลูกพืชขนาดใหญ่ หรือขนาดเล็กก็ตาม

เมื่อเสร็จสิ้นการใช้งาน ต้องทำความสะอาดเครื่องพ่นเสมอ

การจัดการ จัดเก็บ และเคลื่อนย้าย น้ำมันและปุ๋ยเคมี

1.1 กำหนดพื้นที่จัดเก็บไว้ระยะห่างจากกันไม่น้อยกว่า 2 เมตรและติดป้ายกำกับชนิดของน้ำมันและปุ๋ยเคมีให้ชัดเจน

1.2 ไม่ควรเก็บในที่ที่มีอากาศร้อน หรือในที่ที่มีอุณหภูมิสูง และห่างไกลมือเด็ก

1.3 ไม่ควรจัดเก็บน้ำมัน หรือปุ๋ยเคมีปะปนกับอาหาร หรือใกล้อาหาร

1.4 ในกรณีที่มีการหก รั่วไหล ให้ปฏิบัติดังนี้

1.4.1 กรณีน้ำมันหก หรือรั่วไหล ให้ใช้ทรายกลบซับและนำไปตากแดดโดยให้มีแดดหรือภาชนะรองไว้ แล้วเก็บรวบรวมไว้สามารถนำกลับไปใช้ใหม่ได้ หรือ หากมีฝุ่นไม้หรือเยื่อไม้ ให้ใช้ฝุ่นไม้หรือเยื่อไม้ซับคราบน้ำมันแล้วรวบรวมเป็นขยะมีพิษส่งหน่วยจัดการขยะขององค์กรส่วนท้องถิ่น

1.4.2 กรณีปุ๋ยเคมีรั่วไหล ให้กวาดรวมกันเป็นกอง และนำไปใส่ต้นไม้ (ตามประเภทการใช้งาน)

1.5 การจัดเก็บปุ๋ยเคมี

การกำจัดภาชนะบรรจุสารเคมีหรือน้ำมันต่างๆ

1. ห้ามนำภาชนะที่บรรจุสารเคมีหมดแล้วไปเผาไฟ
2. ห้ามนำภาชนะบรรจุสารเคมี ไปทิ้งตามแหล่งน้ำลำคลอง
3. ภาชนะบรรจุสารเคมี เมื่อใช้หมดแล้วให้ทำลายโดยการฝังดิน หรือรวมไปทิ้งเป็นขยะอันตราย
4. ควรเก็บรวบรวมไว้เป็นที่ ให้ห่างไกลมือเด็ก แหล่งน้ำ หรือที่จัดเก็บอาหารและนำขายคืนผู้แทน
5. จำหน่ายสารเคมียี่ห้ออื่น หรือส่งหน่วยงานจัดเก็บขยะขององค์กรส่วนท้องถิ่น

14. การจัดการขยะมูลฝอย

วิธีการจัดการ

1. รวบรวมและแยกขยะแต่ละประเภทดังนี้
 - 1.1 ขยะอันตราย เช่น ภาชนะบรรจุสารเคมี
 - 1.2 ขยะไม่อันตราย เช่น ขยะพลาสติก ขวด แก้ว กระจกที่สามารถนำมารีไซเคิล หรือนำกลับมาใช้ใหม่
 - 1.3 ขยะที่ย่อยสลายได้
 - 1.4 ขยะอื่น ๆ ที่สามารถเผาทำลาย หรือกลบฝังได้
2. รวบรวมขายให้แก่บริษัทผู้จำหน่าย หรือบริษัทที่รับกำจัดขยะ
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการรณรงค์กำจัดขยะ เช่น สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัด อบต. โรงเรียน ผู้นำชุมชน กยท. เป็นต้น

15. การจัดการพื้นที่อนุรักษ์/ Buffer Zone

คำจำกัดความ

พื้นที่อนุรักษ์ หมายถึง พื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อการถูกบุกรุกทำลาย ให้เกิดความเสียหายได้ เช่น พื้นที่ที่จัดเป็น HCVF พื้นที่ติดเชิงเขา พื้นที่ป่าธรรมชาติ พื้นที่ที่มีการกัดเซาะพังทลายสูง แหล่งน้ำถาวร รวมถึงพื้นที่ที่ถูกจัดเป็นแนวกันชน Buffer Zone เมื่อพบพื้นที่ที่จัดเป็นเขต Buffer Zone ให้ปฏิบัติตามดังนี้

1. เว้นระยะการปลูกจากแนวริมน้ำ 3 เมตร
2. ในพื้นที่ระหว่างแนว buffer zone ให้ปลูกพืชอื่นที่ไม่มีการตัดฟันลงไป เช่น ยางนา ตะเคียนทอง, สะเดาเทียม, พะยอม, ทุ้ง, เหยียง, สะตอ, เคี่ยม หรืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่ไม้หรือเศรษฐกิจ
3. ในพื้นที่ว่างที่เหลืออยู่ ให้ปลูกหญ้าแฝก หรือไม้ เพื่อป้องกันดินทลาย หรือปลูกไม้พื้นบ้านที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ เช่น ตะลิงปลิง ชะอม กล้าย เถวัลย์ ชิง ข่า เป็นต้น

พื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง(HCVF) พื้นที่ติดเชิงเขาและป่าธรรมชาติหรือป่าชุมชน

1. ตรวจสอบแนวเขตที่แสดงจุดสิ้นสุดและความชันของพื้นที่และทำแนวเขตไว้ให้ชัดเจน
2. เว้นระยะหรือทำถนนรอบแปลงที่ติดกับแนวเชิงเขาหรือแนวป่าธรรมชาติ 4 เมตร
3. ให้ปลูกพืชท้องถิ่นลงไปเป็นแนวกันชน (buffer zone) เช่น เหยียง, สะตอ, หรือพืชพื้นเมืองอื่น ๆ งอกขึ้นเองตามธรรมชาติ

16. การตัดฟันและการทอนกิ่ง

อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่จำเป็นในงานตัดและลำเลียงไม้ งานตัดไม้

- 1) เลื่อยยนต์
- 2) รถบรรทุก
- 3) รถทอยไม้

อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย

- 1) หมวกนิรภัยพร้อมหน้ากาก
- 2) ที่ครอบหู
- 3) ถุงมือ
- 4) กางเกงเซฟตี้
- 5) รองเท้าเซฟตี้

ขั้นตอนการทำงาน

เกณฑ์การพิจารณาในการตัดฟันหรือการล้มไม้

การล้มไม้ด้วยเครื่องมือพื้นเมืองหรือเลื่อยยนต์ มีหลักเกณฑ์ที่ต้องพิจารณา 5 ประการคือ

1. ความเอียงของต้นไม้ที่จะล้ม (Leaning of the tree) ถ้าต้นไม้เอียงมากไม่อาจฟันได้ ก็จำเป็นต้องล้มไม้ไปตามทิศทางที่ต้นไม้เอียง
2. ลักษณะของเรือนยอดของต้นไม้ที่จะล้ม (Shape of crown) เรือนยอดของต้นไม้ค่อนข้างไปทางใดมากโอกาสที่ไม้จะล้มไปทางนั้นก็ยิ่งมาก
3. ทิศทางลม (Wind) ไม่ควรล้มไม้ในขณะที่มีลมพัดจัดเพราะไม่สามารถควบคุมทิศทางไม้ที่ล้มได้
4. จัดทางหลบภัย (Clear the escape way) ต้องถางทางหลบภัยไว้ให้พร้อมเพื่อความปลอดภัยของผู้ล้มไม้ ทางปลอดภัยของผู้ล้มไม้คือทิศทาง 45 องศาทางด้านหลังของต้นไม้ อย่ายืนตรงข้ามกับทิศทางของไม้ล้มเพราะต้นไม้อาจพุ่งถอยหลังทำให้เกิดอันตรายได้
5. ความลาดชันของพื้นที่

การตัดฟันหรือการล้มไม้

1. ผู้ทำไม้ต้องเลือกไม้ยาวพาราที่มีอายุ 20-25 ปีขึ้นไป หรือไม่สามารถให้ผลผลิตน้ำยางได้อีก โดยทำการคำนวณหาปริมาณของไม้ต่อพื้นที่ 1 ไร่และบันทึกลงแบบประเมินปริมาณไม้ก่อนอย่างพารา
2. ในกรณีที่พื้นที่สวนยางที่ต้องการตัดโค่นมีบริเวณมากกว่า 100 ไร่ ให้ศึกษาพื้นที่เพื่อแบ่งพื้นที่ที่จะทำการตัดฟันแต่ละส่วนก่อนเพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและสามารถนำไม้ท่อนออกมาได้สะดวก
 - ผู้ทำไม้จะตัดโค่นต้นยางในพื้นที่แล้วทำการทอนลำต้นและกิ่งออกมาทยอยส่งตามโรงงานก่อนเพื่อป้องกันไม่ให้เนื้อไม้แห้งเกินไป แล้วจึง การตัดโค่นต่อไปจนหมดแปลง
3. ก่อนโค่นต้นยางต้องทำลายวัชพืชทุกชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญ้าคา
4. การตัดฟันไม้ยาวพาราหรือการโค่นเป็นแบบ Clear Cut ซึ่งผู้ทำไม้จะใช้รถไถโค่นต้นยางให้ล้มทั้งต้นหรือใช้เลื่อยยนต์ตัดให้เหลือส่วนของตอไม้้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
 - 4.1 การบากหน้า (Under cut or Notch) จะต้องบากหน้าเป็นรูปลิ้มที่โคนในทิศทางที่ต้องการให้ไม้ล้มโดยบากลึกเข้าไปประมาณ $\frac{1}{4} - \frac{1}{3}$ ของเส้นผ่าศูนย์กลางของต้นไม้ที่จะล้ม

4.2 การลัดหลัง (Back cut or Felling cut) ตรงระดับที่สูงกว่าปากหน้าประมาณ 2-3 ซม. หรือ 1 นิ้วครึ่ง

5. พื้นที่ขนาด 100 ไร่ขึ้นไป ผู้ทำไม่ต้องทำแผนการตัดฟันสมาชิกที่มีพื้นที่ปลูกยางมากกว่า 100 ไร่ ขึ้นไป หากต้องการตัดฟัน ให้แบ่งการตัดฟันครั้งละ 50 ไร่ หรืออาจน้อยกว่านั้นได้ เพื่อ

- ใช้ผลผลิตจากพื้นที่ที่ยังไม่ได้ตัดฟันเลี้ยงพื้นที่ที่ตัดฟันไปแล้วและยังไม่ได้ผลผลิตรวมทั้งคนงาน
- เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันอาจเกิดจากการชะหน้าดิน หรือการพังทลายของดินได้

การล้มและการตัดทอนไม้บนที่ลาดชันเกินกว่า 35 °

โดยหลักการส่วนใหญ่จะคล้ายกับการทำไม้ในที่ราบ แต่จะมีส่วนที่แตกต่างกันตรงลักษณะพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเสียหายที่เกิดกับไม้ หรือแม้แต่อันตรายที่อาจเกิดกับผู้ทำไม้หรือผู้ตัดไม้เอง ดังนั้น การล้มไม้หรือการทอนไม้บนที่ลาดเขาหรือพื้นที่ลาดชันเกินกว่า 35 ° จึงต้องเพิ่มความระมัดระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยมากขึ้นเป็นพิเศษ ดังนี้

1. มีการกำหนดเขตอันตราย และมีเครื่องหมายแสดงเขตอันตรายอย่างชัดเจน
2. ในการล้มไม้ ต้นไม้ทุกต้นควรล้มลงเขา เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับไม้
3. ต้นไม้ที่จะล้มต้นใดอยู่บนลาดเขา ซึ่งเห็นว่ามีความอันตรายมากหรืออาจจะส่งผลให้เกิดการพังทลายของดินหรือผลกระทบด้านอื่น และไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ควรเว้นเสีย

4. การล้มไม้หรือทอนไม้เป็นกลุ่มบนลาดเขา ไม่ควรให้คนงานคนหนึ่งคนใดล้มไม้หรือทอนไม้อยู่ทางด้านบนเขาและควรทำที่กันไม้ไหลไว้ โดยใช้ไม้ที่ตัดต้นแรกๆผูกติดกับต่อไม้หรือต้นไม้อื่นไว้ด้วยโซ่หรือเชือก เพื่อกันไม่ให้ไม้ที่ล้มหรือทอนต้นต่อไป ไหลลงมาทำอันตรายแก่คนข้างล่าง

5. การชักลากไม้ออกจากพื้นที่ลาดเขา อาจจะต้องใช้ช่างช่วยในการชักลากลงมาจนถึงจุดที่ยานพาหนะ สามารถเข้าไปได้ โดยช่างที่นำมาใช้รวมถึงผู้ควบคุมช่างควรได้รับการฝึกหัดและมีประสบการณ์เป็นอย่างดีมาแล้ว

6. ในการตัดฟันหรือล้มไม้ในพื้นที่ที่จัดเป็น Restoration Zone ควรแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ทราบ เช่นในเขตโครงการพัฒนาจุฬารักษ์ 8 เป็นต้น

การล้มไม้และการทอนไม้ในพื้นที่ที่ติดแหล่งน้ำลำธาร หรือในเขต Buffer Zone

ในกรณีที่เกี่ยวข้องมีความประสงค์ที่จะตัดฟันไม้บางพารออกจากพื้นที่ที่ติดแหล่งน้ำลำธาร หรือ Buffer Zone ให้ปฏิบัติดังนี้

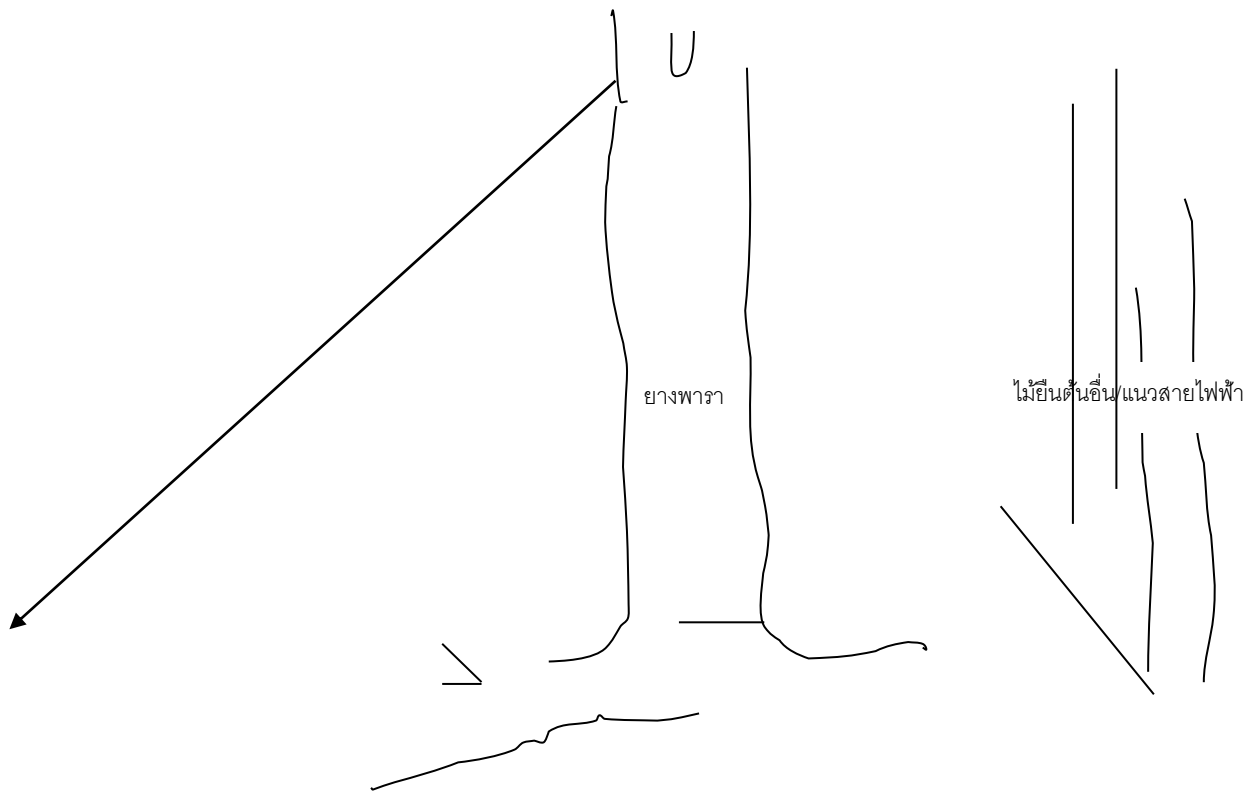
1. พื้นที่ที่จะตัดฟันมีการทดแทนของพันธุ์ไม้ชนิดอื่นจนถึงระดับที่มั่นใจว่า เมื่อทำการตัดฟันไม้บางพารออกจากพื้นที่แล้วจะไม่ส่งผลกระทบใดๆหรือเกิดผลกระทบน้อยที่สุด แต่ถ้าเสี่ยงได้ก็ไม่ควรตัดฟันไม้บางพารบริเวณนั้นออก

2. ในการปลูกทดแทนจะต้องเว้นพื้นที่ดังกล่าวไว้ โดยไม่ปลูกยางพาราลงไปอีก
3. ไม้บางพาราที่ตัดฟันออกมาจากพื้นที่ Buffer Zone จะไม่นับรวมว่าเป็นไม้ที่ผ่านการรับรอง FSC

การตัดฟันหรือล้มไม้ที่อยู่ติดถนน หรือสายไฟฟ้า ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ผู้ทำไม้ต้องเลือกตัดต้นที่อยู่ด้านในก่อน โดยเว้นส่วนที่อยู่ริมถนนหรือติดสายไฟฟ้าไว้

2. เมื่อจะโค่นให้ใช้เชือกผูกและดึงรั้งให้เอนเข้ามาในพื้นที่โดยให้ลัมตรงข้ามกับถนนหรือสายไฟฟ้า
3. ผู้ทำหน้าที่เลื่อยต้องทำการบากหน้าด้านตรงข้ามกับสายไฟ จากนั้นเลื่อยอีกด้านหนึ่ง

การทอนไม้และทอนกิ่ง

1. เมื่อโค่นต้นยางพาราลงแล้ว คนงานจะใช้เลื่อยยนต์ตัดลำต้นและกิ่งให้ได้ขนาดตามที่ต้องการ โดยแบ่งดังนี้

1.1 ส่วนที่เป็นลำต้นที่เรียก “ไม้บ้อง” จะถูกตัดขนาดความยาวท่อนประมาณท่อนละ 1.5-2.5 เมตร และนำส่งเข้าโรงงานแปรรูปหรือโรงงานเฟอร์นิเจอร์

1.2 ที่เป็นกิ่งหรือส่วนที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางท่อน 3 นิ้ว ขึ้นไป จะส่งเข้าโรงงานผลิตไม้ MDF จะต้องตัดให้ได้ขนาดความยาวท่อน ๆ ละ 1.35-1.50 เมตร

2. วิธีการทอนไม้มีดังนี้

2.1 การทอนไม้ที่ใช้ด้านล่างของใบเลื่อยที่ไซ้หมุนเข้าหาตัวผู้ตัด (Backward-running part of chain) ในการทอนไม้ ซึ่งเป็นวิธีที่ปลอดภัยที่สุดและสูญเสียกำลังน้อยที่สุด น้ำหนักของเลื่อยยนต์จะช่วยให้มีกำลังตัดไม้สูงขึ้นเหมาะสำหรับการทอนไม้ที่วางอยู่ในลักษณะปกติ การทอนวิธีนี้เมื่อทอนไม้จะขาดจากกันเนื้อไม้มักจะฉีก

2.2 การทอนไม้ที่ใช้ส่วนบนของใบเลื่อยยนต์ที่ไซ้เลี้ยววิ่งออกจากตัวผู้ตัดไม้ (Forward-running) จะควบคุมเครื่องเลื่อยได้ยากและเสี่ยงต่อการพลิกกลับของเลื่อย เหมาะสำหรับการทอนไม้ที่วางพาดอยู่บนร่องหรือพาดอยู่บนก้อนหิน ไม้ที่ทอนจะไม่หนีบเลื่อยยนต์ และป้องกันไม่ให้ไม้ฉีก

2.3 ในกรณีที่ปลายข้างหนึ่งของต้นที่จะทอนลอยตัวอยู่ ควรหาหมอนไม้รองส่วนที่ลอยตัวไว้ แล้วใช้เลื่อยตัดจากข้างล่างขึ้นราว 1/4 ของต้นแล้วจึงใช้เลื่อยตัดจากข้างบนลงมาให้รอยตัดตรงกัน จะช่วยให้ไม้ที่ตัดทอนไม่ฉีกออก

3. ผู้รับเหมาทำไม้ต้องอธิบายวิธีการตัดฟันและทอนกิ่งอย่างปลอดภัยให้แก่คนงานทำไม้พร้อม ทั้งแจกอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามความจำเป็นของงาน เช่น ถุงมือ, ที่อุดหู, แวน์ใส เป็นต้น

เทคนิคขั้นพื้นฐานของการใช้เลื่อยยนต์

1. ยืนบนพื้นดินให้มั่นคงและกระชับ โดยกางขาออกกว้างประมาณไหล่ พื้นรองเท้าควรมีหยัก หรือตุ่มเพื่อให้ยึดเกาะพื้นดินได้ดีป้องกันการลื่นไถล
2. ถือเลื่อยให้ชิดกับตัว เพื่อให้จุดศูนย์กลาง (Center of gravity) ของผู้ใช้เลื่อยยนต์กับเลื่อยยนต์ อยู่ใกล้กันมากที่สุด ทำให้สามารถใช้กำลังได้มากที่สุดที่จะควบคุมการเลื่อยและการตีกลับของใบเลื่อยได้
3. ผู้ใช้เลื่อยยนต์ต้องไม่เกร็งหลังมากเกินไป ให้ใช้ศอกซ้ายวางทำวบนเข่าในขณะที่ก้มหลังเพื่อ ช่วยไม่ให้เกิดการเกร็งหลังมาก
4. จับมือจับของเลื่อยยนต์ให้แน่น มือซ้ายโอบรอบมือจับอันหน้าของเครื่องเลื่อยเสมอ เพื่อ ป้องกันไม่ให้เลื่อยยนต์ถูกกระชากหลุดจากมือเมื่อมีการตีกลับ
5. พยายามให้ข้อมือที่จับมือจับเลื่อยยนต์ตรงอยู่เสมอ การปล่อยให้ข้อมืองอเวลาจับนั้นจะทำให้ เกิดอาการเกร็งกล้ามเนื้อแขนขึ้นโดยไม่จำเป็น ซึ่งจะทำให้ผู้เลื่อยเมื่อยเร็วขึ้น

การป้องกันอันตรายจากการล้มและตัดทอนไม้

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ(ILO) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความปลอดภัยในการล้มไม้และตัดทอนไม้ไว้ ดังนี้

1. ในบริเวณที่มีการล้มไม้ควรปิดประกาศหรือติดเครื่องหมายเตือนให้ทราบโดยเปิดเผยและ กำหนดอาณาเขตบริเวณที่ล้มไม้โดยชัดเจน
2. ในกรณีที่ล้มไม้ข้างถนนหรือริมทางรถไฟ จะล้มได้ก็ต่อเมื่อได้มีการป้องกันอันตรายให้แก่ผู้สัญจรไปมาเรียบร้อยแล้ว
3. ไม่ควรให้ผู้อื่นซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณที่จะล้มตามที่ประกาศหรือเตือนไว้ในข้อ 1

4. หัวหน้างานจะต้องรู้ว่าคนงานกำลังล้มหรือตัดทอนไม้อยู่ ณ ที่ใดเพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
5. ให้ตัดเถาวัลย์หรือสายระโยงระยางที่ยึดต้นไม้ที่จะล้มและต้นไม้ใกล้เคียงออกเสียก่อน
6. เมื่อจะล้มไม้ต้นใดต้องไม่มีคนงานหรือบุคคลอื่นอยู่ในบริเวณใกล้เคียงระยะปลอดภัยที่จะยอมให้คนอื่นเข้ามาได้คือระยะ 2 ช่วงความสูงของต้นไม้ที่ลมนั้นเป็นอย่างน้อย
7. การล้มไม้ควรอยู่ในความควบคุมของผู้มีความชำนาญ
8. คนงานล้มไม้หรือคนงานตัดทอนไม้ ไม่ว่าจะทำงานคนเดียวหรือทำงานเป็นกลุ่มก็ดี ควรจำทำงานห่างกันอย่างน้อย 2 ช่วงความสูงของต้นไม้ที่สุดในกลุ่มของต้นไม้ที่จะล้ม
9. ไม่ควรปล่อยให้มีการล้มไม้โดยโดดเดี่ยวห่างไกลกันจนไม้ได้ยินเสียงตะโกนเรียกของเพื่อนที่ล้มไม้กลุ่มอื่น
10. คนงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการล้มไม้หรือเตรียมพื้นที่เพื่อการล้มไม้หรือทำงานอื่นในบริเวณที่มีการล้มไม้ควรสวมหมวกนิรภัย
11. ไม่ควรทำการล้มไม้บริเวณใกล้เคียงกับสายไฟฟ้าอื่นนอกจากจะมีหน้าที่ไฟฟ้ามาป้องกันและให้ความปลอดภัยเสียก่อน หรือการล้มไม้นั้นอยู่ภายใต้ความควบคุมของผู้มีความรู้ความชำนาญในการที่ต้องล้มหรือตัดทอนไม้ในพื้นที่ที่เขาลาดชัน องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้กำหนดให้มีความระมัดระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น ดังนี้
 - บนพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก เช่นในท้องที่ที่เป็นภูเขา การกำหนดเขตอันตรายทางด้านลาดเขาควรมีอาณาเขตกว้างขึ้น และควรมีเครื่องหมายแสดงเขตอันตรายให้มองเห็นได้ชัดเจน ระยะปลอดภัยระหว่างต้นไม้ที่ตัดแต่ละต้นควรจะกว้างอย่างน้อย 50 เมตร
 - ถ้าหากเขตอันตรายบนลาดเขามีทางหรือรางรถไฟผ่านทางหรือทางรถไฟนั้น ควรจะได้อ้อมรั้วเสียทั้ง 2 ด้าน และถ้าหากจะจัดคนคอยให้สัญญาณแก่ผู้คนหรือยานที่จะผ่านไปมาได้ก็จะช่วยให้เกิดความปลอดภัยขึ้น
 - การตัดไม้หรือทอนไม้บนลาดเขา คนงานควรจะได้สวมรองเท้าชนิดหนาซึ่งสามารถทนทานต่อการกระแทกกระแทกได้
 - การล้มไม้บนลาดเขาชัน ต้นไม้ทุกต้นที่ล้มควรล้มลงเขา
 - ต้นไม้ที่ล้มต้นใดอยู่บนลาดเขาซึ่งเห็นว่ามีอันตรายมากเว้นเสียดีกว่า
 - การล้มไม้หรือทอนไม้เป็นกลุ่มบนลาดเขาไม่ควรให้คนงานคนใดคนหนึ่งล้มไม้หรือทอนไม้ทางด้านบน ไม้ที่ล้มหรือทอนจะไหลลงมาเป็นอันตรายแก่คนข้างล่างได้
 - บนลาดเขาชันควรจะทำที่กันไม้ซุงไว้ โดยไม้ซุงที่ตัดต้นแรกๆผูกติดกับต่อไม้โซ่หรือเชือกเป็นการป้องกันไม้ซุงต้นต่อไปไม่ให้ไหลลงข้างล่าง
 - การทอนไม้บนเขา โดยเฉพาะการทอนไม้ด้วยเครื่องมือพื้นเมือง ควรหาทางป้องกันปลายไม้ที่ตัดจะไหลเลื่อนมาทับคนตัดเสียก่อนด้วย

ความปลอดภัยในการล้มไม้

- 1) ผู้จัดการสวนป่า หรือ ผู้ทำไม้ต้องจัดเตรียมอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยให้คนงาน ดังนี้
 - ชุดคนงานตัดไม้ หมวกนิรภัยพร้อมหน้ากาก ที่ครอบหู ถุงมือ กางเกง รองเท้า

- ถุงมือ สำหรับคนงานลำเลียงไม้ท่อน
 - รองเท้าเซฟตี้สำหรับคนงานถากหญ้า/แต่งหน่อ
- 2) ต้องจัดให้มีการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงานและการใช้เครื่องมืออย่างปลอดภัยแก่คนงานตัดไม้และผู้เกี่ยวข้อง ทุกครั้งที่มีการขออนุมัติตัดไม้แต่ละรอบ
- 3) คนงานและผู้เกี่ยวข้องในการทำงานตัดไม้ ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานอย่างเคร่งครัดเพื่อความปลอดภัย

การล้มไม้ด้วยรถแทรกเตอร์

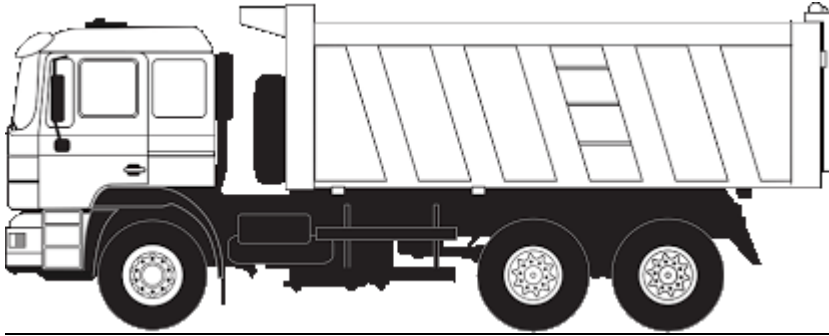
อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร

รถแทรกเตอร์ดันไม้

รถคีบไม้

รถบรรทุก

การล้มไม้ด้วยรถแทรกเตอร์ ให้ปฏิบัติดังนี้

1. นับแถวต้นยางพารามา 3 หรือ 4 แถว จึงเริ่มใช้รถแทรกเตอร์ดันต้นที่ 1 ให้ล้มไปทางช่องว่างระหว่างต้นยาง และดันต้นต่อ ๆ ไปในทางเดียวกัน โดยให้ถอนรากขึ้นมาด้วยจนหมดแถว
2. ดันต้นยางที่ล้มแล้วเรียงให้เป็นแถว เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าทอนเป็นท่อน
3. มือเลื่อยเข้าตัดต้นที่ล้มแล้ว โดยทิ้งระยะห่างจากรถแทรกเตอร์ดันไม้ไม่น้อยกว่า 60 เมตร
4. ตัดเป็นท่อนไม้ใหญ่ เล็ก ตามความต้องการใช้ที่ใช้ประโยชน์ได้ออกจากแปลง
5. ตอและรากไม้เก็บส่งขายโรงงานทำเชื้อเพลิง
6. ไถพรวนดินอย่างน้อย 2 ครั้ง

อุปกรณ์ PPE

1. เสื้อสะท้อนแสง
2. หมวกนิรภัย
3. ถุงมือ
4. Ear plug
5. รองเท้าเซฟตี้

การทำทางลากขนไม้ในสวนยางพารา

เนื่องจากการทำไม้ในสวนยางพารามีปริมาณไม้ที่ทำออกไม่คุ้มกับการลงทุน ดังนั้นการตัดทางเพื่อขนส่งไม้จากสวนยางพารา จึงทำได้แต่เพียง **ทางลำลอง** ซึ่งมีอายุเพียง 1 ปี และต่อลากขนในฤดูแล้งซึ่งมีเวลาเพียง 4 เดือน พอฝนตกลงมาทางดังกล่าวก็ใช้ไม่ได้เมื่อจะเข้าทำไม้ในปีใหม่ต้องซ่อมแซม หรือทำกันใหม่ ฉะนั้นการลากขนไม้ในสวนยางพาราต้องรีบทำให้เสร็จภายในฤดูแล้งเพียง 4 เดือนโดยพยายามลากขนไม้จากสวนป่าออกมากองไว้ริมทางตรวจการณ์หลัก ให้เสร็จก่อนฤดูฝนจะมาถึงเมื่อไม้มาถึงริมทางตรวจการณ์หลัก แล้วก็สามารถวิ่งได้ตลอดปี

เทคนิคในการตัดทางหรือกรุยทาง การขนไม้โดยรถยนต์ตามสมควร ในการตัดทางลากไม้ มักจะประสบปัญหาในเรื่องหล่มหรือที่ที่น้ำขังอยู่เสมอ ให้หาทางระบายน้ำออกโดยขุดเป็นร่องเล็กๆ พอให้น้ำไหลออกได้ ถ้าไม่มีทางระบายน้ำออกจะใช้วิธีวิดน้ำช่วย ถ้าเป็นหล่มมากๆ ควรวางลูกระนาด คือตัดไม้ท่อนเล็กๆ วางเรียงขวางถนนแล้วใช้ท่อนไม้บังคับปริมาณลูกระนาดทั้งสองข้างไว้ ในการตัดทางบนเขาไม่ควรให้มีความลาดชันเกิน 12% และทางชันในระดับนี้ไม่ควรให้มีระยะทางยาวเกิน 50 เมตร ถ้ายาวเกินไปจะเป็นเหตุให้รถยนต์หมดกำลังกลางทางจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย(ความลาดชันบนเขาที่เหมาะสมสำหรับทางลากไม้คือความลาดชัน 6%) ถ้าชัน 8 หรือ 10% เมื่อมีฝนตกลงมาน้ำฝนจะไหลเร็วชะงาดทางเป็นร่องทำให้ขาดได้ง่าย ถ้าความชันต่ำเกินไปคือ 3 หรือ 4% เมื่อน้ำฝนตกลงมาน้ำฝนจะไหลช้าและซึมลงไปดินทำให้เกิดเป็นหล่มได้ง่าย ในกรณีนี้จำเป็นต้องตัดทางที่มีความลาดชันตั้งแต่ 6% ขึ้นไป ควรทำร่องระบายน้ำขวางถนนทุกๆ 50-100 เมตร การทำร่องระบายน้ำให้ใช้ไม้เหลี่ยมขนาดหน้า 5x10 ซม. ยาวตามความกว้างของถนนสองอัน วางเป็นคู่ห่างกันราว 5 ซม. ไม้ทำร่องน้ำนี้ด้านล่างเชื่อมติดกันด้วยไม้เหลี่ยมเล็กๆ 3 - 4 แห่ง นำไว้วางขวางถนนโดยขุดฝังถนนใต้ผิวของไม้ได้ระดับกับพื้นถนน การฝังให้ปลายข้างหนึ่งลาดเอียงไปทางด้านนอกของลาดเขาเล็กน้อยร่องน้ำที่ทำขึ้นนี้จะคอยดักเอาน้ำฝนที่ไหลลงมาตามถนนให้ไหลไปตามร่องไปให้พ้นถนน ทางเลี้ยวโค้งหักบนเขาควรให้กว้างพอสมควร มิฉะนั้นจะลากขนไม้ยากไม่ได้ และหาทางตัดเส้นหนึ่งเพื่อให้รถเปล่าที่เสร็จจากการขนส่งไม้หลักการสวนทางกับรถบรรทุกไม้บนทางโค้งหัก ทางเบี่ยงนี้แม้จะชันเล็กน้อยรถตัวเปล่าก็พอจะขึ้นได้ ในการสวนทางกันบนเขา รถบรรทุกไม้ต้องมีสิทธิในเส้นทางนั้น (Right of Way) ก่อนรถอื่นเสมอเวลาสวนทางกันรถหนักหรือรถบรรทุกไม้ไม่ต้องอยู่ด้านในของภูเขา ส่วนรถตัวเปล่าต้องอยู่ด้านริมของภูเขาทั้งนี้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุอันเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทางซีกลากไม้บางแห่งอาจเป็นทลาย(ป่า) เมื่อรถลากไม้ผ่านบ่อยครั้งทรายก็เป็นร่องลึกมากขึ้น ในกรณีเช่นนี้ควรใช้ไม้ไผ่ขัดและวางบนทลายบนทรายนั้นเพื่อให้รถผ่านไปมาสะดวก ถนนที่มีทรายหรือมีฝุ่นมากเมื่อฝนตกลงมาจะเกิดเป็นหล่มได้ง่ายกว่าถนนธรรมดา ดังนั้นหน่วยงานที่มีการลากขนไม้โดยรถยนต์มากๆ มักจะมีรถบรรทุกน้ำประจำหน่วยคอยรดน้ำเข้าและเย็น จำทำให้ถนนแน่นช่วยให้ลากขนไม้สะดวกขึ้น รถบรรทุกน้ำควรลาดถนนที่ต้องการลากขนไม้ผ่านหมู่บ้านไว้เสมอเพื่อเป็นการช่วยบรรเทาฝุ่นมิให้รบกวนชาวบ้านอันจะทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญและบางครั้งอาจเป็นอุปสรรคในการลากขนไม้ของเราไปด้วย ในการตัดทางซีกลากสำหรับหน่วยงานใหญ่หากมีแทรกเตอร์ดินตะขบสัก 1 คันช่วยตัดทาง และมีรถเกรด(Motor grader) สำหรับช่วยปรับปรุงเส้นทางซีกลากให้มีประสิทธิภาพช่วยลดการสึกหรอของเครื่องยนต์ และลดค่าใช้จ่ายไปได้มาก

ทางซีกลากไม้ที่ผ่านลำห้วยที่มีน้ำควรทำสะพานข้ามเสมอไม่ควรปล่อยให้รถลากไม้วิ่งผ่านไปบนน้ำเพราะน้ำจะเข้าไปในล้อ ทำให้ห้ามล้อไม่อยู่ จะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ถ้าเป็นห้วยเล็กๆ ควรถม

ห้วยแล้งฝึ่งท่อน้ำผ่าน ถังน้ำมัน 200 ลิตรเปล่าๆ ซึ่งไม่ใช่ทำประโยชน์อย่างอื่น อาจนำมาใช้ทำบ่อระบายน้ำได้ดีสำหรับลำห้วยใหญ่ การทำสะพานลากไม้ชั่วคราวโดยใช้ไม้ทั้งต้นขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางราว 30 ซม. เรียงกันขวางลำห้วยเป็นสองแถว แถวละ 4 – 5 ต้น เว้นตรงกลางเป็นช่องไว้ ไม้ทั้งสองแถวนี้วางบนท่อนไม้ซึ่งฝังขวางไว้ทั้ง 2 ฝั่งลำห้วยอีกทีหนึ่งแล้วยึดไม้ทั้งหมดให้ติดกัน ด้วยปลิงเหล็กรูปตัวยู ถ้าผิวบนของหัวไม้ตอนบนให้เรียบสักเล็กน้อยก็จะทำให้รถวิ่งได้สะดวกขึ้น ไม้ท่อนทั้ง 2 แถวให้เรียงกันให้พอดีกับช่วงล้อพวงส่วนตรงกลางที่เว้นช่องไว้ก็เพราะไม่มีประโยชน์และเป็นการประหยัดไม้ได้หลายต้นด้วย การทำสะพานเช่นนี้ทำได้ไว เสียค่าใช้จ่ายน้อย และได้ผลดีพอสมควร บางครั้งอาจจะทนทานเกิน 1 ปี ในกรณีที่ไม้ทำสะพานหายากจะใช้ไม้ที่จะลากขนมาทำสะพาน โดยปกติการเตรียมงานชักลากจะต้องเริ่มเตรียมกันตั้งแต่ปลายฝนฤดูฝน คือราวเดือนตุลาคม เพื่อให้การสร้างทางและสะพานเสร็จเรียบร้อยและชักลากได้ทันในฤดูแล้ง

ตารางแสดงปริมาณการผลิตยาง กองจัดการสวนยาง 1
ปี 2563 – 2581

แผนก/หมู่	พื้นที่ (ไร่)	พันธุ์ยาง	ปลูกปี พ.ศ.	อายุยาง	เปิดกรีด พ.ศ.	ปีกรีดที่	จำนวนต้นยาง (ต้น)	วันกรีด /แปลง	ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ ปี 2562	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย	เป้าหมาย								
										ผลผลิต 2563	ผลผลิต 2564	ผลผลิต 2565	ผลผลิต 2566	ผลผลิต 2567	ผลผลิต 2568	ผลผลิต 2569	ผลผลิต 2570	ผลผลิต 2571	ผลผลิต 2572	ผลผลิต 2573	ผลผลิต 2574	ผลผลิต 2575	ผลผลิต 2576	ผลผลิต 2577	ผลผลิต 2578	ผลผลิต 2579	ผลผลิต 2580	ผลผลิต 2581						
1/1	310	RRIM 600	2551	11	2559	4	17,214	155.40	210.95	99,200	99,200	99,200	99,200	99,200	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760							
1/2,3	718.19	RRIM 600	2546	16	2554	9	42,160	158.19	393.59	212,584	212,584	212,584	212,584	212,584	212,584	212,584	212,584	212,584	212,584															
1/4	669.20	RRIM 600/RRIT251	2546	16	2554	9	44,987	163.20	430.10	198,083	198,083	198,083	198,083	198,083	198,083	198,083	198,083	198,083	198,083															
1/5,6	893.00	RRIT251	2560	2			67,868								223,250	264,383	264,383	264,383	285,760	338,410	338,410	338,410	338,410	338,410	338,410	264,328	313,029	313,029	313,029	313,029	313,029			
รวม	2,590.39						172,229	158.93	374.63	509,867	509,867	509,867	509,867	502,427	502,427	502,427	502,427	502,427	502,427	289,843	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760	91,760		
2/1	620.14	RRIM 600/BPM24	2535	27	2542	20	36,096	175.58	277.21	183,561																								
2/2	651.24	RRIM 600	2535	27	2542	20	36,528	173.35	253.41	192,767	192,767																							
2/3	549.76	RRIM 600	2543	19	2550	12	29,757	174.22	311.65	162,729	162,729	162,729	162,729	162,729	162,729	162,729																		
2/4	714.59	RRIM 600	2543	19	2551	11	41,387	171.82	305.89	211,519	211,519	211,519	211,519	211,519	211,519	211,519																		
2/5	309.10	RRIM 600	2550	12	2557	5	18,813	173.09	375.09	98,912	98,912	98,912	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	
2/6	754.51	RRIM 600	2536	26	2543	19	51,540	175.24	257.10	223,335	223,335	223,335																						
รวม	3,599.34						194,121	173.88	288.05	1,072,823	889,262	696,495	465,741	465,741	465,741	303,012	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494	91,494		
3/1	543.68	RRIM 600	2536	26	2543	19	26,008	191.32	216.85	160,929	160,929	160,929	160,929																					
3/2	780.72	RRIM 600	2536	26	2543	19	41,276	192.02	239.74	231,093	231,093	231,093	231,093	231,093	231,093	231,093																		
3/3	405.61	RRIM 600	2551	11	2559	4	22,039	156.22	290.20	129,795	129,795	129,795	129,795	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	120,061	
3/4	303	RRIM 600	2551	11	2559	4	14,241	163.79	285.18	96,960	96,960	96,960	96,960	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	89,688	
3/5,6	721.01	RRIM 600	2551	11	2559	4	52,671	155.65	288.45	230,723	230,723	230,723	230,723	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	213,419	
รวม	2,754.02						156,235	171.80	260.40	849,501	849,501	849,501	849,501	654,261	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	423,168	
รวมทั้งสิ้น	8,943.75						522,585	168.20	296.85	2,432,191	2,248,630	2,055,863	1,825,109	1,622,429	1,391,336	1,228,607	1,017,089	1,017,089	1,017,089	804,504	606,421	606,421	606,421	606,421	606,421	606,421	514,928	394,867	305,179	91,760	-	-	-	

หมายเหตุ เป้าหมายโค่นยางเมื่ออายุ 25 ปี แต่ถ้ายางยังสามารถให้ผลผลิตได้ดีจะพิจารณาการโค่นยางต่อไป
จากข้อมูลผลผลิตของ สถานีวิจัยยาง ยางอายุ 7-10 ปี ให้ผลผลิต 250 ก.ก./ไร่/ปี ยางอายุ 11-15 ปี ให้ผลผลิต 320 ก.ก./ไร่/ปี และ ยางอายุ 16-30 ปี ให้ผลผลิต 296 ก.ก./ไร่/ปี

แผนปลูกยาง กองจัดการสวนยาง 1
ประจำปีงบประมาณ 2563 - 2591

แผนก/หมู่	พื้นที่ (ไร่)	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ	จ
		งบประมาณ 2563	งบประมาณ 2564	งบประมาณ 2565	งบประมาณ 2566	งบประมาณ 2567	งบประมาณ 2568	งบประมาณ 2569	งบประมาณ 2570	งบประมาณ 2571	งบประมาณ 2572	งบประมาณ 2573	งบประมาณ 2574	งบประมาณ 2575	งบประมาณ 2576	งบประมาณ 2577	งบประมาณ 2578	งบประมาณ 2579	งบประมาณ 2580	งบประมาณ 2581	งบประมาณ 2591
2/1	620.14			ปลูกยาง																	
2/2	651.24				ปลูกยาง																
2/6	754.51					ปลูกยาง															
3/1	543.68						ปลูกยาง														
3/2	780.72							ปลูกยาง													
2/3	549.76								ปลูกยาง												
2/4	714.59																				
1/2,3	718.19												ปลูกยาง								
1/4	669.20													ปลูกยาง							
2/5	309.10														ปลูกยาง						
3/3	405.61															ปลูกยาง					
3/4	303																ปลูกยาง				
3/5,6	721.01																	ปลูกยาง			
1/1	310																			ปลูกยาง	
1/5,6	893.00																				ปลูกยาง
รวมทั้งสิ้น	8,943.75																				
แผนปลูกแทนเป็นยางพาราพันธุ์ RRIT 251																					